

DATED
NEWS
DELIVER BY
SATURDAY
NOVEMBER 18

LAIKS

WEEKLY NEWS
PERIODICAL
POSTAGE PAID
AT LARGO, FL
AND ADDITIONAL
MAILING OFFICE
(USPS 301-500)
ISSN 1089-8832

"LAIKS" IS PUBLISHED SINCE 1949 // "LAIKS" IZNĀK NO 1949. GADA
Published 48 times per year except the first week of May, the third week in June, the first week in September, the last week in December
Published weekly by: Latvian Newspaper "Laiks", Inc., 114 4th Ave NW, Largo, FL 33770
POSTMASTER: Send address change to: "Laiks", 50 Sternberger Ave Unit 5, Long Branch, NJ 07740
E-mail: LaiksDSR@aol.com

Volume LXVIII Nr. 43 (5836)

2017. gada 18. novembris – 24. novembris

Šo pašu svētāko tu neaizmirsti:
Vai celies debesīs,
Vai jūras dzīlēs nirsti,
Vai draugu pulkā dalī savu prieku,
Vai viens pats satiecies ar pretinieku –
Tu esi Latvija!

Sveicu Latvijas Republikas
99. gadadienā!

Andris Teikmanis
Andris Teikmanis

Vēstnieks Amerikas Savienotajās Valstīs

18. novembris vieno mūs visā pasaulē

PBLA priekšsēža Jāna Kukaiņa apsveikums
2017. gada 18. novembrī

Pasaules Brīvo latviešu apvienība (PBLA) sveic latviešus plašajā pasaulē Latvijas valsts proklamēšanas 99. gadskārtā!

18. novembris vieno mūs visā pasaulē – kaut tālu no dzimtenes un Tēvzemes, ik gadu šai dienā jūtam īpašu lepnumu un prieku sirdī par savu latvietību un savu brīvu valsti. Mēs varam būt lepni par sasniegto – Latvijas brīvība ir arī vairāku trimdas paaudžu nenogurstošu centienu un darba nopelnis.

Pasaules Brīvo latviešu apvienība darbojas jau 61 gadu kā brīvprātīga bezpeļņas ārzemēs dzīvojošu latviešu jumta

organizācija. PBLA vienmēr ir palikusi uzticīga tās nemainīgajām vērtībām un prioritātēm – latvietības saglabāšanai un uzturēšanai ārzemēs, latviskās izglītības un kultūras veicināšanai ārpus Latvijas, Latvijas valsts drošības stiprināšanai un sadarbībai ar Latviju, lai veicinātu tās demokrātisku attīstību.

Viena no lielākajām mūsu atbildībām joprojām ir latviešu kopības saglabāšana ārzemēs. Nebūsim tikai novērotāji un kritiķi, bet pašu spēkiem, vienotībā ar neatlaidīgu garu turpināsim uzturēt latvietību, latvisko kultūru un izglītību svešumā!

Liels paldies latviešiem visā pasaulē par to, ko esat darījuši līdz šim! Mēs daudz esam sasnieguši, bet ļoti daudz vēl darāmā. Nedrīkstam iemigt. Latvijai vienmēr būs nepieciešams mūsu atbalsts. Ari tālu no Tēvzemes būdami, mēs ikviens varam pielikt roku šai svētīgajā darbā Latvijas labad, lai mūsu valsts Simtgadi pēc gada varam sagaidīt ar krietni paveikta darba sajūtu un lepnumu. Apņemsimies to šajā mūsu valsts dzimšanas dienā, vēlot saules mūžu Latvijai! Dievs mums devis tikai vienu Latviju, un, kopā strādājot, mums tā jānosargā!

Laika redakcija sirsnīgi apsveic savu autoru Viktoru Hausmani ar godam nopelnīto Anšlava Eglīša un Veronikas Janelsiņas fonda balvu!

(Vairāk lasiet 11. lpp.)

Tev mūžam dzīvot, Latvija!

JĒKABS BĪNE. Dievs, Māra, Laima. 1931.g.

Godātie tautieši ASV un pasaulē!

Amerikas latviešu apvienības un tās valdes vārdā sveicu latviešus ASV un tautiešus visā pasaulē Latvijas Republikas proklamēšanas 99. gadadienā!

Šī ir diena, kad atskatāmies uz notikumiem Latvijas valsts pagātnē un pieminam Latvijas valsts dibināšanu – 18. novembri pirms 99 gadiem. Mēs domājam par vēsturi, kas stāsta par latviešu tautas cīņām cauri gadu simteņiem līdz savai brīvai zemei un valstij, par Latvijas valsts panākumu pilnajiem pirmajiem 22 gadiem, par sekojošiem traģiskajiem 50 okupācijas gadiem, par Latvijas brīvības atgūšanu pirms 26 gadiem.

Sodien ir diena, kad varam priecāties un sveikt visus latviešus pasaulē par darbu, kas tiek veikts latvietības un latviskās izglītības un kultūras tradīciju uzturēšanai. Sītu īpašus sveicienus ALAs biedriem un tautiešiem ASV – esmu lepns par mūsu sabiedrības aizvadītajā gadā

paveikto – lieliski sarīkotajiem XIV Vispārējiem dziesmu un deju svētkiem Baltimorā, kas pulcēja vairāk nekā 3200 tautiešu, ALAs ceļojumu un prakses programmām un čikāgiešu sarīkoto "Spotlight Latvia" ekonomisko konferenci.

Visi šī gada sarīkojumi ir bijuši kā ievads nākamajā gadā svinamai Latvijas Valsts pastāvēšanas Simtgadei. Šodien aicinu jūs visus domāt par to, ko mēs katrs individuāli un visi kopā esam devuši un varam vēl dot mūsu valstij!

Šajā, 99. valsts dzimšanas dienā, aicinu jūs visus veltīt domas un darbus Latvijai un tās nākotnei. Sargāsim kopā mūsu tautas un valsts drošību, labklājību, valodu un kultūru!

Sveicu jūs visus Valsts svētkos! Dievs, svētī Latviju!

Pēteris Blumbergs

Pēteris Blumbergs,
Amerikas latviešu
apvienības priekšsēdis

Latvian newspaper
LAIKS

Frequency: WKLY EXC 1ST WK - MAY; 3RD WK - JUN;
1ST WK - SEPT; LAST WK - DEC

Latviešu nedēļas laikraksts

Iznāk sestdienās, 48 reizes gadā
Abonēšanas maksa ASV dolaros:
6 mēn. US \$ 83.00; 3 mēn. US \$ 50.00.

Redakcija Rīgā, Ģertrūdes ielā 27, Rīga, LV-1011, Latvija.
Tālr.: +371 67326761, fakss: +371 67326784
e-pasts - redakcija@laiks.us
mājaslapa - www.laiks.us

Redaktore: Ligita Kovtuna
mob. tālr.: +371 29439423. e-pasts: ligita@laiks.us

**Par REKLĀMU un SLUDINĀJUMIEM,
kas iesniegti LATVIJĀ, maksājumi notiek EURO.**

Neizlietotus manuskriptus un fotoattēlus redakcija neuzglabā.
Redakcijai ir tiesības iesūtītos materiālus izmantot arī saīsinātus.

Laikrakstā iespējams, ar autora vārdu vai iniciāļiem
parakstītajos rakstos izteiktās domas ar redakcijas viedokli
par pašu jautājumu var arī nesaskanēt.
Par reklāmas vai sludinājuma saturu atbild reklamdevējs.

Administratore ASV: Rasma Adams
114 4th Ave NW, Largo, FL33770
Tālr.: 727 953 6313, fakss: 727 286 8543
e-pasts: rasma@laiks.us

Kanadas ziņas: Mārtiņš Štauers
104-3000 Notre Dame Street, Lachine, QC, H8S 2H1
Tālr.: 514-639-8722, e-pasts: stauvers@hotmail.com,

**Par REKLĀMU un SLUDINĀJUMIEM,
kas iesniegti ASV, maksājumi notiek ASV dolaros.**

Sēru sludinājumus un adrešu maiņas sūtiet pēc adreses
50 Sternberger Ave Unit 5, Long Branch, NJ 07740
e-pasts: LaiksDSR@aol.com

LAIKS

50 Sternberger Ave Unit 5,
Long Branch, NJ 07740
(732) 549-0445, laikdsr@aol.com
www.laiks.us

Lūdzu, maksāt ASV dolaros uz "Laiks" Inc. vārda
Abonējiet laikrakstu LAIKS, neizejot no mājām – lietojiet
[www.laiks.us!](http://www.laiks.us)

"LAIKA" abonements maksā: 3 mēnešiem.....ASV \$ 50.00
6 mēnešiem.....ASV \$ 83.00

FLORIDAS IEDZĪVOTĀJU IEVĒRĪBAI! Lūdzu pievienojiet
7% Floridas nodokli par laikraksta abonēšanu!

Laiks pa gaisa pastu Amerikā ..... 6 mēneši \$130.00
Laiks pa gaisa pastu Latvijā ..... 6 mēneši \$130.00
Laiks pa gaisa pastu Kanadā ..... 6 mēneši \$140.00
Laiks pa gaisa pastu citur ārzemēs ..... 6 mēneši \$175.00

JAUNO LAIKS abonements – četras avīzes gadā ..... ASV \$20.00
Kanadā gadā ..... ASV \$23.00

Ārpus ASV LAIKU var pasūtīt tikai pa gaisa pastu.

Ar šo nosūtu Jums

US \$ _____ par _____ mēn.

Ja abonementu nevēlaties atjaunot, lūdzu, norādiet iemeslu

Uzvārds, vārds: _____

Adrese: _____

zip: _____

RigaVen Travel Inc.

“Varu palīdzēt ar ceļojumiem!”

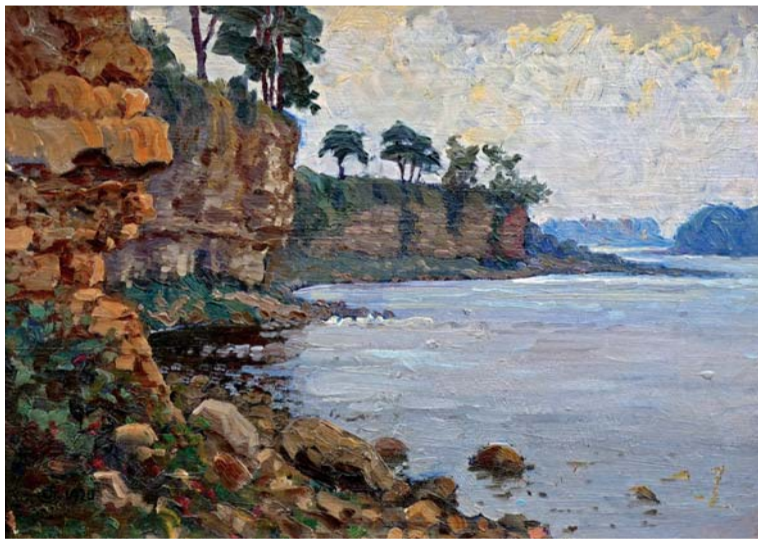
Zvaniet – INESE ZAĶIS
Tālr.: 727-623-4666, e-pasts: rigaven@aol.com
6051A Sun Blvd #604, St. Petersburg, Florida 33715

LAIKA Mākslas kalendārs 2018

**“Tēvzeme latviešu glezniecībā
simt gados”**

Arī **Jānis Jaunsudrabiņš (1877-1962)** mūsu priekšā
uzbuļ Daugavu, kāda tā reiz bija 1920. gadā. Jādomā,
ka šos stāvos krastus mākslinieks ieraudzīja un vēlējās
uzlikt uz audekla krāsās turpat pie savām mājām
Pļaviņās. Dolomīta kārtas sakrāvušās cita citai virsū,
līdz pašā augšā stīdžē reti koku stāvi. Valda miers un
harmonija, nejūtam, ka nesen te plosījies karš, ka
grūti klājies arī pašam māksliniekam. Liekas, tas viss
palicis aiz muguras, priekšā vēl rītdiena ar savām
gaišām cerībām un jauniem rītiem, kad iet makšķerēt
vai aizklist ar krāsu kasti. Tur tāpat mūsdienās valda
ūdens stihija.

Kalendārus var iegādāties par **USD 19,-**
plūs pasta izdevumi, rakstot čeku uz
"Laiks" Inc. 114 4th Ave NW, Largo, FL33770

JĀNIS JAUNSUDRABIŅŠ. Daugavas krasti. 20.gs. 20.gadi

2018. gada kalendārs: ..... gab. X US \$19,00 .....

Piesūtīšana: ASV – par katru pirmo US \$2,50;
par katru nākamo uz to pašu adresi US \$1,00

Ārpus ASV – par pirmo US \$3,50
par katru nākamo uz to pašu adresi US \$1,50

Kopā..... US \$.....

Vārds, uzvārds .....

Adrese .....

Tālr.: ..... E-pasts .....

Kalendāra izdošanu atbalsta **ALA**

ANDARTE PHILLIPS,
Čikāgas pirmsskolas „Stariņš” direktore

„Nāc atkal citu gadu!”

Pasu stacijas Sanfrancisko
2017.gada 7., 8. un 9.decembrī

„Stariņa” bērni ar skolotājiem un iecerot tajā sāli un ķimeņnītes. Šī nodarbība bērniem katru gadu ļoti patīk!

un iecerot tajā sāli un ķimeņnītes. Šī nodarbība bērniem katru gadu ļoti patīk!

miļai „vecmammai” parādīt visas savas iemācītās rotaļas! Kārtīgi paēduši un padzēruši,

No kreisās puses: Oliveris Tupurītis, Eloise Blackburn, Niko Balodis, Lizīte Freimane, Maija Specker, Elise Reinfelde, Laila Grants, Eriks Zīmelis, un Emina Tupurītis

Priekšā: Oliveris Tupurītis, Eloise Blackburn, Emina Tupurītis, un Maija Specker. Otrā rindā: Eriks Zīmelis, Niko Balodis, Lizīte Freimane, Elise Reinfelde un Laila Grants. Un aizmugurē: skolotāja Lana Jacobs un direktore Andārte Phillips

Lizīte Freimane ar paštaisītām ķimeņmaizītēm

mēnesi pirms šīs dienas bērni bija mācījušies par šo svētku pašām un tradīcijām, mācoties dziesmas, dzejolišus un klausoties mīļu pasaku par lukturīti. Katrs bērns uztaisīja savu lukturīti un koka instrumentu ar zvaniņiem.

Tai rītā bērni ar slāpām lupatiņām kārtīgi „iztīrīja māju”. Tīrā mājā ir jauka svētku sajūta! Pēc tam bērni no svaigas maize mīklas izveidoja gardas ķimeņmaizītes, katrā mīklas bumbiņā iespiežot caurumiņu

Pirms gulēšanas skolotāja Lana bija sagatavojusi bērniem pasaku par lukturīti, ko rādīja ar lellītēm. Bērni šo pasaku jau zināja, un viņiem bija prieks to noskaņoties Lanai jaukā tēlojumā.

Pēc gulēšanas bērni katrs saģērbās savā kostīmā, ko vecāki bija sagādājuši. Kādi mums bija Mārtiņbērni! Mums šogad „Stariņā” bija divas skaistas čigānietes, trīs pelēkas pelītes, viens balts un viens punktainis kaķītis, viens pūkains lācis, brangs ērglis, un divas skaistas lapsas. Gājām ārā ar paštaisītiem instrumentiem un dziedājām „Čip, čip, čip, rib, rib, rib” un grabinājāmies ap skoliņas logiem. Pie pašām lielajām skolā durvīm skaļi dziedājām „Laid, māmiņa, istabā”, un pēc otrās dziedāšanas reizes saimniece atvēra durvis, viņa bija ļoti pārsteigta, ieraugot pie viņas durvīm Mārtiņbērņus! Saimniece aicināja Mārtiņbērņus iekšā, kur apbrīnoja katru kostīmu. Pēc tam aicināja mūs pie mielasta galda, kur bija brangs „Stariņa” mielasts un bērnu paštaisītās ķimeņmaizītes. Vislielāko paldies izsakām mūsu pašu Vijai Reinfeldei par saimnieces tēlošanu un par brangu mielasta sagādāšanu. Bērniem nūdien patika savai

Mārtiņbērni gāja dažādādās rotaļās un pabeidza dancošanu, ar lielu prieku nodziedot „Mārtiņdienai vārti vaļā!” Tad aizvadījām Mārtiņdienu prom, visi kopā skaitot:

Ej, Mārtiņ, nu uz Rīgu,
Nu mēs tevi pavadām;
Nāc atkal citu gadu,
Tad mēs tevi gaidīsim.

Vakaru pabeidzām ar pastaiģu ārā ar svecītēm, šai gājienā piedalījās arī visi bērnu vecāki. Dziedājām: „Nav jābīstas mums tumsas” un apstaigājām lielu apli atceļā uz skoliņu.

ILZE GAROZA

Amerikas latviešu apvienības izkārtojumā izstāde ar nosaukumu „Treasures of Latvia” jeb „Latvijas dārgumi” šoruden uzsākusi savu ceļu pa ASV latviešu centriem, lai vēstītu par mūsdienu Latvijas sasniegumiem uzņēmējdarbībā, mākslā, kultūrā un sportā. 18. novembra nedēļas nogalē izstāde apskatāma Vašingtonā, D.C., Mineapolē (MN), Sanfrancisko (CA), Čikāgā (IL) un Priedainē (NJ). Pilns izstādes grafiks atrodams mājas lapā: www.latvia100.usa.org.

Ideja par izstādi par Latvijas mūsdienu sasniegumiem sākoties Amerikas latviešu apvienības saistībā ar Latvijas valsts simtgadi izvirzītajā mērķī veicināt Latvijas atpazīstamību Amerikā. „Tuvojoties Latvijas valsts simtgadei, mēs vēlējamies parādīt Latviju kā mūsdienu, inovatīvu un talantiem bagātu zemi, kas spēj dot piensūnu pasaulē,” skaidro Amerikas latviešu apvienības Kultūras nozares vadītāja Līga Ejupe. „Izstāde vei-

Pieņemšana notiks Sanfrancisko, viesnīcā “Fairmont San Francisco”, Green Conference Room (1.stāvs).

Adrese: 950 Mason St., San Francisco, CA 94108

Papildu informācija Latvijas vēstniecības ASV mājaslapā: <http://www.mfa.gov.lv/usa/konsulara-informacija>

Kādi dokumenti jāiesniedz vēstniecībai?

Lai pieteiktos pasēs apmaiņai, izmantojot pārvietojamo pasu staciju, iepriekš, **lidz 2017. gada 26. novembrim** uz Latvijas vēstniecību ASV jāatsūta šādu dokumentu kopijas:

- Latvijas pases kopija. Ja pasi pieprasas pirmo reizi, tad jānosūta dzimšanas apliecības kopija un apliecinājums par personas koda piešķiršanu;

- Dokumenta, kas apliecina pastāvīgu uzturēšanos ASV, kopija; Aizpildīts IESNIEGUMS (pieņemšanas vēstniecības mājaslapā: <http://www.mfa.gov.lv/usa/konsulara-informacija/informacija-par-parvietojamo-pasu-darb-staciju>)

Ja pasi pieprasas bērnam, tad jāatsūta bērna dzimšanas apliecības kopija. Pasi var pieprasīt tas bērna vecāks, kuŗš ir Latvijas pilsonis, vai arī vecāks, kuŗš ir citas valsts pilsonis, uzrādot otra vecāka notariāli apliecinātu (un arī ar Apostilli apliecinātu) piekrišanu pases dokumentu iesniegšanai un bērna pases saņemšanai. No 15 gadu vecuma persona pati var pieteikties pases saņemšanai.

Iepriekšminētie dokumenti jāatsūta uz consulate.usa@mfa.gov.lv

vai pa faksu (202)328-2860, obligāti norādot savu kontaktinformāciju (telefonu, e-pastu).

Minēto dokumentu **oriģināli OBLIGĀTI jāuzrāda, ierodoties mobilajā pasu darbstacijā, kā arī jāsamaksā valsts un konsulārā nodeva.**

Samaksa veicama tikai ar bankas karti (debitkarti vai kredītkarti).

Cenrādis:
• Pase – 115 EUR
• Pase un Personas apliecība (ID karte) – 125 EUR

- Pase personām, kuŗas nav sasniegušas 20 gadu vecumu vai ir pēc pensijas vecumā (no 63 gadiem) – 95 EUR

- Pase un Personas apliecība (ID karte) personām, kuŗas nav sasniegušas 20 gadu vecumu vai ir pēc pensijas vecumā (no 63 gadiem) – 105 EUR

- Personas apliecība (ID karte) – 100 EUR

- Personas apliecība (ID karte) personām, kuŗas nav sasniegušas 20 gadu vecumu vai ir pēc pensijas vecumā (no 63 gadiem) – 85 EUR.

Minētās summas ietver arī pases/personas apliecības nosūtīšanu ar *Federal Express* kurjerpastsu uz personas norādīto dzīvesvietu.

Pēc 26.novembra katram interesentam tiks nozīmēts konkrēts pieņemšanas laiks, par to iepriekš vienojoties.

Vēstniecības Konsulārās nodaļas tālruni: 202-328-2881; 202-328-2882. E-pasts: consulate.usa@mfa.gov.lv

Latvijas vēstniecības ASV
Konsulārā nodaļa

Izstāde „Latvijas dārgumi” apceļo ASV

dota angļu valodā ar nolūku, lai tā būtu pieejama arī nelatviešu auditorijai, kuŗai vēlamies demonstrēt Latvijas radošos talantus un uzņēmēju sasniegumus,” piebilst L. Ejupe.

Par izstādes iedvesmas avotu izmantota kustības „Red Jackets” sagatavotā ekspozīcija „Treasures of Latvia”, kas balstīta uz divās tāda paša nosaukuma grāmatās sakopotajiem stāstiem. Kā to skaidro viena no „Red Jackets” kustības dibinātājām Līva Stūrmane, pašas kustības nosaukums aizgūts no kādreizējās Latvijas valsts prezidentes Vairas Viķes-Freibergas spilgtā iznāciena NATO sanāksmē 2002. gadā, kur viņa ieradās sarkanā žaketē, izceļoties uz pārējo tumšos uzvalkos tēpoto valstsvīru fona. „„Sarkanās žaketes” ir stāsts par Latvijas unikālītāti un latviešu spēju izcelties uz citu nāciju fona gan ar saviem talantiem, gan spējām, gan darbiem,” skaidro L. Stūrmane. „Šis ir vērtības, ko vēlamies veicināt – Latvijas radošums un izcilība,

kā arī atpazīstamība pasaulē,” piebilst L. Stūrmane.

Tādi ir arī izstādē ietvertie darbi – gan lielle Latvijas eksportējošie uzņēmumi, gan uzlecošās zvaigznes jeb vidēja lieluma uzņēmumi ar lielu eksporta potenciālu. Izstādes nogādāšanu pie skatītājiem ASV atbalsta Latvijas Kultūras ministrija un Pasaulles brīvo latviešu apvienība, caur kuŗu tiek administrēta Latvijas valsts simtgades pasākumu atbalsta programma ārpus Latvijas.

Amerikas latviešu apvienības Kultūras nozares vadītāja Līga Ejupe atzīmē, ka sākot ar 2017. gadu ASV ir plānota plaša pasākumu programma, kas veltīta Latvijas valsts simtgadei. Pēc Amerikas latviešu apvienības iniciatīvas ar tās finansiālu atbalstu tapusi mājas lapa: www.latvia100usa.org, kur atrodama informācija gan par dažādiem Latvijas valsts simtgadei veltītiem pasākumiem ASV, gan arī dažādās idejas par to, kā atzīmēt šos nozīmīgos svētkus savā pilsētā un ģimenē.

LAIKU UN VIETU MIJĀS

FRANKS
GORDONS

Vladimirs Putins, var teikt, staigā uz pirkstgaliem, tiklīdz runa ir par “Oktobra simtgadi” un visu, kas saistīts ar šo 1917. gada boļševiku apvērsumu Petrogradā.

Jā, šī gada 7. novembrī Maskavas Sarkanajā laukumā tika rīkota diezgan pieticīga parāde, bet te sakars nebija vis ar “Lielo Oktobri”, bet ar to, ka Staļins 1941. gadā, kad Vērmachta divīzijas sasniedza Maskavas pievārti un šur tur darbaļaudis tajā cerīgi gaidīja “vācu fašistiskos iebrocējus” (par to aizliegts iepikstēties pat tagad), lika soļot gar Kremli nupat iesauktajiem kaņavīriem, kuŗi, parādei beidzoties, kājām aizgāja uz visai tuvo fronti. Šim notikumam par godu pēdējos gados Putina Krievijā tiek rīkota parāde, kuŗā piedalās kaņevīji, tērpti tā laika ziemas šinēļos. Ne vārda par “lielo Oktobra revolūciju”, tikai par “svēto Tēvijas kaŗu”.

Neilgi pirms “Lielā Oktobra”: simtgades Putina preses sekretārs Dmitrijs Peskovs, valsts galvai

vistuvāk stāvošā persona, paziņoja: “Kremli nekādi sarikojumi šajā sakarībā nav paredzēti”. Un kad žurnālisti apvaicājas, kāpēc tika pieņemts šāds lēmums, Peskovs izbrīnījās un atbildēja: “Sakarā ar ko tas būtu jāšvin, paskaidrojiet man. Es ne visai izpratu jūsu jautājumu.”

Lūk, kā! Ledus auksta attieksme pret “lielāko notikumu cilvēces vēsturē”, turklāt to pašu prezidenta runasvirsi.

Jau pasirmo kādreizējo “oktobrēnu” bars sacēla milzu brēku, un Putinam nācās kaut kā izločīties. Viņš pauda cerību, ka “mūsu sabiedrība uztvers šo datumu kā mudinājumu pārvarēt lūzumu, kas sašķēla mūsu zemi kā savstarpējas piedošanas simbolu, uztverot Tēvzemes vēsturi tādu, kāda tā ir – ar tās dižajām uzvarām un traģiskajām lappusēm”.

Acīmredzot ar šādu “mierinošu un cilvēcīgu” minētas simtgades interpretāciju nepietika, un Krievijas nabaga “nacionālajam liderim” nācās vien vērsties pie

simtgadei veltīto (neoficiālo) sarikojumu dalībniekiem ar īpašu apsveikumu telegrammas (!) veidā: “Vēsturiskie, drāmatiskie 1917. gada notikumi ir neatņemama, sarežģīta mūsu vēstures daļa. Revolūcijai bija milzīga nozīme Krievijas un visas pasaules attīstībā, daudzējādā veidā noticot XX gadsimta politisko, ekonomisko un sociālo ainu.”

Nu, ko. Maskavā un Pēterburgā imperiskie nacionālisti 7. novembrī sarīkoja t. s. “Krievu maršus”, nesot ne jau sarkanos, bet baltmelnidzeltenos Romanovu dinastijas karogus. Sergeja Kurgina vadītās “imperisko komunistu” organizācijas “*Sutj vremeņi*” (Laika būtība) paspārnē klubs “Sofija”, kuŗa iniciatori bija mūsu vecā paziņa Tatjana Ždanoka un odiozais itālietis Džuzeppe Keza, pulcināja ciemiņus no ārvalstīm (tostarp no Latvijas) uz diskusiju “Kreiss alternatīvas Eiropai”. Pasaules presē tas vispār netika pamanīts...

Toties daudzi ārvalstu analītiķi, var teikt, ausijās, kad uzzināja, ka

Krievijas komunistiskās partijas CK sekretārs Sergejs Obuchovs pieļāva iespēju izvākt Ļeņina mūmiju no mauzoleja un apglabāt to kapos, kā pienākas – ar vienu vienīgu noteikumu: šāds lēmums jāpieņem pašam Krievijas prezidentam kopā ar abām parlamenta palātām... un arī UNESCO, jo Ļeņina mauzolejs (kopā ar saturu!) skaitās pasaules kultūras mantojums Sarkanā laukuma ansambļa ietvaros.

Bet ir viens notikums, kas ieies gan Krievijas vēsturē, gan “starp- tautiskajā apritē”, atstājot pilnīgi ēnā “Oktobra simtgadi”, kuŗa, var teikt, sarāvusies čokurā: 30. oktobrī prezidents Putins Maskavā atklāja monumentālu “Sēru sienu”, kas veltīta politisko represiju upuŗu piemiņai. Tas ir varens un iespaidīgs memoriāls ar atvērumiem – nišām, kuŗos cilvēks var ieiet, apliecinot dalību sērās par neskaitāmajiem represiju upuŗiem. Prezidents Putins nostājās vienā no atvērumiem, un blakusesošajā nostājās Maskavas un visas Krievzemes patri-

archs Kirills.

Savā runā Putins teica, ka “Sēru siena” ir “grandiozs, satricošs monuments(..) Tas vērsās pie mūsu sirdsapziņas, jūtām, liekot apzināties represiju periodu, just līdzī to upuŗiem. Krievijas prezidents raksturoja represijas kā “visas tautas traģēdiju” un “skarbu triecienu kultūrai”. Un vēl: “Pret katru varēja izvīrīt safantazētas un absolūti absurdas apsūdzības, miljoniem cilvēku pasludināja par tautas ienaidniekiem.”

Putins aicināja visus “balstīties uz uzticības un stabilitātes vērtībām” (acīmredzot domādams par prezidenta vēlēšanām nākamā gada martā).

Acīmredzot mums ir darišana ar jaunu paradigmu, kuŗa pārvelk svītru visam, ko iemieso “Lielais Oktobris”. Krievija, ko vada bijušais čekas apakšpulkvedis, tagad ir konservatīva, imperiska valsts, kuŗa – jau drīzāk XIX gadsimta garā – lūko paplašināt savu ietekmes sfēru, atmetot visu specifiski “padomisko”.

KĀRLIS
STREIPS

Latvijā rit svētku nedēļa. Aizvadītajā sestdienā svinējām Lāčplēšu dienu, pieminot 1919. gada notikumus, kad latviešu spēki ar artilērijas palīdzību no franču un britu kaŗakuŗiem Rīgas jūras līcī no mūsu valsts galvaspilsētas padzina tā dēvēto Rietumkrievijas Brīvprātīgo armiju, kuŗu komandēja Pāvels Bermonts-Avalovs. Kāpēc Lāčplēšu diena? Tam ir divi iemesli. Pirmkārt, neilgi pēc minētajām cīņām Kārlis Skalbe rakstīja, ka tās esot salīdzināmas ar leģendārā Lāčplēša pēdējo cīņu pret Melno bruņinieku Andreja Pumpura eposā, zaldātiem demonstrējot “Lāčplēša garu.” Otrkārt, Latvijas Satversmes sapulce nākamajā gadā pēc cīņām nodibināja Lāčplēša kaŗa ordeni, kas tika piešķirts kaŗavīriem, kuŗi kaujās bija izrādījuši īpašu drosmi. Pirmos septiņus ordeņus piešķīra vēl pirms Lāčplēša ordeņa statūtu apstiprināšanas, kopumā laika gaitā tos saņēma 2145 personas un viena iestāde – Verdenas cietokšņa (Francijā) aizstāvjiem kaŗa laikā. 322 ordeņi tika pasniegti ārzemniekiem, tajā skaitā pēdējos ordeņus piešķīra Polijas maršalam Juzefam Piłsudskim un Itālijas premjērministram Benito Musolini, krietni pirms viņš kļuva par visai barbarisku diktatoru. Sākumā 11. novembris tika svinēts kā Lāčplēša Kaŗa ordeņa svētku diena. 1928. gada 11. novembrī, kad vairs nebija neviena, kam sniegt ordeņi, tā kļuva par armijas svētku dienu, ko plaši svinēja armijas garnizonos ar parādēm, mielastiem, izrādēm, koncertiem. Pēc Kāŗļa Ulmaņa apvērsuma šī

diena ieguva daudz grandiozāku nosaukumu – Armijas, Lāčplēša Kaŗa ordeņa kavalieŗu, kaŗa invalīdu un Brīvības kaŗa dalībnieku svētki. Lieki teikt, ka Padomju okupācijas laikā nekāda Lāčplēšu dienas svinēšana nenotika. Tikai 1988. gadā tauta iedibināja tradīciju, kuŗa turpinās vēl šobaltdien – pie Rīgas pils mūriem aizdedzināt svecītes, lai pieminētu un godinātu kaŗā bojāgājušos. 1989. gada 10. novembrī tolaik LPSR Augstākā padome to noteica par atceres dienu – Lāčplēšu jeb Varoņu piemiņas dienu, godinot tos Lāčplēša ordeņa kavalierus, kuŗi vēl bija dzīvi (pēdējais kavalieris Arvīds Lauris aizgāja Mūŗībā 2003. gada augustā 102 gadu vecumā Amerikā). Savukārt 1990. gada oktobrī Augstākā padome apstiprināja likumu par svētku, atceres un svīnam dienām, nosakot, ka 11. novembrī tiek pieminēti Latvijas atbrīvošanas kaŗā kritušie kaŗavīri, kas, protams, ir krietni plašāks jēdziens par Lāčplēša ordeņa kaŗavīriem.

Nākamgad – mūsu valsts Simtgade. Tai jau labu laiku sparīgi gatavojamies. Timekļa vietnē *lv100.lv* var atrast sarikojumu pilnu sarakstu, tur ir informācija par valsts finansējumu nākamajam un turpmākiem gadiem, jo Simtgade tiks svinēta ne tikai viena gada ietvaros. Aprēķināts, ka svētku kulminācijai nākamā gada 18. novembrī būs vajadzīgs 2,1 miljons eiro valsts naudiņas. Nākamgad vasarā būs lielie Dziesmu un Deju svētki, īpašas programmas būs Latvijas

mūzejos, koncertzālēs un citur. Grupiņa aktivīstu jau labu laiku piestrādājusi pie maršruta izveidošanas, lai cilvēki varētu apstāgāt visu Latvijas robežu, atsevišķi izveidota trase motociklistiem un velosipēdistiem. Vārdu sakot, iespējas būs visdaŗadākās, jau tagad varam paredzēt, ka salūts 18. novembra vakarā būs nūdien grandiozs.

Latvijas tauta savas valsts Simtgadi var sagaidīt ar lepnumu, kā arī ar lielāku drošības apziņu nekā tas bija tad, kad valsts neatkarība tika proklamēta. Bija vajadzīgi vairāki gadi, lai mūsu valsti iztīrītu no iebrocējiem pēc Pirmās pasau-

les kaŗa, un pagāja tikai nieka 22 gadi, kad krievu lācis atkal izstiepa savas ķetnas un Latvija tika okupēta no jauna. Šobrīd atjaunotās valsts posms bijis gaŗāks nekā pirmās brīvvalsts posms, turklāt tagad esam pasaules spēcīgākās militārās alianses NATO sastāvdaļa. Šogad Lāčplēšu dienas parādē pie Brīvības pieminekļa lepni soļoja ne tikai mūsējie, bet arī kaŗevīji no sabiedroto valstīm, kuŗi patlaban dislocēti Latvijā. Te pat viņi arī paliks, iekams mūsu kaimiņvalsts neatteiksies no agresijas Austrumeiropā un citur pasaulē. Starpkaŗu laikā Baltijas valstu nespēja vienoties par kopēju

aizsardzību, iespējams, partnerībā ar Somiju, galu galā izmaksāja bargu cenu. Patlaban mums ir 27 partnervalstis, un katra no tām ir solījies steigties palīgā, ja tas kļūš nepieciešams.

Novērtēsim pārāk zemu to, ko mūsu tauta šajos 100 gados un ilgāk ir sasniegusi – divas reizes izdevās nomest no ārpuses uzspiestas vaŗas, divreiz izdevās izveidot savu valsti. Kā tā tika pārvaldīta toreiz un kā tā tiek pārvaldīta patlaban, tas ir cits jautājums, negāciju netrūkst. Šajā svētku nedēļā pieminēsim mūsu tautas varoņus un vienosimies kopējā vēlējumā – Saules mūŗu Tev, Latvija!

Foto: Imants Urtāns

SVĒTKI

LATVIJA DIENU RITĒJUMĀ

**Nolīecam galvu
mūsu varoņu priekšā**

**Lāčplēša dienas svinības 2017
Uzrunu pie Brīvības pieminekļa
saka Valsts prezidents Raimonds Vējonis**

“Kaŗavīrs ir profesija. Cīnīties par savu valsti – tas ir aicinājums. Vienalga, ar darbiem, ar vārdiem, ar klusējošu ticību vai vienkārši skaidru un gudru skatu uz dzīvi. To var katrs, un mūsdienā nemierīgajos laikos es katru no jums aicinu – iestāties par Latviju,” uzrunā Nacionālo bruņoto spēku (NBS) un Iekšlietu ministrijas vienību militārajā parādē par godu Lāčplēša dienai pie Brīvības pieminekļa sacīja Valsts prezidents Raimonds Vējonis. “Militārajā ziņā mēs nekad vēl neesam bijuši tik stipri un droši. Šogad mūsu NBS līdzās ir stājušies vēl arī NATO daudznacionālā bataljona kaŗavīri. Tāda palīdzība nav pašsaprotama. Tikai tad varam aicināt citus iestāties par mums, ja paši esam gatavi nosargāt savu brīvību ar visiem spēkiem,” uzsvēra prezidents. “Tāpat kā pirms gadsimta Latvijas brīvību palīdzēja izcīnīt gan igauņu un poļu kaŗavīri, gan angļu un franču kaŗakuģi, tā arī šodien uzticamu sabiedroto atbalsts ir neatsverams, dibināja prezidents. “Šodien ir Latvijas varoņu diena. Šeit un tagad es nolīcu galvu mūsu varoņu priekšā. To priekšā, kuŗi pirmie pulcējās zem Latvijas karogiem pirms vairāk nekā simt gadiem. To drosmīgo sievu un vīru priekšā, kuŗi ir gatavi atdot savu dzīvību par dārgāko, kas mums tagad ir – par Latviju,” sacīja Valsts prezidents. Viņš atgādināja, ka šodien atceramies 1919. gada novembri, kad “tūkstošiem brīvprātīgo pieteicās palīgā Rīgas aizstāvjiem. Viņus toreiz iedvesmoja drosme un ticība jaunās Latvijas armijai un tās pirmajiem panākumiem, soli pa solim atkarojot jauno valsti no svešajām armijām”. Ik gadu 11. novembrī, Lāčplēša dienā, visā Latvijā tiek iedegtas neskaitāmas sveces, pieminot Latvijas valsts armijas uzvaru pār Rietumkrievijas brīvprātīgo armiju jeb tā saukto Bermonta kaŗaspēku 1919. gada 11. novembrī. Pieminot šo notikumu, Lāčplēša dienā ar dažādiem patriotiska rakstura sarīkojumiem tiek godināti Latvijas brīvības cīnītāji.

Lāčplēša dienas svinības šogad sākas ar Oikumenisko dievkalpojumu Doma baznīcā Rīgā un visās lielākajās pilsētās Latvijā. Pēc tam Rīgā notika vainagu nolikšanas ceremonija Rīgas Brāļu kapos un pie pulkveža Oskara Kalpaka pieminekļa. Laukumā pie Brīvības pieminekļa varēja vērot Latvijas Republikas Nacionālo bruņoto spēku un Iekšlietu ministrijas vienību militāro parādi, ko apmeklēja valsts augstākās amatpersonas, un pie Rīgas pils – svinīgo godasardzes maiņu.

**Vainagu nolikšana Brāļu kapos
Brašs ir kaŗavīru solis parādē**

Bruņotos spēkus parādē pārstāvēja Latvijas Nacionālās aizsardzības akadēmijas, Stāba bataljona, Sauszemes spēku kājnieku brigādes, Jūras spēku flotiles, Gaisa spēku aviācijas bāzes un Zemessardzes vienības, kā arī bruņoto spēku orķestris, kuŗš rūpējās par mūzikālo noformējumu. Parādi pārstāvēja arī Iekšlietu ministrijas pārraudzībā esošās Robežsardzes, Valsts policijas un Valsts un ugunsdzēsības un glābšanas dienesta vienības. Parādi komandēja Jūras spēku flotiles komandieris flotiles admirālis Ingus Vizulis, bet pieņēma valsts bruņotā spēka augstākais vadonis Valsts prezidents Raimonds Vējonis. Parādē piedalījās aizsardzības ministrs Raimonds Bergmanis (ZZS). Parādi ar savu klātbūtni pagodināja arī citas valsts augstas amatpersonas.

Savukārt vakarā tūkstošiem cilvēku devās uz Daugavmalu, lai pie Rīgas pils noliktu svečites.

Arī šogad Lāčplēša dienā Latvijas Nacionālais vēstures muzejs (LNVM) piedāvāja plašu svētku programmu apmeklētājiem muzeja ekspozīciju un izstāžu zaļu mājvietā Rīgā, Brīvības bulvārī 32.

Tradicionāli ik gadu tikai vienu dienu, 11. novembrī, muzejs izstāda īpašu apbalvojumu – vienīgo zināmo pilno Lāčplēša Kaŗa ordeņa komplektu (I, II un III šķiras ordenis), ko par cīņām Neatkarības kaŗā saņēmis ģenerālis Jānis Balodis (1882–1965).

Arī Latvijas Televīzija saviem skatītājiem piedāvāja īpašu svētku programmu ar izcilām filmām, militāro parādi, kā arī reportāžām no Latvijas pilsētām, lai ikviens varētu dzīvot līdz tam,

kā svētkus svin visā valstī – dodoties lāpu gājienos, dziedot, dedzinot svečites un citos veidos godinot brīvības cīnītāju piemiņu. Vakara programmā bija pirmizrāde – režisora Viestura Kairiša drāma “Melānijas chronika”.

Īpašs koncerts Lāčplēša dienā notika Rīgas Domā, piedaloties Valsts Akadēmiskajam korim *Latvija*, orķestrim *Rīga*, solistiem Kristīnei Gailītei, Ievai Paršai, Sergejam Jēgeram, Krišjānim Norvelim un diriģentam Valdim Butānam. Tika atskaņots Georga Pelēča *Latvju rekviēms (Requiem Latviensis)*.

Latviešu biedrības Lielajā zālē notika ikgadējais latviešu dziesminieku koncerts, kuŗā piedalījās dziesminieki un jaunā Austrasbērnu paaudze, kuŗai tuvas tautasdziesmas un latviešu autoru dziesmas. Koncertā latviešu dziesminieki izpildīja gan pašu radītas dziesmas, gan arī latviešu tautasdziesmas un to apdaries, taču neizpalika arī Austrasbērnu iemīļotā mūzikas autora Imanta Kalniņa dziesmas. Mūzikā ietērpti, skanēja dzejnieku darbi.

Vairāki simti cilvēku Lāčplēša dienā devās lāpu gājiēnā No Rīgas Brāļu kapiem līdz Brīvības piemineklim. Gājiēnā piedalījās pārsvarā jauni cilvēki, taču bija arī ģimenes ar maziem bērniem ratiņos. Dziedāja latviešu dziesmas, priekšā tika nests valsts karogs. Līdzīgi lāpu gājiēni, godinot Brīvības cīņās kritušos Latvijas kaŗavīrus, notika arī Rēzeknē, Liepājā, Daugavpilī, Jūrmalā, Talsos u. c.

***

**Baltijas Asamblejas balva
mākslā – Laimai Slavai**

Baltijas Asamblejas (BA) balva ir dibināta 1994. gadā, un to ieguvuši daudzi pazīstami kultūras, zinātnes un mākslas jomas darbinieki. Šogad Baltijas Asamblejas balva mākslā tika pasniegta Mākslas zinātniecei un redaktorei Laimai Slavai svinīgā ceremonijā Igaunijas galvaspilsētā Tallinā. Balva piešķirta par izcilo profesionālo ieguldījumu mākslas zinātnes teorijas attīstībā un grāmatu izdevniecības jomā, veicinot Latvijas kultūras atpazīstamību arī starptautiskā līmenī.

Balva literātūrā piešķirta lietuviešu dzejniekam, esejistam un tulkotājam Vladam Brazūnam par poētisko ieguldījumu, savos darbos pievērsoties baltiešu pasaules redzējumam un latviešu, lietuviešu un citu valodu lingvistiskajam mantojumam, kā arī tulkojumiem un izciliem starp-

VĒSTNIECĪBU ZIŅAS

UKRAINA. 2017. gada 10. novembrī vēstnieks Juris Poikāns un Latvijas aizsardzības atašejs Ēriks Naglis rīkoja svinīgu pieņemšanu vēstniecībā, pieminot varoņus, kas cīnījās par Latvijas brīvību. Uz sarīkojumu bija uzaicināti Ukrainas Aizsardzības ministrijas pārstāvji, Ukrainas Bruņoto spēku pārstāvji, Ukrainas Nacionālās gvardes pārstāvji, kā arī citu valstu aizsardzības atašeji. Vēstnieks Juris Poikāns ukraiņu valodā pastāstīja viesiem Lāčplēša dienas rašanās vēsturi, kā arī par tās svinēšanas tradīcijām: “Viena no pazīstamākajām Lāčplēša dienas tradīcijām ir sveču aizdedzināšana pie Rīgas pils mūra 11. novembra krastmalā.” Aizsardzības atašejam Ērikam Naglim šis bija pirmais sarīkojums, strādājot Latvijas vēstniecībā Ukrainā. Savā uzrunā Ēriks Naglis atzīmēja, ka redz saikni starp tiem notikumiem, kas risinājušies Latvijā 1919. gadā, kad latvieši cīnījās par savu valsts brīvību, un tiem notikumiem, kuri tagad norisinās Ukrainas austrumos.

VĀCIJA. 13. novembrī Latvijas vēstniecībā Berlīnē atklāta Rīgā dzimušā amerikāņu mākslinieka Iljas Lipkina personālizstāde. Izstādi mākslinieka klātbūtnē ar uzrunu atklāja Latvijas vēstniece Vācijā Inga Skujīna. Rīgā dzimušā, Ņujorkā uzaugušā un šobrīd Berlīnē dzīvojošā Ilja Lipkina izstādē aplūkojamas fotogrāfijas ar grafiiti uz Purvcieņa namu sienām, kur mākslinieks ir piedzimis un dzīvojis līdz 1989. gadam, tuvplānā kadrēts jauna zēna sejas foto un lielveikalu ķēdes iepirkumu maisiņš. Savā praksē Ilja Lipkins rēgulāri lieto dažādas fotografēšanas tehnikas saistībā ar saviem izvēlētajiem tematiem; šai gadījumā tas ir analogais uzņemšanas process un melnbaltā drukā.

IGAUNIJA. 11. novembrī Pērnavas Centrālajā bibliotēkā vēstnieks Raimonds Jansons kopā ar Pērnavas pilsētas mēru Romeku Krosenkranisu atklāja Latvijas nedēļu Pērnavā. Atklāšanas ceremonijas ietvaros uzstājās vokālā grupa *Latvian Voices* un Jūrmalas mūzikas skolas kokļu ansamblis, tika atklāta fotoizstāde “Brīnišķā Latvija”. 11. novembra vakarā vēstnieks rīkoja pieņemšanu par godu Latvijas nedēļai Pērnavā un valsts svētkiem, vienlaikus ieskandinot abas valstis vienojošos vēstures notikumus – Latvijas un Igaunijas valstu simtgades.

LUKSEMBURGA. 11. novembrī Latvijas vēstniece Luksemburgā (ar rezidenci Hāgā) Ilze Rūse piedalījās asociācijas *Luksemburga – Latvija* un goda konsula Anri Dideriha (*Henri Diederich*) organizētajā sarīkojumā par godu Latvijas Republikas Neatkarības pasludināšanas 99. gadadienai. Uzrunājot klātesošos, vēstniece sacīja: “Patriotisms ir iekodēts katra cilvēka ikdienas vērtību sistēmā, kas tiek veidota caur mūsu vēstures pieredzi, identitāti un valodu, pieredzi savai valstij. Lai gan ar lentītēm pie atloka apliecinām patriotismu novembrī, tā ir attieksme, kuŗu nēsājam līdz ikdienā.” I. Rūse pasniedza atziņības rakstus profesoram – Luksemburgas Filharmonijas diriģentam – Karlo Janam (*Carlo Jans*), kuŗš sniedzis būtisku ieguldījumu Latvijas Mūzikas akadēmijas un tās studentu sadarbības stiprināšanai ar Luksemburgas Konservatoriju un Filharmoniju, un Latvijas goda konsulam Luksemburgā Anri Didericham par pašaizliedzīgu atbalsta sniegšanu Latvijas valstspiederīgajiem un ekonomiskās sadarbības veicināšanu, kas ir stiprinājusi valstu divpusējās attiecības.

BALTKRIEVIJA. 10. novembrī Jankas Kupalas Valsts literātūras muzejā Latvijas vēstnieks Baltkrievijā Dr. Mārtiņš Virsis un Jankas Kupalas Valsts literātūras muzeja direktora vietniece Natalja Stribuļskaja atklāja izstādi “Divi Jāņi. Satikšanās Minskā”. Izstāde atspoguļo latviešu dzejnieka, kultūras darbinieka un politiķa Raiņa saistību ar baltkrievu kultūru un viņa draudzību ar ievērojamāko baltkrievu dzejnieku Janku Kupalu. Uzrunā vēstnieks M. Virsis iepazīstināja izstādes apmeklētājus ar Raiņa dzīves gaitu, sakot, ka dzejnieks jau kopš bērnības bija pazīstams ar baltkrievu valodu un kultūru. Pēc vēstnieka domām, Raiņa un Janku Kupalu vienoja ideālisms un ticība humānisma idejām. Izstādes atklāšanā klātesošos uzrunāja Memoriālu muzeju apvienības direktore Rita Meinerte un Raiņa un Aspazijas muzeja vadītāja Zanda Rozenberga. R. Meinerte sacīja, ka Raiņa un Jankas Kupalas tikšanās notika 1926. gada novembrī Minskā. Rainis apmeklēja Minsku pēc Baltkrievu kultūras institūta aicinājuma, lai piedalītos akadēmiskajā konferencē par baltkrievu pareizrakstības un alfabēta jautājumiem.

tautiskajiem projektiem mūsdienas dzejas jomā. Savukārt ar baltiešu zinātnē šogad godināts zinātnieks, pētnieks un Igaunijas Ģenoma centra dibinātājs Andres Metspalu (*Andres Metspalu*) par novatorisko un plašo ieguldījumu genas tehnoloģiju un molekulārās diagnostikas jomā.

***

**Tapis vieostāsts
par Sprici Paegli –
Latvijas valsts dibinātāju**

Sagaidot Latvijas valsts simtgadi, ar Valsts kultūrkapitāla fonda un Siguldas novada pašvaldības

atbalstu tapusi dokumentāla filma par vienu no Latvijas valsts proklamētājiem – Sprici Paegli (1876 – 1962).

(*Turpinājums 6. lpp.*)

LATVIJA DIENU RITĒJUMĀ

(Turpināts no 5. lpp.)

Filma "Spricis Paegle. Atmiņas" atklāj Latvijas valstsvīra, sabiedriska darbinieka un uzņēmēja dzīves gaitas Rūjienā, Rīgā, Siguldā un Vācijā, kur veco ļaužu mītnē aizritēja viņa pēdējie dzīves gadi. Spricis Paegle atdusas Eslingenes kapos latviešu kapsētā.

Spricis Paegle bija ne tikai Latvijas jaunizveidotās valsts pirmais tirdzniecības un rūpniecības ministrs, viņš dibināja arī Latvijas Sarkanā krustu, Latviešu mākslas veicināšanas biedrību, Latviešu izglītības biedrību, biedrību "Latviešu-Lietaviešu Vienība" u.c., bijis viens no Rīgas latviešu biedrības runasvīriem. Kopš studiju laikiem Spricis Paegle piederējis korporācijai "Selonija", sarakstījis grāmatu "Kā Latvijas valsts tapa" (1923). Spricis Paegles piemiņai iznākusi arī grāmata "Latvijai veltīts mūžs" (2009), kuŗā publicēti arī paša sarakstītie dzīves atmiņu stāsti.

***

Izstāde "Latvijas dārgumi" apceļo ASV

Latvija 100

Amerikas latviešu apvienības (ALA) izkārtotajā izstādē ar nosaukumu *Treasures of Latvia* jeb "Latvijas dārgumi" šoruden uzsākusī savu ceļu pa ASV latviešu centriem, lai vēstītu par mūsdienas Latvijas sasniegumiem uzņēmējdarbībā, mākslā, kultūrā un sportā. 18. novembra nedēļas nogalē izstāde apskatāma Vašingtonā, D.C., Mineapolē (MN), Sanfrancisko (CA), Čikāgā (IL) un Priedainē (NJ).

Izstāde tapusi, balstoties uz pirms pieciem gadiem izveidotās kustības *Red Jackets* apzinātajiem Latvijas eksporta izcilniekiem, kuŗi uzrāda ne vien teicamus eksporta rādītājus, bet arī demonstrē mērķtiecīgu darbu augstas pievienotās vērtības produktu un pakalpojumu radīšanā un savu zīmolu veicināšanā ārpus Latvijas. Ideja par izstādi par Latvijas mūsdienas sasniegumiem sakņojas ALA saistībā ar Latvijas valsts simtgadi izvirzītajā mērķī veicināt Latvijas atpazīstamību Amerikā. "Tuvojoties Latvijas valsts simtgadei, mēs vēlējamies parādīt Latviju kā mūsdienīgu, inovatīvu un talantiem bagātu zemi, kas spēj dot piensumu pasaulei," skaidro Amerikas latviešu apvienības Kultūras nozares vadītāja Līga Ejupe. "Izstādē veidota angļu valodā ar nolūku, lai tā būtu pieejama arī nelatviešu auditorijai, kuŗai vēlamies demonstrēt Latvijas radošos talantus un uzņēmēju sasniegumus," piebilst L. Ejupe. Par izstādes iedvesmas avotu izmantota kustības *Red Jackets* sagatavotā ekspozīcija *Treasures of Latvia*, kas balstīta uz divās tāda paša nosaukuma grāmatās sakoportajiem stāstiem. Kā to skaidro viena no *Red Jackets* kustības dibinātājām Līva Stūrmane, pašas

kustības nosaukums aizgūts no kādreizējās Latvijas Valsts prezidentes Vairas Viķes Freibergas spilgtā iznāciņa NATO samītā 2002. gadā, kur viņa ieradās sarkanā žaketē, izceļoties uz pārējo tumšos uzvalkos tērpto valstsvīru fona. "Sarkanās žaketes" ir stāsts par Latvijas unikālītāti un latviešu spēju izcelties uz citu nāciju fona gan ar saviem talantiem, gan spējām, gan darbiem," skaidro L. Stūrmane. "Šis ir vērtības, ko vēlamies veicināt – Latvijas radošums un izcilība, kā arī atpazīstamība pasaulē," piebilst L. Stūrmane. Tādi ir arī izstādē ietvertie darbi – gan lielie Latvijas eksportētāju uzņēmumi, gan uzlēcošās zvaigznes jeb vidēja lieluma uzņēmumi ar lielu eksporta potenciālu. Izstādes nogādāšanu pie skatītājiem ASV atbalsta Latvijas Kultūras ministrija un Pasauls Brīvo latviešu apvienība, caur kuŗu tiek adminis-trēta Latvijas valsts Simtgades sarīkojumu atbalsta programma ārpus Latvijas.

***

Jāņa Kažociņa vizīte Otavā

No 5. līdz 7. novembrim Otavā darba vizītē uzturējās Valsts prezidenta Raimonda Vējoņa nacionālās drošības padomnieks un Nacionālās drošības padomes sekretārs Jānis Kažociņš. Vizītes laikā ģenerālis J. Kažociņš apmeklēja Latvijas vēstniecību Otavā, tikās ar Kanadas premjērministra Dž. Trudo padomniekiem, Valsts kancelejas analitiķiem.

Kažociņš sniedza interviju *CBC News* žurnālistam Murejam Brūsteram (*Murray Brewster*), piedalījās Makdonalda Lorjē institūta (*Macdonald Laurier Institute*) organizētajā diskusijā, kā arī ražīgas tikšanās ar premjērministra padomniekiem, kā arī ar analitiķiem organizētajās diskusijās ar Kanadas sabiedriskā viedokļa veidotājiem un līderiem.

Kažociņš bija pamatrunātājs Piekajā ikgadējā Kanadas Izlūkošanas konferencē (*Canadian Intelligence Conference / CANIC 2017*) par drošību Baltijas reģionā no Latvijas redzes viedokļa. Tika uzsverta Kanadas kaŗavīru vēsturiski augstā reputācija un Latvijā dislocēto kaŗavīru izcilā sagatavotība. Kažociņš sniedza analītisku skatījumu uz pašreizējiem drošības izaicinājumiem Baltijas reģionā un esošo situāciju pēc Krievijas un Baltkrievijas kopīgajām militārajām mācībām *Zapad*. Kažociņš uzsvera, ka NATO realizētā atturēšanas politika ir pilnīgi samērīga un nevienu neapdraud, kā arī, ka tā labi darbojas. Vienlaikus nepieciešams iestāties par tālāku demokrātisko valstu, arī Eiropas Savienības, saliedētību. Atbildot uz jautājumiem, Kažociņš norā-

dīja, ka Latvijā svarīgākais ir panākt saliedētību starp dažādām etniskām un sociālajām grupām, kas nodrošinātu Latvijas valsts un tautas nākotni.

***

Aicinājums veidot latviešu audžuvecāku tīklu Apvienotajā Karalistē

Latvijas vēstniece Apvienotajā Karalistē Baiba Braže izplatījusi šādu paziņojumu.

"Godātie tautieši! Ik gadu vairāki desmiti Latvijas pilsoņu ģimeņu nonāk Apvienotās Karalistes sociālo dienestu redzeslokā. 2015. gadā Latvijai tika ziņots par 67 lietām, kad pārskatītas Latvijas pilsoņu bērnu aprūpes un aizgādības tiesības, bet 2016. gadā – par 78 lietām. Vairākos gadījumos šo procesu laikā bērni tiek izņemti no savu vecāku aprūpes un ievietoti audžuģimenēs.

Lai mūsu bērni saglabātu saikni ar latviešu sabiedrību un kultūru, kā arī nezaudētu iespēju latviskā vidē sazināties dzimtajā valodā, aicinām Latvijas pilsoņus pieteikties par audžuvecākiem Apvienotajā Karalistē! Aicinām apvienoties, kuŗas jau ir ieguvušas audžuvecāku statusu, par to paziņot Latvijas vēstniecībai Apvienotajā Karalistē. Tas mums ļaus izveidot vienotu latviešu audžuvecāku sarakstu un palīdzēs, sadarbojoties ar britu sociālajiem dienestiem, ikdienā un krīzes situācijās. Latviešu kopiena Apvienotajā Karalistē ir liela! Un es ticu, ka mēs esam spējīgi latviešu bērniem palīdzēt un dot iespēju krīzes brīdī saglabāt savas latviskās saknes un ierasto kultūrvīdi! Pricīgus mūsu Valsts svētī!"

***

Latviju pametuši 600 tūkstoši iedzīvotāju

Liela mēroga emigrācija, ko Latvija ir pārdzīvojusi pēc neatkarības atjaunošanas 1991. gadā, ir galvenais iemesls, kas arvien pasliktina demografiskos rādītājus un nu jau rada problēmas pašmāju ekonomikas tālākai attīstībai. Kopš 1991. gada no Latvijas ir aizbraukuši 600 tūkstoši iedzīvotāju, liecina Centrālās statistikas pārvaldes (CSP) dati. 1991. gadā Latvijā bija reģistrēti vairāk nekā 2,65 miljoni iedzīvotāju, savukārt pēc 26 gadiem – 2017. gadā – to bija vairs tikai 1,95 miljoni.

Tiesa, ir jāņem vērā divas būtiskas lietas – Eiropas Savienībā (ES) ir brīva darbaspēka kustība, līdz ar to strādāšanai citā ES valstī nav vajadzīga īpaša reģistrācija vai darba atļauja. Tas nozīmē, ka ļoti precīzi uzskaitīt visus aizbraukušos nemaz nav iespējams. Turklāt šajos gados uz mūsu valsti ir imigrējuši arī cilvēki no

SPILGTS CITĀTS

Par ko balsosim pēc viena gada?

Žurnālā *IR* apskatnieks **Pauls Raudseps** dalās pārdomās par 2018. gada Saeimas vēlēšanām un par partijām, kuŗas varētu pārvarēt 5% barjēru. Pēc *Vienotības* satricinājumiem un citiem notikumiem nekas vairs nav drošs, un iespējams ir gandrīz viss. Mūsu lasītāju vērtējumam sniedzam fragmentu no P. Raudsepa raksta.

Tik grūti prognozējamas vēlēšanas vēl nav bijušas kopš neatkarības atjaunošanas, un nav nevienas partijas, kuŗa bez bažām un ar paļāvību var skatīties uz saviem gaidāmajiem rezultātiem. Saskaņa tikai ar grūtībām ieguva nedaudz vairāk par 50% balsu Rīgas pašvaldības vēlēšanās, un tās plāni iekārot Liepāju un Daugavpili izgāzās – tā nav laba zīme. ZZS būs grūti atkratīties no oligarchu lietas, un vēl grūtāk glābt savu tēlu, ja nākamā gada laikā notiesās tās krusttēvu

Lembergu. Nacionālajai apvienībai dabiskie atbalsta griešti ir aptuveni 15%, toties viņiem ir, kur krist, ja maksātnespējas administratoru tiesāšanas gaitā atklāsies pārāk daudz no politiskās virtuves. Pat ja Vienotība spēš nostabilizēties pēc satricinājumiem, kas tieši būs tās piedāvājums vēlētajiem? Par Bordāna partiju jau tagad sāk prasīt – kur tad palika lielle Rīgas domes korupcijas pērēkļu izsvēpētāji? Ko tā Strīķe tur dara? Pār Bondaru krit bankrotējušās Krājbankas bēguļojošā īpašnieka Antonova ēna un milzīgs tiesas uzliktis naudassods. Sudrabas partijā izskan prasība atbrīvoties no Sudrabas. Par!, Latvijas Attīstībai un Progresīvie vēl aizvien nav pierādījuši, ka spēj piesaistīt vēlētajū atbalstu, bet Kaimiņš pašvaldību vēlēšanās jau parādīja, ka viņam tas nesokas.

Visiem ir pamats nervozēt, un tik labilā situācijā var notikt visnegaidītākie pavērsieni.

citām valstīm un daļa cilvēku arī ir atgriezušies no saviem peļņas darbiem ārvalstīs.

***

Filmu mēnesis Aleksandrijas bibliotēkā par godu Latvijas proklamēšanas gadadienai

Aleksandrijas bibliotēkas Mākslas centrs ir uzsācis Svētdienas filmu programmu, piedāvājot skatītājiem svētdienās noskatīties Ēģiptes, Vācijas un Latvijas dokumentālās un mākslas filmas. Šā gada novembri par godu Latvijas Republikas proklamēšanas 99. gadadienai Aleksandrijas bibliotēkā tiks demonstrētas astoņas Latvijas režisores Lailas Pakalniņas filmas latviešu valodā ar subtitriem arābu valodā: "Ūdens", "Uguns", "Čau, Rasma!", "Rumba", "Picas", "Īsfilma par dzīvi", "Viesnīca un bumba" un "Skurstenis". L. Pakalniņas filmu demonstrēšana ir nozīmīgs notikums abu valstu sadarbībā kultūras jomā. 19. novembrī Aleksandrijas bibliotēkā varēs noskatīties filmu "Picas", un 26. novembrī – "Īsfilma par dzīvi", "Viesnīca un bumba", "Skurstenis".

***

Latviešu īsfilma „Melleņu gari” uzvar kinofestivālā Polijā

Latviešu režisores Astras Zoldneres dokumentālā īsfilma "Melleņu gari" ieguvusi žūrijas balvu un naudas prēmiju kā labākā filma Šēcinas Eiropas filmu festivālā Polijā.

Šogad festivāla Eiropas konkursā tika iesniegts vairāk nekā 2000 filmu, no kuŗām tikai 26 tika iekļautas oficiālajā programmā, lai festivāla galveno balvu

iegūtu latviešu īsfilma "Melleņu gari" un poļu režisora *Grzegorz Paprzycki* filma *Jestem*. "Šēcinas Eiropas filmu festivālā tiek izrādīts tikai mākslinieciski augstvērtīgākais kino, kas paplašina un apspēlē dokumentālā žanra ierastās robežas, tāpēc uzvarātajā ir īpašs atzinums," stāsta filmas režisore Astra Zoldnere.

***

Koris Latvija uzstājas Pekinas mūzikas festivālā

Valsts Akadēmiskais koris *Latvija* piedalījās Pekinas mūzikas festivālā, kur 29. oktobrī Šanhajas simfoniskajā zālē izpildīja Ludviga van Bēthovena 9. simfoniju.

Koris uzstājas diriģenta un Bēthovena interpreta Pāvija Jervi vadībā. Ar Jervi koris sadarbojies vairākkārt, tostarp 2012. gadā debitēja pirmajā Jervi Vasaras festivālā.

Ziņas sakopojis **P. Karlsons**

Kā sargājam savu valsti?

Latvijas valsts Bruņoto spēku komandieris ģenerālleitnants Leonīds Kalniņš intervijā Ligitai Kovtunai

Kā jūtaties novembrī, Latvijas svētku mēnesī?

Priecīgs un pacilāts, un aicinu visus būt īpaši priecīgiem, jo novembris taču ir tas mēnesis, kad svinam pašus svarīgākos svētkus, mēnesis, kad dibināta mūsu valsts, kad pieminam Lāčplēšus. Pēc tradīcijas kopā ar Stāba darbiniekiem un zemessargiem Daugavmalā iedēdzām svečītes pie prezidenta pils. Novembris ir arī pārdomu mēnesis, kad apceram gan savu saistību ar Latvijas vēsturi, gan varbūt vairāk nekā citkārt domājam par nākotni.

Pats esat dzimis Sibīrijā.

Jā, manus vecākus kopā ar manu vecāko brāli izveda 1949. gadā. Tēvs bija atgriezies no Leģiona, no 19. divīzijas, kur bija instruktors, viņš tolaik strādāja Talsu aprinča ģimnazijā par fizikas un matemātikas skolotāju. Māte nāca no Latgales, lietuviete pēc tautības, taču pilnībā asimilējusies, jo viņas ģimene Latvijā dzīvojuši no seniem laikiem. Piedzimu Tomskas apgabalā, Latvijā atgriezāties 1957. gadā.

Cilvēku prieku un optimismu, protams, vairo apziņa, ka esam aizsargāti. Cik spēcīgi ir Latvijas Bruņotie spēki?

Profesionālajā ziņā vērtējami ļoti augstu, un tas nav tikai mūsu pašu lepns vērtējums – to apliecina nājuši mūsu sabiedrotie, NATO vadība, ES mums uztic atbildīgus uzdevumus militārajā jomā, kas saistīti ar Vidusjūras un Ziemeļafrikas reģioniem. Nākamgad, kā bija plānots, būsīm sasnieguši zināmos 2% no IKP valsts aizsardzībai, taču jau tagad ir piešķirts vairāk finanču līdzekļu, ko apgūstam, iegādājoties jaunu ekipējumu, atjaunojot tehniku utt. Ir arī jāsaprot, ka 25 gadus pēc Latvijas atjaunošanas nevar sagaidīt strauju uzplaukumu, ja Bruņoto spēku attīstība diemžēl nav tikusi pienācīgi atbalstīta. Kad 1991. gadā izveidojām Zemessardzi un 1994. gadā aizsardzības spēki kļuva par bruņotajiem spēkiem, īstenībā sākām no nulles. Atšķirībā no daudzām Austrumeiropas valstīm, kam tomēr bija kāds “mantojums”. Arī šā 2% minimuma būs par maz, lai visaugstākajā līmenī nodrošinātu infrastruktūru, bruņojumu, kas ir ļoti dārgs, lai visaugstākajā kvalitātē sagatavotu personālu. Taču tas neizslēdz faktu, ka esam pilnībā gatavi aizsargāt Latviju ar to, kas ir mūsu rīcībā – mēs esam gatavi! Ir tikai jāpaplašina mūsu iespējas, lai kaŗavīri būtu vēl labāk apmācīti, ekipēti, motivēti un līdz ar to vēl lielāka pārliecība tautā, ka valsts ir aizsargāta.

2007. gadā Saeima pieņēma lēmumu atteikties no obligātā karadienesta un pāriet uz profesionālo armiju, taču diskusijas vēl turpinās. Jūsu viedoklis?

Varu argumentēt, kāpēc šobrīd nevajag obligāto karadienestu, un mans viedoklis ir balstīts arī personiskā pieredzē kopš tā laika, kad atjaunotajā Latvijā sāka to īstenot. Proti, laikā no 1992. līdz 1997. gadam biju Dobeles rajonā atbildīgais par iesaukumu un skaidri redzēju, ka “obligātums” nestrādā. Valstī kopumā tolaik armijā nonāca tikai 12% no tā

Leonīds Kalniņš: “Visiem latviešiem visos kontinentos novēlu pozitīvi, ar degsmi raudzīties nākotnē un vienmēr atcerēties, ka jums ir sava Latvija, kur joprojām runā latviešu valodā, kur ir brīnišķīga daba un cilvēki, kas prot strādāt savas valsts labā un prot to aizsargāt.”

iedzīvotāju skaita, kas bija pakļauti iesaukumam. Un šie 12% uzskatāmi par signālu no Latvijas sabiedrības, ka šādā veidā, es pat teiktu, represīvā, labs rezultāts nav iespējams. Un vēl – pats svarīgākais arguments – finansiālais. Tātad ir vajadzīgs Saeimas lēmums par obligāto karadienestu valstī, kam attiecīgi seko uzdevums valdībai paredzēt iespaidīgus budžeta līdzekļus tā nodrošināšanai. Turklāt vēl laiks un līdzekļi, lai apmācītu virsniekus un instruktorus utt. Šobrīd nav pieļaujams, ka tiktu samazināti līdzekļi Zemessardzei, Bruņoto spēku plānotajai attīstībai saskaņā ar mūsu apņemšanos NATO priekšā par dalību starptautiskajās operācijās. Vispār esmu pārliecināts Zemessardzes kā brīvprātīgas struktūras patrioti, jo tikai uz brīvprātības principiem varam iegūt kvalitatīvu papildinājumu Latvijas sargiem. To arī pierāda pilsoniskā līdzdalība Zemessardzē, kas turklāt ik gadu par 10% atjauno savas rindas. Šogad līdz 1. novembrim tās papildinājās ar 700 jauniem zemessargiem. Šai strukturālā darbības laikā ir vidēji astoņi gadi (kamēr obligātajā karadienestā –10 mēneši), ik gadu notiek 30 dienu nomet-

NBS komandieris, apmeklējot mācības “Northern Strike”, tiek ar Latvijas gaisa atbalsta kontrolieriem // Foto: Gatis Indrevics

nes, kur zemessargi profesionāli skolotu un pieredzējušu instruktoru vadībā apgūst kaujas prasmes.

Kā valstī norit rekrutēšanās Bruņotajos spēkos?

Ar prieku varu paziņot, ka rekrutēšanās plāns tiek izpildīts, ir pozitīva “bilance” – no Bruņotajiem spēkiem atvaļinām trīs reizes mazāk karavīru un virsnieku nekā uzņemam. Valstī tomēr ir liels sabiedrības atbalsts šai ziņā, neraugoties uz “demografisko bedri”, kādā esam nonākuši. Liels pal-

UZZIŅAI

Leonīds Kalniņš dzimis 1957. gada 13. februārī Tomskas apgabalā, toreizējā PSRS. No 1964. līdz 1975. gadam mācījies Dobeles 1. vidusskolā. No 1975. līdz 1979. gadam Viļņas Augstākajā pretgaisa aizsardzības karaskolā ieguvis automatiskās vadības sistēmas inženiera kvalifikāciju. No 1987. līdz 1990. gadam Charokovas Kaŗa inženieru akadēmija. 2005. gadā Mācību vadības pavēlniecības (MVP) Izglītības pielīdzināšanas komisija atzīst, ka Leonīda Kalniņa militārā izglītība atbilst stāba vecākā virsnieka izglītības līmenim. Vēlāk vadības un ģenerālstāba virsnieka kurss ASV Armijas vadības un ģenerālstāba kolledža, Augstākā komandējošā sastāva kurss Baltijas aizsardzības kolledža.

Militārā darba pieredze. 1997. gadā sāk darbu Zemessardzes 51. bataljonā – sākotnēji ir tā sakaru grupas dežurants, vēlāk – Apgādes nodaļas priekšnieks. 2003. gada sākumā kļūst par Izlūku mācību centra komandieri. No 2003. līdz 2005. gadam dienējis Mācību vadības pavēlniecībā. NATO stāba virsnieku plānošanas kurss. No 2005. līdz 2009. gadam – Zemessardzes stāba Operatīvās plānošanas pārvaldes priekšnieka amatā. No 2009. gada līdz apstiprināšanai Zemessardzes komandiera amatā 2011. gadā dienējis Zemessardzes stāba un Operatīvās pārvaldes priekšnieka amatā. 2016. gada augustā iecelts NBS Apvienotā stāba priekšnieka amatā. 2016. gada novembrī virzīts NBS komandiera amatam. 2016. gada 22. decembrī Saeima Leonīdu Kalniņu apstiprināja par NBS komandieri, pienākumus sāka pildīt 2017. gada 27. janvārī.

Apbalvojumi: Aizsardzības ministrijas piemiņas medaļa “Sekmējot Latvijas dalību NATO” (2005), Viestura ordenis (2008), Aizsardzības ministrijas Goda raksts (2015).

dies visiem tiem, kas savu labklājību izvēlējušies būt un samērot ar Latvijas valsts aizstāvēšanas ideju!

Cik daudz daļā dzimuma pārstāvju ir mūsu Bruņotajos spēkos?

Apskaujami daudz – 16% bruņotajos spēkos un ap 18% Zemessardzē. Daudzās citās valstīs šis skaits ir zem 10% un pat tiek īstenotas speciālas programmas, lai to palielinātu. Mēs šai ziņā īstenībā nedarām neko, un pats fakts liecina, ka mūsu zemē valda patiesa dzimumu līdztiesība. Galu galā arī 50% vadošo amatu valstī ir sieviešu rokās.

Mana pieredze arī liecina, ka daļā dzimuma klātbūtne mobilizē, ievieš lielāku iekšējo kārtību.

kam rūp valsts labklājība un drošība.

Novembrī mēs pie krūtīm piespraužam sarkanbaltsarkanās lentītes. Kādas ir jūsu izjūtas, ieraugot melnbrūnās Georga lentītes pie “tautiešu” svārku atlokiem un automašīnu antenām?

Ne tās labākās! Galvenais, ka izpratne par šīs lentītes nozīmi ir kļuvusi pilnīgi ačģarna. Savulaik Juŗa Krustu taču saņēma arī Latvijas brīvības cīnītāji 1918. – 1919. gadā, un tam bija pilnīgi cita jēga. Šodien Georga lentīšu valkātāji it kā vēlas demonstrēt, ka viņiem nav saikņu ar Latvijas valsti, ka viņi te jūtas sveši. Varbūt kādam ir kāds personisks aizvainojums, cits akli uzticējies masīvajai propagandai, kas gāžas no Austrumu kaimiņa puses. Vai tiešām demonstratīvi nēsājot šo lentīti, cilvēks grib parādīt, ka atbalsta citas valsts brutālo ārpolitiku un imperiskos mērķus? Žēl, bet šie cilvēki, šķiet, ir zaudēti Latvijas sabiedrībai un atteikušies kopā ar mums celt tās labklājību.

Krievijas propagandas pirmā un jutīgākā mērķauditorija ir t. s. krievu skolas Latvijā. Ko dara Bruņotie spēki, lai dotu pretsparu?

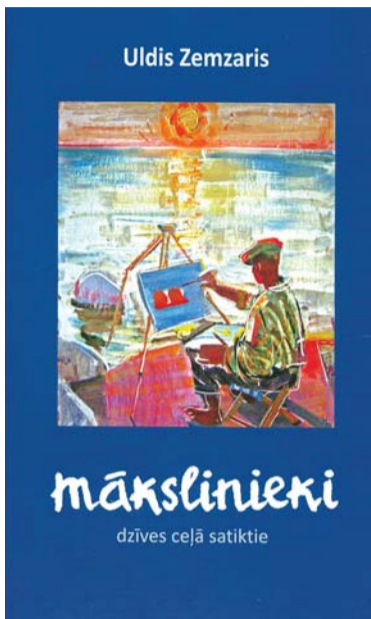
Mēs izvēlamies neagresīvu metodi – daudz dodamies pie skolu jauniešiem, tostarp arī uz mazākumtautību skolām, kam pieskaitāmas arī minētās krievu skolas. Mēs stāstām, skaidrojam, ko dara Latvijas Bruņotie spēki, kādi ir pavalstnieku uzdevumi un pienākumi pret savu valsti. Un runājam arī par vienkaršu un patiesu dzimtenes mīlestību. Katrā ziņā rosīnām domāt un saprast, ka šī ir tā vieta uz pasaules, kur būvē savu un savas valsts labklājību.

Jūsu vēlējums Valsts svētkos?

Visiem latviešiem visos kontinentos novēlu pozitīvi, ar degsmi raudzīties nākotnē un vienmēr atcerēties, ka jums ir sava Latvija, kur joprojām runā latviešu valodā, kur ir brīnišķīga daba un cilvēki, kas prot strādāt savas valsts labā un prot to aizsargāt.

EDUARDS
SILKALNS

Mellužnieks Uldis Zemzaris (dz. 1928. g.) savā bērnībā sajūsmīnājies par vācu okupācijas laikā avīzē *Tēvija* turpinājumos publicēto Anšlava Eglīša romānu *Homo novus*. Izpratne par sapņoto mākslas dzīvi viņam un viņa draugiem veidojusies tieši no šī romāna varoņiem. Par Eglīti viņš raksta, ka tas, "būdam gleznotājs", kas vēl pirms kara beidzis Mākslas akadēmiju, bija pārsteidzoši pārtapis par spraiņu rakstītāju, iegūdam populāritāti jau ar pirmo romānu *Līgavu mednieki* (Mākslinieki, 16. lpp.) Salīdzinādam savu mākslas dzīves gājumu ar diviem ievērojamiem priekštečiem, Zemzaris raksta: "Jānis Jaunsudrabiņš un Anšlavs Eglītis gleznošanu pameta par labu rakstniecībai, bet man tomēr pietrūka drosmes un izlēmības." (155.) Tad nu ir sakarīgi, ka *Latviešu rakstniecībā biografijās* (1. izd., 1991. g.) Zemzaris nosaukts par gleznotāju un rakstnieku, kurmet abi iepriekšminētie vairs tikai par – rakstniekiem.

Zemzaņa ilggadējā apgrozīšanās vizuālo mākslinieku saimē – līdzās gleznošanai viņš bijis arī grāmatu ilustrators un teātra dekorators jeb scēnografs – jaunajā grāmatā saskanīgi apvienojas ar jau kopš 1961. gada ievingrinātajām iemaņām vārdu mākslā, tāpēc tas, ko viņš tur stāsta un kā viņš to izstāsta, ir labā kvalitātīvā līdzsvarā.

Pēc pirmajām nodaļām, kur autors pastāsta par sevis paša dzīves ceļa sākumu, mācībām Mākslas vidusskolā un studijām Mākslas akadēmijā, viņš fokusē arvien vairāk uz grāmatas apakštitulā pieteiktajiem dzīves ceļā satiktajiem. Brīvā stāstījumā, atraisīti un neschēmatiski viņš raksturo gan viņu mākslas pārlicību, gan mākslinieciskos veikumus, gan cilvēciskas īpašības. Grāmatas izskaņā, nodaļā ar virsrakstu *Spicās sentences*, viņš sakopojis daudz savu mākslas kolēģu reiz noklausītus spīgtus izteicienus, bet tādi iestrādāti arī vairākviet atmiņu pamattekstā.

Grāmata visvairāk uzrunās padomju laiku Latvijā izdzīvojušus

mākslas cienītājus, kas kādus no notēlotajiem māksliniekiem būs redzējuši, vismaz pa gabalu, vai skatījuši viņus televīzijā vai apmeklējuši viņu darbu izstādes. Tomēr ar patiesu baudu un interesi grāmatā varēs iet arī tādi lasītāji, kas no tur notēlotā laikmeta un vides atradušies patālāk.

Par padomju laiku neko būtiski jaunu autors nepasaka, bet vai tad vispār par to palicis kaut kas, kas vēl nebūtu pateikts? Nacionāli domājoša cilvēka vērojumi tekstā izkaisīti taisni tiktāl, lai tie nekļūtu uzmācīgi. Lasām: "Vajadzēja prast izlikties lojālam, sarunās būt piesardzīgam un visos lūgumrakstos vai isajās biografijās norādīt savu proletārisko izcelsmi." (20.) Citur: "Paklausība atmaksājās. Ja prata pareizi runāt, varēja kļūt par profesoru." (65.)

Toties par indivīdiem Zemzaris daudzviet izsakās jo spīgti. Gleznotājs Boriss Bērziņš par savu gaidāmo nāvi izteicies: "Interesanti, kā tas notiks." Vai tā nav gluži vienreizēja attieksme? Šķistu, ka vairumam cilvēku no miršanas bail, kamēr daži neizbēgamo galu sagaida varonīgi. Bet ziņkārrot par to, kāds tad tas miršanas process īsti izvērties, – nu neticami! – Ne visi raksturojumi ir pozitīvi. Slavenais Dailes teātra Eduards Smilģis esot "nelabi odis", un smakas dēļ daudzi no viņa vairījušies. Paliēk gan nepateikts, vai smakas cēlonis bijis alkohola patēriņš vai kas cits un vai smakošana bijusi bieža vai tikai dažkārtēja. – Izcilo gobelēnistu Rūdolfu Heimrātu studiju gados Mākslas akadēmijā pratusi "savaldzināt un apprecēt gados vecāka keramikas fakultātes studente Frīda Dreimane, kuŗa gan izskata ziņā ar Rūdi nevarēja sacensties. Viņai bija iegarena šķaut-

naina seja un pagārš deguns..."

Dažas Zemzaņa apcerēto mākslinieku atziņas ir kā asprātīgas, tā arī informatīvas un noderīgas. Eduards Kalniņš, piemēram, pamāca, ka "glezna ir pabeigta tad, kad mākslinieks vairs nezina, ko darīt." Kārlis Brencēns izskaidro atšķirību starp franču gleznotājiem Manē un Monē, kuŗus mazāk viedi mākslas pazinēji bieži sajauc. Manē, lūk, esot bijis pēdējais ar akadēmijas izglītību, bet Monē jau autodidakts.

Lasītājiem no vecās trimdas un arī jaunākā laika repatriantiem no turienes simpatiska šķitīs autora izvēle, pat par padomju laiku runājot, Rīgas ielas nosaukt to tagadējos vai pirmā Latvijas neatkarības perioda vārdos. Nav arī visā grāmatā neviena paša tulkota vai netulkota krievu izteiciena (kādu netrūka manis recenzētājā Arno Jundzes romānā *Sarkanais dzīvsudrabs*, par ko lasiet nākamnedēļ.) Saksarsmes punktu ar ārzemju jeb "kļaida" (282.) latviešiem grāmatā maz. Beigu daļā, kur pamata vielu papildina daži Zemzaņa gadu gaitā sacerēti jubileju raksti, pieminēts ilgus gadus Austrijā dzīvojušais un tur arī mirušais tukumnieks Kārlis Neilis. Atzīmēta Bruno Celmiņa piedalīšanās ar dažiem darbiem izstādē 1989. gadā Viktorijas mākslas galerijā Melburnā un arī Latviešu centrā Toronto.

Par mūsu autora ģimenisko dzīvi lasāmas pavisam skopas norādes. Viņa pirmā dzīvesbiedre bijusi slavenā valodnieka, profesora Jāņa Endzelīna meita Līvija. Jāpiemin vēl divi kuriozi. – Pretī grāmatas titullapai skatāms fotoattēls ar pierakstu apakšā "Mīļie, neaizmirstamie vecmeistari Indriķis Zeberīņš, Kārlis Miesnieks, Artūrs Bērnieks, Teodors Zaļkalns." Ar saviem kupla-

Skats atpakaļ un uz priekšu

Uldis Zemzaris, *Mākslinieki dzīves ceļā satiktie*, vērojumi un atskārsmes Latvju gleznotāju atcerei, kas padomju varas gadus pārlaida dzimtenē, izdota apgāda SIA VESTA-LK serijā "Laika grāmata", 2017. g., 296 lpp.

Rīgas Grāmatu svētkos 21. oktobrī, grāmatas iznākšanas dienā, kopā ar dzīvesbiedri Ilzi

jiem sirmajiem matiēm un baltajām bārdām viņi visi četri cits citam izskatās stipri līdzīgi. Vai tiša jokošanās, pamāžošanās? Kuriozos ieskaitīt gribas arī grāmatas virsrakstu. Ilgāku laiku dzīvojot Latvijā, pierod jau pie krievu teiktā "spasibo boļšoi" (paldies liels), pie veikaliem, kas piedāvā "sieru Krievijas", un pie ceļrāžiem, kas norāda uz "staciju Melluži". Un kāpēc gan grāmatas

nosaukumā vārdu secība nevarēja būt "dzīves ceļā satiktie mākslinieki"?

No Ulza Zemzaņa krāsām bagātā atskata uz visu pagājušo katrs lasītājs lai pats izvēlas savu pievilcīgāko pērli vai garšīgāko rozīni! Man vispatāko sajūtu deva Borisa Bērziņa skats priekšup: "Interesanti, kā tas notiks".

Grāmatu varat iegādāties, arī sazinoties ar redakciju.

Zemessargs Tevi un Latviju
sargā brīvprātīgi ziedodams sevi.
ZIEDOSIM
Tēvzemes mēnesī

WWW.ZEMESSARGAM.LV

Ienāc un ziedo.

Visas Latvijā iznākušās grāmatas
varat iegādāties pie
LIELĀKĀ grāmatu tirgotāja

"LATVIJAS GRĀMATA"

SIA "L. Grāmata"
Rīga, Elijas iela 17, LV-1050
Tāl. +371 67223294
Tālrunis +371 67227248
E-pasts: lgramata@lgramata.lv

RAKSTIET, ZVANIET, UN GRĀMATAS
JUMS PIESŪTĪS PA PASTU

Pirmoreiz piešķirta Baltimoras Dziesmu un deju svētku mecenātu Izcilības stipendija

BRIGITA ZUTERE,
Latvijas Universitātes fonds

Dziesma un deja ir latviešu genos. To pašu var teikt par nesavtīgo vēlmi atbalstīt tautiešus Latvijā, pat esot tūkstošiem kilometru attālumā no savas Tēvzemes. ASV notiekošo XIV Vispārējo latviešu dziesmu un deju svētku laikā tika savākti līdzekļi mecenātu Izcilības stipendijai trim Latvijas Universitātes (LU) studentiem, katram 2 100 EUR apmērā.

Ceļā uz Latvijas Simtgadi no šā gada 29. jūnija līdz 3. jūlijam Baltimorā, Merilandē, jau četrpadsmito reizi tautieši vienoties kopējā dziesmā un dejā – košas atmiņas, svinīgi sarīkojumi un domas par skaistāku un izcilāku Latviju. Tanī pašā laikā katram tautietim bija iespēja pret ziedojumiem iegūt dažādus suvenīrus ar LU – savas vai vecāku un vecvecāku *Alma Mater* – simboliku. Visi savākie līdzekļi, kopumā 6 300 EUR, ieskaitot līdzekļus no nesen izdotās grāmatas par latviešu izcelsmes Ņujorkas latviešu draudzes mācītāju un izcilu personību Richardu A.O. Zariņu (1913-2006) – “Mācītājs Richards Zariņš. Dzīve divās pasaulēs”, par ko iegūti 2 100 EUR, novirzīti Baltimoras Dziesmu un deju svētku mecenātu Izcilības stipendijas izveidošanai, ko administrē LU fonds. Šo stipendiju ieguva trīs talantīgas LU studentes, pārstāvēt dažādas zinātnes nozares. Tās ir **Sabīne Zaula** (Juridiskā fakultāte), **Lauma Burkēviča** (Fizikas un matemātikas fakultāte) un **Laura Melne** (Vēstures un filozofijas fakultāte).

Latvija – degsmes pilna, mērķtiecīga, ar lielu sapni un gribasspēku to piepildīt
Pretendējot uz Izcilības stipendiju, katra no jauniešiem sagatavoja eseju “**Gatavojoties Latvijas simtgadei. Kādu es**

Sabīne

vēlos redzēt savu Latviju un ko esmu gatavs darīt, lai to piepildītu”. Labprāt dalāties ar stipendijas ieguvēju pārdomām un redzējumu. “*Mūsu tautas dziļās saknes koŗdziedāšanā un koŗdirīģēšanā jau 1873. gadā rezultējās pirmajos Vispārējos latviešu Dziedāšanas svētkos, kas līdz šai dienai ir tāds notikums, kā varenība liek atplest acis daudzām iedzīvotāju un varenības ziņā lielākām valstīm. Domājot par to, kādēļ tieši dziesma mūsu tautai jau gadu simteņiem bijusi tik nozīmīga, man prātā nāk dziesmas universālā spēja vienot cilvēkus un justies kā daļai no kaut kā lielāka, neskatoties uz vietu, laiku vai valdošajiem apstākļiem. Tieši tāda sajūta mani vienmēr pārņēmusi Dziesmu svētkos, klausoties M. Brauna “Saule, Pērkons, Daugava”. Ikdienā esmu meita, studente, jauna profesionāle, draudzene, māsa. Bet ir šie dievišķie brīži, kad jūties kā daļa no kaut kā lielāka. Kaut kā varenāka. Kaut kā nozīmīgāka. Turklāt skaistā lieta par dziesmu ir tā, ka tā spēj šo sajūtu uzjundīt gan atrodoties*

tūkstošiem kilometru attālumā, gan brīžos, kad kāda sveša vara šo ideju centusies iznīcināt tās saknē. Vēlos Latviju redzēt tādu, kāda tā bija, cīnoties par neatkarību – degsmes pilnu, mērķtiecīgu, ar lielu sapni un gribasspēku to piepildīt. Liksmu. Pateicīgu. Darbīgu. Saliedētu. Saprotōšu. Izpalīdzīgu. Tādu, kur katram rūp “cilvēks blakus”. Vēlos Latviju redzēt atkal “atrodot” sevi,” raksta Sabīne Zaula.

Laura

Latvijas uzplaukums – kopīga un vienota darba augļi

Ari Laura Melne iezīmē savu vīziju par Latvijas, jo īpaši sava dzimtā novada, nākotni, dalās sajūtās par to, kā ir un kā varētu būt: “*Esmu dzimusi, augusti un arī savu nākotni saistu ar Latviju. Tā ir vieta, kur ir manas saknes, tā ir vieta, kurā es jūtos vislabāk. Vienmēr esmu uzskatījusi, ka patriotismam ir jābūt ar lokālpatriotismu – jāmīl un jāciens savas mājas, novads/pilsēta un tad arī radīsies mīlestība un cieņa pret savu valsti. Tāpēc uzskatu par savu pienākumu darboties sava kultūr-*

vēsturiskā novada labā, cenšoties aizgāņāt bieži par to valdošos stereotipus un cerot, ka ar savu darbību palīdzēšu to darīt arī citiem. Es esmu gatava turpināt savu darbu Latgales kultūrtelpā, stāstīt par Latgales vērtībām, savā akadēmiskajā dzīvē turpināt pētīt Latgales vēsturi un dzīvot Latgalē. Es gribu veidot savu dzimto pusi par vietu, kur es justos laimīga, un gribētu, lai laimīgi jūtas arī citi. Lai šeit gribētu palikt un dzīvot arī nākamās paaudzes. Ja mēs paši neko nedarīsim, tad to mūsu vietā neizdarīs neviens cits. Tikai ar kopīgu un vienotu darbu mēs spēsim panākt Latvijas uzplaukumu.”

Lauma

Latvija – inteligenta, saprātīga, spējīga analizēt un vairāk manāma zinātnes jomā

Savukārt Lauma Burkēviča uzsver, ka lielāka mērķa labā jāapvienojas domubiedriem, kas kopīgi cels Latvijas labklājību: “*Latvija ir veikusi diezgan tālu ceļu savā attīstībā, un tā varētu augt vēl vairāk, nepieciešams tikai izvēlēties pareizo ceļu, kas novestu pie vis-*

pozitīvākā rezultāta. Lai gan Latvija ir neapaprakstāmi skaista valsts ar gudriem un neparastiem cilvēkiem, kas gatavi ieguldīt mūsu attīstībā, Latvijai tomēr vēl ir, uz ko tiekties. Savu Latviju vēlos redzēt skaistu, tīru, inteligentu, saprātīgu, spējīgu analizēt un vairāk iesaistoties zinātnē. Ko es esmu gatava darīt, lai to piepildītu? Visu, kas manos spēkos, lai gan viena cilvēka rīcība nestāv līdzī visu kopīgai darbībai – Latvijas iedzīvotāji, kas kopā strādā pie labākas Latvijas, arī to es noteikti vēlētos redzēt savā Latvijā.”

Latvijas Universitātes fonds un organizācija “*Friends of the University of Latvia*” sirsnīgi pateicas katram no ziedotājiem, kas palīdzēja nodrošināt Baltimoras Dziesmu un deju svētku mecenātu Izcilības stipendiju, personīgi Robertam Blumbergam, Džonam Medveckim, Kristapam, Bertramam un Antrai Zariņiem, Līgai Schuba, Mārtiņam un Filipam Andersoniem, Ēvaldam Butneram, Vijai Zuntaks Bērziņš, Maijai Osītis, Aivaram Krūmiņam, Ēvaldam Butneram, Pēterim Danenbergam, Eīzenijai Bainbridge, Andrim Grundem, Dainai Eglītei, Raitai Žīgurei-Jevgensen, Skaidrītei Legzdīņš, Mārim Skanim, Rasmai un Egīlam Viverbrantiem, Karīnai Rilling, Edvinam un Zaigai Tummiem, Gunai S. Mundheim, Silvijai Newcomer, Dagnijai un Robertam Rūšiem, Valdim un Joann Tanora Paupēm, Nikolai Otlans, Ilzei un John Birznieks, Sandrai un Kevin Pangburn, Uldim Sīpolam un Sandrai Kronitis-Sīpols, Paulim un Irenei Lazdām, Ievai Dzelzgalvis, Dacei un Joseph Spanier, Anu un Gatiņam Lāčiem un daudziem, jo daudziem citiem ziedotājiem, kam Latvijas vārds ir tuvs.

Friends of the University of Latvia

Latvijas Universitātes fonds

SVEIC TAUTIEŠUS LATVIJAS REPUBLIKAS PROKLAMĒŠANAS 99. GADADIENĀ!

Paldies esošajiem mecenātiem par sadarbību - atbalstot Latvijas Universitāti, Tu atbalsti Latviju!

Vivat, crescat, floreat Universitatas Latviensis!

Patiesā cieņā,
LU fonda saime

www.ziedot.lu.lv

LATVIJAS UNIVERSITĀTES
FONDS

JĀNIS
BOLIS

Šoruden, pirms vieslekcijām Rīgā apciemoju Norvēģijas Tromso pilsētu, ziemeļblāzmu meklēdams. Uz Tromso var viegli nokļūt tieši lidojumā no Oslo. Šī neticamā gaismas spēle, ko izraisa atmosfēras

pusnakti, man sajūsmā pie-skrien smuka, jauna itāliete no Romas. „Nāc, nāc!” viņa saka. Beidzot ir klāt. Visi atkal izskrienam ārā. Tiešām, uz apvāršņa parādās tāda kā pelēka varavīksne, un pēc

Tromso ir ļoti labs sabiedris-kais transports. Tādēļ nākamā vakarā es sēdos busiņā un braucu uz attālu jūrmalu, kur arī var redzēt ziemeļblāzmu. Varbūt šovakar redzēšu spilgti zaļu. Izkāpju no busiņa un

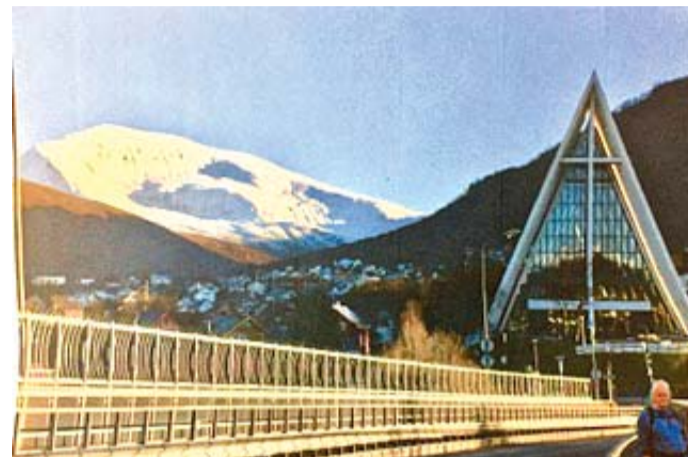
reģiona lielākā daļa tiek izmantota ziemeļbriežu au-dzēšanai, un sāmi gana zie-meļbriežus tāpat kā mongoļi gana aitas un kazas. Taču lielākā daļa sāmu tradicionāli nodarbojas ar zvejniecību,

Atlika tikai brīnīties. Tad pēdējā vakarā piestājos vienā krodziņā tikai tādēļ, ka tas reklamēja alu no visas pa-saules. Prasīju Latvijas alu. Tā gan neesot. Piedāvāja krievu alu. Sadusmojos un pasūtīju

Zaļganpelēkā ziemeļblāzma un Trampa kokteilis aiz Polārā loka

Senie sāmi

Ceļā uz ziemeļblāzmu

augšējo slāņu spīdēšana, gaisa molekulām mijiedarbojoties ar saules vēja daļiņām, ir aiz-rāvusi ļaudis no laiku laikiem. Uz Tromso, kas atrodas Zie-meļnorvēģijā aiz polārā loka, dodas ziemeļblāzmas meklē-tāji no visas pasaules. Dažreiz viņiem laimējas, dažreiz ne. Daudzi no tiem, kam nelai-mējas, ceļojumu atkārtoti pat trīs vai četras reizes, jo Zie-meļblāzmu neredz katru nakti. Man veicās tā pa vidu. Ziemeļblāzmu redzēju, kaut gan tā nebija grezni zaļa, bet zaļganpelēka.

Kā viss tas notiek gan ir tīrais joks. Vispirms ir jāatrod vieta, no kuŗas skatīties. Tromso tādas ir vairākas. Es izvēlējos kalngali, kur var uzbraukt ar gaisa tramvaju. Tur atrodas ne pārāk izcils restorāns, kur var gaidīt un paglābties no sasaldēšanas. Tad tikai sēdi un gaidi stundām ilgi. Pāiet viena stunda, divas. Nekas. Pēkšņi kāds iekliedzas: „Nāk! Nāk!” Tad visi kā viens steigšus skrien ārā uz visām pusēm, tieši kā aitas, bēgot no gana suņa. Skatās apkārt un salst. Nekas nerādās. Viltus trauksme. Tā tas atkārtojas vairākas reizes. Beidzot, ap

kāda laika sāk dancot zaļgan-pelēka ziemeļblāzma. Noska-tāties un nosaluši braucam pa kalnu lejā. Itāliete ārkārtīgi priecīga. Tikai bučo vīru un jūsmo, ka viņas vēlēšanās beidzot piepildījušās.

Kalngala restorānā arī satiku neparastu sapņotāju pāri no Teksasas. Kādreiz bijuši *hipīši*. Tagad abi jau labi gados. Viņi stāstīja, ka esot par ziemeļ-blāzmu visu mūžu sapņojuši. Viņuprāt, ziemeļblāzma esot saistīta ar lai-mi. Ja to neredzēšot, laimes vairāk dzīvē nobūšot. Ne-zinu, vai ar tā vakara zaļgan-pelēko viņi bija apmierināti. Pirms pusnakts viņi pazuda no restorāna un uzkāpa tālāk kalnā. Cerams, ka viņu doma par laimi bija pareiza un viņiem laimējās laikus nobraukt lejā. Gaisa tram-vaja nokavēšana būtu bijusi sevišķi liela nelaime.

dodos uz krastmalu. Tur viss tumšs, tukšs, kluss un auksts. Sēžu sasalis kā ledus gabals un garlaikojos. Bet cik ilgi tad var sēdēt! Nosalt negribu. Zie-meļblāzma negrib sadarbo-ties. Pēc stundas dodos atpakaļ uz busiņa piestātņi, cerēdams, ka tik vēlā vakarā vēl kāds nāks. Laimīgā kārtā, atnāca.

Mazliet sašutis par ziemeļ-blāzmas nolaidību, trešā dienā apciemoju Tromso univer-sitātes Sāmu izstādi un iepa-

lopkopību un medībām gar krastu, fjordiem un blakus lielajām upēm, kas atrodas tālāk Norvēģijas iekšzemē.

Ceļojot mūsu mazajā pa-saulē tādām kā man, kas apgērba un droši vien arī uzvedības dēļ izskatās pēc amerikāņa, ir neiespējami izvairīties no sarunām par ASV politiku, un diemžēl ASV politika, gribi vai negri-bi, šodien ir saistīta tikai vienu cilvēku: Trampu. Kopš Tramps

lokālo norvēģu alu. Cena izlikās neįēdzīgi dārga. Gāju pie saimnieka un prasīju, vai nav radusies kļūda. Šamais tikai smejas – es varot pāriet pāri ielai. Tur glaunā viesnīcā alus maksātu divreiz vairāk. Tad uzmet man aci un prasa, vai es esot amerikānis. „Pa laikam,” atbildu. Nu, ko tad es domāšot par Trampa vārdā sauktu kokteili, kas sastāvēšot no vodkas, jēlas olas un tobasco mērces? Dzēriens būšot do-

Saruna par alu un Trampu

Tromso no putna lidojuma

Ziemeļblāzmas gaidītāji

zinos ar sāmu kultūru. Tā likās ļoti līdzīga nupat redzē-tai Mongolijas nomadu kul-tūrai. Sāmu cilvēki (tradi-cionāli angļu valodā zināmi kā *Lapps*) ir vietējie somugru iedzīvotāji, kuŗi apdzīvo *Sápmi* Arktikas apgabalu, kas aptver vairākas ziemeļu Nor-vēģijas, Zviedrijas, Somijas un Kolas pussalas daļas Krievijā. Sāmu valoda nāk no Urālu valodu grupas, tā līdzīga somu, igauņu un ungāru valodām. Apmēram 2600 sāmu iedzīvotāji Norvēģijā nodar-bojas ar to pašu ko mongoļu nomadi. Ziemeļnorvēģijas

kā politiķis paradījās pasaules redzeslokā, no savas ASV māj-vietas Jaunanglijā esmu apcie-mojis Austrāliju, Belizu, Irāku, Ķīnu, Ziemeļkoreju, Latviju, Baltkrieviju un Mongoliju. Bez izņēmuma visur Tramps tiek pieminēts, tikai reti dzird kaut ko pozitīvu. Visvairāk par viņu tikai smejas – kā par politiķi, tā arī par cilvēku.

Tādēļ likās pārsteidzoši, ka Tromso, kur es nācu saskarē ne tik ar vietējiem, bet arī ar avantūristiem no visas pa-saules, Trampa vārdu nedzir-dēju. Kas ta nu? Vai aiz Polārā loka cilvēki uzvedas citādi?

māts paģiru lāpīšanai. Es viņam izstāstu, ka Tramps alkoholu nelieto. „Žēl,” viņš norūc, „tad būs jāsauc par Putina kokteili.”

Var jau debatēt, vai ir vērts tik tālu ceļu mērot, lai tik maz redzētu. Mana teorija ir, ka viss, kas pasaulē ir interesants, ir jāredz, un ja neizdodas gluži kā gribētu, tas ir jāpiecieš. Lai nu kādu, es tagad tomēr varu patiesi teikt, ka ziemeļblāzmu esmu redzējis. Un kur nu vēl visi tie interesantie „ziemeļ-blāzmiēki”. Tik aizrautīgus en-tuziastus es ilgi nebiju satīcis. To dēļ vien bija vērts braukt.

Mūsējie pasaulē

LAURA ADLERS, MĀRIS BINDERS

Zandas Švēdes ceļš no tūrisma speciālistes līdz pasaules opernamiem

Vasaras nogalē ar titullomu Žorža Bizē operā „Karmena” Latvijas Nacionālajā operā debiēja mecosoprāns Zanda Švēde, kuŗas radošais darbs šobrīd rit Amerikā. Zanda nesen beigusi divu gadu programmu Sanfrancisko operā, ieguvusi Kurta Adlera stipendiju un oktobrī uzstājies septiņās izrādēs Madalēnas lomā Dž. Verdi operā „Rigoletto” uz Čikāgas liriskās operas skatuves, bet nākamajā gadā dziedās Atlantas operā. Acīmredzot opermūzikas pasaules plašumi Zandai ir zvaigznēs ierakstīti, jo savulaik viņas mamma sapņoja par operdziedones karjēru, arī māsai ir laba balss, savukārt Zanda nolēma mācīties par tūrisma speciālisti Valmierā, Vidzemes augstskolā, pēc kuŗas beigšanas devās strādāt uz Dikļu pili. Tomēr mūzika guva virsroku, un tagad Zandas ceļš ved uz pasaules opernamiem.

Maija Kovaļevska dziedās Kanadā

World-renowned opera star Maija Kovaļevska will be making her official Canadian debut with the Ontario Philharmonic on Saturday, January 27, 8:00 pm (Regent Theatre, Oshawa) and Sunday, January 28, 3:00 pm (Koerner Hall, Toronto).

As part of this week-long celebration welcoming Maija Kovaļevska to Canada, the Toronto Latvian Concert Association will present an informal opportunity to hear and meet this amazing Latvian artist on

Thursday, January 25 at 7:30 pm St. John's Ev. Latvian Lutheran Church 200 Balmoral Ave, Toronto

Tickets are \$40 (only \$20 for those with proof of ticket purchase for the Sunday concert at Koerner Hall).

For Koerner Hall tickets: <http://www.ontariophil.ca/program-3.html> or <https://www.rcmusic.com/tickets/seats/49801> for online tickets. Or 416-408-0208 The Weston Family Box Office of Royal Conservatory of Music | Koerner Hall, tickets by phone.

MAHLER'S CELESTIAL FOURTH WITH MAIJA KOVAĻEVSKA

Little more need be said! Mahler, Massenet and Maija Kovaļevska! The heavenly voice of this world-renowned Opera Diva is the ticket of the year and Ms. Kovaļevska's Canadian debut! Two great dates: Saturday January 27 8pm (Regent Theatre at UOIT, Oshawa) 7 Sunday January 28 3pm (Royal Conservatory of Music, Koerner Hall, Toronto).

Added bonus: Free Pre-Concert Chat Series (PCCS) with classical music critic John Terauds. PCCS begins at 7:15pm at Regent Theatre (with entry to the hall from 7:10pm to 7:15pm) & begins at 2:15pm at RCM Koerner Hall (with entry to the hall from 2:10pm to 2:15pm). Pre-registration for each ticket-holder is necessary for PCCS early entry to the hall at the following link: <http://www.ontariophil.ca/chat.html>. Or call 905-579-6711 to register. Your PCCS registration form(s) must be received by Friday at 3:00 pm, prior to concert date. PCCS is available to

concert ticketholders only, no other entry to the hall is permitted. Latecomers will not be admitted. Please complete the attached form. For more information, please call the OP office at 905-579-6711.

ONTARIO PHILHARMONIC
MARCO PARISOTTO - MUSIC DIRECTOR

Pre-Concert Chat Registration Form - Program 3 • Jan 27, 2018 • 7:15pm to 7:30pm Regent Theatre at UOIT or • Jan 28, 2018 • 2:15pm to 2:30pm Koerner Hall at RCM. Please circle the concert you are attending, Jan 27 or Jan 28.

Submit form by email to contact@ontariophil.ca or fax to 905-571-3109 To register by phone call 905-579-6711 or go to <http://www.ontariophil.info/chat-registration.html> for online form.

Ontario Philharmonic | Box 444 | Oshawa ON | L1H 7L5 | 905-579-6711 | www.ontariophil.ca

Mūzikāla tikšanās „Ziemeļu gaismā”

Ērika Ešenvalda „Ziemeļu gaismas” multimedialās simfonijas pirmatskaņojums un Kanadas tūre

Toronto koris „Orfejs” (*Orpheus*) Roberta Kūpera (*Cooper*) vadībā plāno vērienīgu koncertu 2018. gada 24. februārī, kad atskaņos pasaulē pazīstamā lat-

viešu komponista Ērika Ešenvalda multimedialo simfoniju „Ziemeļu gaisma” (*Nordic Light*)

Koncerts ir tikai daļa no lielākas programmas Ērikam un korim „Orfejs”, tūre ir viena no vērienīgajiem projektiem, ko atbalsta Latvijas Simtgades programmā un par ko rīkotāji ir īpaši pateicīgi Latvijas Kultūras ministrijai un Jurim Ķeniņam, kā arī Jānim Kravim (*Kravis Travel*), Latvijas vēstniecībai Kanadā un vēstniekam Kārlim Eichenbaumam par atbalstu, kā arī baltiešu mūzikas izdevniecībai *Musica Baltica* un Solveigai Sējānei par koncerta un meistarklašu sponsorēšanu, Ineses Fludes un korporācijas Spidola atbalstam un Sv. Jāņa draudzes vokālā ansambļa un diriģentes Brigitas Alkas atbalstam Toronto meistarklasēm!

Tātad – Ērika Ešenvalda „Ziemeļu gaismas” pirmatskaņojums un Kanadas tūre:

piektdien, 16. februārī – Ēriks Ešenvalds ielido Toronto,

sestdien, 17. februārī – mēģinājums ar kori „Orfejs” un viesu kori „That Choir”,

korporācijas Spidola rīkotais labvēļu vakars – tikšanās ar Ēriku Ešenvaldu,

otrdien, 20. februārī – mēģinājums ar kori „Orfejs” un viesu kori „That Choir”,

trešdien, 21. februārī, – Meistarklase ar Ēriku kori diriģentiem, komponistiem un koristiem,

piektdien, 23. februārī –

pēcpusdienā tehniskais mēģinājums, vakarā kopmēģinājums ar orķestri,

sestdien, 24. februārī – plkst. 15.00 dokumentālā filma par

simfonijas tapšanu, Kanadas pirmizrāde *Metropolitan United Church*, Toronto, plkst. 20.00 – Ē. Ešenvalda autorkoncerts, svētdien, 25. februārī – Ē. Ešenvalda tikšanās ar latviešiem pēc dievkalpojuma Sv. Jāņa baznīcā,

pirmdien, 26. februārī – Meistarklases ar Ēriku Kičenerā-Vaterlū kopā ar Vaterlū universitātes (Konrada Grebl kolledžas) mūzikas studentiem un *Grand* filharmonijas kori profesora Marka Vuorinena vadībā,

otrdien, 27. februārī – Meistarklases McGill Universitātes mūzikas studentiem profesora *Jean-Sebastien Vallée* vadībā (Meistarklases notiks no 18.30 līdz 20.30; pārdosim biļetes arī publikai.),

trešdien 28. februārī – Meistarklases Otavā ar kompozīcijas un diriģēšanas studentiem Otavas universitātē; vakarā kopā ar Galvaspilsētas kamerkori (*Capital Chamber Choir*) un vietējiem koristiem diriģenta *Jamie Loback* vadībā.

Uzziņai.

Koncerts un plašāka nedēļas programma notiek sadarbībā ar Kanadas latviete, kultūras menedžeri un producentu Lauru Adlers ar viņas aģentūru „The Adlers Agency” (www.laauradlers.com). Laura ir pieredzējusi kultūras menedžere Kanadā, gan valsts kultūras laukā, gan latviešu sabiedrībā. Viņa vairāk nekā 30 gadus brīvprātīgi kalpo latviešu sabiedrībai, rīkojot koncertus, dziesmu svētkus un meistarklases latviešu māksliniekiem. Lauras īpašais mērķis savā profesijā ir sadarboties ar Latvijas māksliniekiem un vadīt projektus, kas veicina latviešu kultūru, latviešu mākslinieku talantu un panākumus plašajā pasaulē. Viņa ir ilggadēja valdes locekle Toronto Latviešu koncertapvienībā un Kanadas latviešu dziesmu svētku biedrībā – Rīcības komitejā un mūzikas nozarē. 2009. – 2014. gadā Laura bija Latvijas jauniešu koŗa „Balsis” un tā mākslinieciskā vadītāja Inta Teterovska menedžere ārzemju tūrēm un projektiem. Laura jau otro reizi sadarbojas ar kori „Orfejs”, lai rīkotu koncertu un meistarklases ar Ēriku Ešenvaldu.

Anšlava Eglīša un Veronikas Janelsiņas fonda 2017. gada balvas

GUNDARS AUGUSTS

Anšlava Eglīša un Veronikas Janelsiņas fonds piešķir gadskārtēju balvu pārmaiņus literātūrā un mākslā ārzemēs dzīvojošiem latviešu rakstniekiem un māksliniekiem. Pirms diviem gadiem fonds balvu literātūrā izvēlējās nepiešķirt, un rakstos latviešu presē tika izteikta nožēla, ka latviešu rakstniecība ārzemēs ir apsikusi. Mēs cerējām rosināt jaunas balsis, un kopš tā laika ir iznākušas vairākas interesantas grāmatas.

Vislabākā no tām ir Ināras Vērzemnieces *Among the Living and the Dead: On the War Roads of Europe*. W.W. Norton & Co.,

New York, 2017. Fonds savu \$20 000 literātūras balvu piešķir Inārai Vērzemniecei.

Žurnāliste un rakstniece I. Vērzemniece ir ieguvusi maģistra gradu prestižajā Aiovas Universitātes rakstniecības fakultātē, kur viņa tagad ir profesore un māca dokumentālo (zinātnisko) rakstniecību. Viņa ir saņēmusi godalgas ASV par daiļliterātūru un dokumentālo reportāžu un bija Pulicera balvas fināliste gadam I. Vērzemniece strādāja Portlandē, Oregonā *Oregonian* avīzē. Viņas reportāžas un arī stāsti ir publicēti izdevumos: *New York Times*, *Tin House*, *The Atlantic*, *The Iowa Review*,

Southern Humanities Review un *Creative Non-fiction*. Tuvāku informāciju par rakstnieci un šiem darbiem lasītāji var atrast tīmeklī. Viņas pirmā grāmata, *Among the Living and the Dead*, ir ievērojama ne tikai kā izcilis literārs darbs, bet arī kā pirmā nopietnā grāmata, kas skaidri atklāj daudzas latviešu kultūras nianšes amerikāņu lasītājiem saprotamā un saistošā veidā. Mēs apsveicam Ināru, un no viņas nākotnē gaidām vēl lielas lietas.

Fonds speciālu \$10 000 atzīnības balvu piešķir Viktoram Hausmanim Latvijā. V. Hausmanis jau sen ir pazīstams visai latviešu saimei kā latviešu lite-

rātūras un teātra vēsturnieks un pētnieks Latvijas Universitātes literātūras, folkloras un mākslas institūtā. Viņa monografijas par Latvijas izciliem rakstniekiem un aktieriem ir gandrīz neskaitāmas, tāpat kā viņa daudzie raksti avīzēs un žurnālos par latviešu literātūru un teātri. Fonds it sevišķi augsti novērtē V. Hausmaņu vēribu un interesi par trimdas kultūras jautājumiem. V. Hausmanis ir sarakstījis grāmatas ne tikai par Anšlavu Eglīti un Veroniku Janelsiņu, bet arī daudz plašāk par latviešu teātri un kultūru ārzemēs.

Pagājušajā gadā Literātūras, folkloras un mākslas institūts

izdeva V. Hausmaņa grāmatu „*Cilvēks grib spēlēt*” par Anšlava Eglīša teātra mākslu. Profesors ir nesen pabeidzis strādāt pie jaunas grāmatas „*Anšlava Eglīša vēstules teātriniekkiem*”, kas ir nodota apgādam „Zinātne”. Akadēmiskajās aprindās joprojām par maz tiek pētīts un rakstīts par latviešiem un latviešu kultūru ārzemēs. Latviešu tautas stāsts bez trimdas latviešiem ir un vienmēr būs nepilnīgs. Latvijas akadēmiķu vidū profesors Hausmanis ir izņēmums. Viņa darbi saglabā un izskaidro kultūrāli un vēsturiski svarīgus jautājumus, un bez viņa centības daudz jau būtu zaudēts.

“Četri vienā” pieskandina Losandželosas Latviešu skolu

AIJA ZELTIŅA-KALNIŅA*

Losandželosas Latviešu skolā jau otro gadu pēc kārtas tika rikota “Mūzikālā pēcpusdienā” – sarīkojums, kas ir mācību stunda ar interaktīvām nodarbībām par latviešu mūzikālajām tradīcijām mūsdienās.

2016. gada rudenī “Mūzikālo pēcpusdienu” par latviešu tautas tradīcijām mūzikas instrumentiem vadīja mūzikas skolotājs Pauls Berkolds un koklētāja Laima Jansone.

Šoruden, 29. oktobrī, Sandiego latviešu skola sadarbībā ar Losandželosas latviešu skolu, organizēja mūzikālo pēcpusdienu “Pastāvēs, kas pārvērtīsies” kopā ar mūziķiem no Latvijas, grupas “Četri vienā” dalībniekiem Ilzi Rijnieci, Valteru Gotlaufu un Edgaru Gražuli. Šis nodarbības mērķis bērniem un pieaugušajiem ar dažādu vingrinājumu un darbību veikšanu iemācīt un saglabāt tradicionālo tautas dziedāšanu mūsdienās.

Jaunie mūziķi bērnus iesaistīja aizraujošā un visai “skaļā” (par ko bērni bija sajūsmā) interaktīvā nodarbībā. Ilzes Rijnieces pavādībā bērni dziedāja

latviešu tautasdziesmas “Bēdu, manu lielu bēdu” un “Seši mazi bundzinieki” un izsita dziesmu ritmu un ritma vingrinājumus ar bungu vālitēm.

Nodarbības noslēgumā ikvienam bērnam bija iespēja piesēsties pie bundzinieka Valtera bunge un pēc sirds patikas uzstāt

kādu ritmu. Šī nu bija tā reize, kad vecāki ļāva mazajiem talantiem izpausties no sirds! Pēc tik interesantas un aktīvas mācību stundas sekoja sirsniņš un iedvesmojošs grupas “Četri vienā” koncerts.

Jāatzīstas, ka, izsludinot koncertu septembrā beigās, bija

bažas, vai būs pietiekami liels klausītāju pulks, jo grupa “Četri vienā” ir jauna Latvijas jauniešu grupa, kas pirmos panākumus Latvijā guva 2016. gadā konkursā „SuperMikrofons”, bet latviešiem ārpus tās vēl ir nezināma.

Grupas soliste un pianiste Ilze Rijniece ir dziesmu un mūzikas

autore, kas koncerta ievadā nodziedāja piecas oriģināldziesmas – “Nepateiktie vārdi”, “Glezna”, “Horizonts”, “Māja pie spēles” un “Uguntīņa”. Tāpat koncertā izskanēja un dziedāt līdzī varēja tautā iemīļotajām dziesmām “Tik un tā” un “Pie-kūns skrien debesīs”. Skolas bērni pievienojās mūziķiem koncertā ar dziesmu “Seši mazi bundzinieki”, izrādot nodarbībā apgūtās ritma izsišanas iemaņas.

Grupas dziedāšanu mūziķis un dzejnieks Guntars Račs raksturojis kā brīvu, gaišu, pozitīvu un iedvesmojošu. Domāju, ka šiem vārdiem varēja piekrist arī klausītāji Losandželosā.

Vislielākā pateicība Sandiego latviešu skolas vadītājai Sandrai Gotlaufai-Orozco par idejas un projekta “Kā latviešu tautas dziedāšanas tradīcijas padarīt interesantas 21. gs. diasporas bērniem” uzrakstīšanu un īstenošanu; un Latviešu valodas aģentūrai par finansiālo atbalstu.

Novēlēsim arī turpmāk Dienvidkalifornijas latviešu skolām un latviešu biedrībām veiksmīgi sadarboties un mācīt latviskas tradīcijas jaunajai paaudzei.

Skolas bērni kopā ar mūziķiem (no kreisās puses – Ilze Rijniece, Valters Gotlaufs un Edgars Gražulis) uzstājas koncertā

Par kādu jaunu iepazīšanos

Pēc mūzikas grupas „Četri vienā” koncerta Losandželosā iznāca laiks nelielai sarunai ar jaunajiem mūziķiem.

Vai koncerts Losandželosā ir grupas „Četri vienā” pirmā uzstāšanās ārpus Latvijas?

Ilze Rijniece (turpmāk – Ilze): Jā gan, pati pirmā reize ārpus Latvijas, bet cerams, ka ne pēdējā.

Vai bija kādas domas par to, kāda būs publika Losandželosā? Ko sagaidījāt no klausītājiem?

„Četri vienā”: Domājām, ka atnāks ļoti maz cilvēku. Diezgan maz jau bija, taču publika bija tik labsirdīga un patīkama, ka skaitam nebija nozīmes. Svarīgi bija tas, ka visi šie cilvēki atstāja zāli ar smaidu sejā.

Skatītāju vidū bija arī mūsu slavenā komponiste Lolita Ritmane, kuŗa pati pirmā jūs apsveica ar veiksmīgo uzstāšanos un slavēja jūsu talantu portālā Facebook. Kā jutāties?

„Četri vienā”: Jutāmies lieliski, novērtēti, ka tik izcila komponiste kā Lolita Ritmane uzslavē mūsu mūziku. Sajūtas ir patiešām lieliskas. Paldies viņai! Tiešām patīkams cilvēks un liela personība.

Jāatzīstas, ka grupas vārds nebija pazīstams vietējai latviešu publikai, neviens arī neko nebija dzirdējis par grupu „Četri vienā”, nedz Jūsu dziesmas. (Uz reklāmas publicēšanas brīdi septembrī YouTube atradu tikai dziesmu „Glezna” un dažas intervijas.

Mēs vēl esam pavisam jauna grupa, kas savu vārdu vēl tikai veido. Neuzskatām, ka tas būtu kas slikts, ja par mums nezina. Rakstām dziesmas, aktīvi un radoši darbojamies. Mēs esam

atbildīgi noskaņoti attiecībā uz katru koncertu – nav nozīmes, cik daudz klausītāju, cik liela vai maza ir skatuve, uz kuŗas uzstājamies, vai publika mūs jau pazīst, vai arī esam nezināma grupa. Katrā uzstāšanās reizē mēs gribam sevi parādīt vislabāk.

Cik ilgi jūs cits citu pazīstat un cik ilgi grupa „Četri vienā” pastāv?

Grupa “Četri vienā” sanāca kopā 2016. gada pavasarī par godu konkursam „Supermikrofons”, kur arī guvām uzvaru. Šī uzvara deva impulsu turpināt mūsu pēkšņi radušos sadarbību, kas izvērtusies patīkamā piedzīvojumā. Mēs visi nākam no Madonas puses, kur arī iepazīnāmies.

Vai grupas „Četri vienā” izveidošana bija mērķtiecīga, ar domu – iesim un „izmērīsim” savas spējas un talantu konkursā, vai paļāvāties uz veiksmi?

Ilze: Patiesībā, sanāksana kopā notika pavisam pēkšņi. Vēl līdz pēdējai minūtei domājām grupas nosaukumu un iesūtījām pieņemamam konkursam. Beigu beigās viss notika tik ātri, ka pat paši nespējām noticēt, ka esam nonākuši līdz konkursa finālam, kā arī līdz uzvarai.

„Četri vienā”: Dzīve sagādā interesantus pavērsienus. Tagad esam auguši gan mūzikas, gan pieredzes ziņā. Esam uzstājušies uz „lielām” skatuvēm (piemēram, festivālā *Positivus*, Dzintaru koncertzālē, *Arēnā Rīga*, Spiķeru koncertzālē, Pērļu koncertā, piedalījušies intervijās Latvijas TV un citur, kā arī radoši sastrādājušies. Ticiet vai ne, bet pats grūtākais ir tieši mēģinājumu process, kur ir

jāprot saprasties, rast kompromisus, lai nonāktu pie vislabākā rezultāta. Esam izdevuši vairākus *singlus* – dziesmu video, kas skan Latvijas radiostacijās un pieejamas *Youtube*: „Nepateiktie vārdi”, „Glezna”, „Nokāp lejā” u. c.

Vai domājat, ka kļūsi (varbūt jau esat) profesionāli mūziķi?

No kreisās puses: Zane un mamma Anna Kaļiņa priecājas par brālīša Magnusa prasmi sist bungas. Valters Gotlaufs palīdz mazajam bundziniekam

Ilze: Es esmu pārliecināta, ka tā notiks. Mūzika ir mana dzīve, aizrautība un mīlestība. Bez mūzicēšanas pašlaik citu dzīves ceļu neredzu. Pārējie grupas biedri vēl katrs meklē sevi. Cerams, ka atradīs blakus man.

Jūs esat dziesmu tekstu un mūzikas autore un koncerta sākumā izskanēja piecas oriģināldziesmas: „Glezna”, „Nepateiktie vārdi”, „Māja pie spēles”, „Horizonts”, „Uguntīņa”. Vai tās tapušas pēdējā gada laikā paralēli studijām un koncertēšanai? Kur jūs smeļaties iedvesmu?

Ilze: Dažas dziesmas ir tapu-

šas jau pasen, citas – pēdējā gada laikā. Tas ir patiešām interesanti, kā mūzika pati atnāk pie manis. Dažkārt es rakstu mūziku tautasdziesmas tekstam, bet visbiežāk arī vārdi ir manis sarakstīti. Mēdz būt tā, ka galvā izskan melodija ar konkrētu „atslēgas vārdu”. Tas var notikt jebkuŗā brīdī, jebkuŗā laikā. Ja dziesma pie manis

Kā tas ir – būt jaunam mūziķim Latvijā? Jūs visi esat jauni – 20 un vēl mazliet?

„Četri vienā”: Godīgi sakot, nav īpaši viegli. Latvijā savu vārdu ir iekārojuši mākslinieki, kuŗiem grūti turēties līdzī. Turklāt – ja latvieši iemīl kādu mākslinieku, tad ilgi „nelaiž vaļā”. Raimonda Paula vai Imanta Kalniņa dziesmas ir milētas joprojām.

Latvieši pēc būtības ir diezgan kritiski. Viņiem labāk patīk kritizēt, nekā uzslavēt. Bet visur, kur esam uzstājušies, mūs pēc tam sagaida un sveic ar smaidu. Tas daudz ko pasaka par mūsu mūziku un uzstāšanos. Cerams, ka radīsim cilvēkos smaidu arī turpmāk.

Kāds ir grupas lielākais mērķis tagad un kādi – nākamajos piecos gados? Un personīgie mērķi?

Ilze. Grupas lielākais mērķis ir izdot albumu. Pie tā arī citīgi strādājam. Man pašai ļoti gribētos turpināt komponēt un ne tikai – vēl arī darboties uz skatuves. Varbūt – kā Lolita Ritmane – rakstīšu mūziku arī filmām...

Kādi ir pirmie iespaidi par vietām, cilvēkiem un tradīcijām, ciemojoties Losandželosā un Sandjēgo?

„Četri vienā”: Cilvēki ir laipni un atvērti sarunām, nav jūtama tāda ikdienas spriedze kā Latvijā. Šeit ir ļoti daudz skaistu vietu, ko apskatīt, teju vai uz katra stūŗa ir kaut kas tāds, ko gribas iemūžināt fotogrāfijās. Esam ļoti priecīgi un patīkami pārsteigti. Un ļoti pateicīgi tautiešiem par sirsniņo uzņemšanu!

* *Aija Zeltiņa-Kalniņa ir Losandželosas latviešu skolas mācību pārzīne.*

atnāk, tad nedrīkst to palaist gaŗām. Jo ir garantēts, ka pēc stundas jau pilnīgi visu būšu aizmirsusi. Tāpēc pierakstu vai iedziedu telefonā. Dažkārt pat esmu iedungojusi melodiju, stāvot autobusa pieturā, kur apkārt ir cilvēku pūlis. Labāk nedaudz neērtības, nevis pēc tam nožēla.

Jūs esat komponējusi mūziku arī teātra izrādei.

Ilze: Jā, vasarā tapa *folklaikmetīgās* dejas izrāde „Vēja stāsts”, kuŗai gan vārdus, gan mūziku sarakstīju es. Izrāde notika Dailes teātrī un to vēl atkārtos. Izrādē mūzicējam mēs paši.

IVARS GALIŅŠ

LIKTENS IZREDZĒTIE, KAS BIJA KLĀT

No Bostonas latviešiem, kas bija klāt Latvijas valsts neatkarības pasludināšanā, bija profesors Jānis Kuga, skatuves meistars Ernests Ūdris, baleta un operas māksliniece Valda Švanka-Lejiņa un Rīgas dāru pārvaldnieks Artūrs Sakenfelds. Iespējams, ka bija vēl citi. Kā vienam no ALT Bostonas teātra ansambļa, ar Ernestu Ūdri uz viesizrādēm man bieži iznāca braukt vienā automašīnā. Rīgā viņš bija bijis skatuves meistars Pilsētas II (otrajā) teātri, kad no administrācijas pienāca ziņa, ka teātri notiks Latvijas neatkarības proklamēšana. Laika sagatavoties bija pavisam maz, taču teātra ļaudīm tas nav nekas jauns. Dekorators bija profesors Jānis Kuga. Viņa iecere bija – liela Latvijas karoga vītne pār visu skatuvi. Tas būtu kā simbolisks vairogs, kas aizsargātu jauno Latvijas valdību. Tā kā nebija īstas skaidrības par karoga krāsu proporcijām, tad Kuga izvēlējās to veidot brīvā plūsmā. Lai uzsvertu dzīvību un augsmi, uz skatuves bija jābūt dzīviem košuma kokiem un stādiem. Ernests dabūja smago ormani un kopā ar skatuves strādniekiem brauca pa Rīgu meklēt, kur aizņemt šos zaļuma objektus. Kad norādīja kādam mērķim, tad neviens arī neatteica. Ar zaļumiem bija jādekorē arī prezidija galds uz skatuves. Nebija viegli atrast tik daudz pareizās krāsas drānas karoga vītnei, bet arī te veikalnieki izrādīja lielu pretimnākšanu. Šuvējas strādāja cauru nakti, lai sviņīgā vija būtu laikā gatava. Vēl jau Ernestam gribējās daudz ko stāstīt, īpaši pēc izrādēm, kad bija baudījis kādu stiprāku malku. Bet man klausīties ne-

gribējās, likās, viss jau dzirdēts. Man blakus sēdekli stāstīja par lielāko notikumu Latvijas vēsturē, bet man nāca miegs. Kā varēju būt tik stulbs? Pēc Rīgas Pilsētas II teātra, Ernests Ūdris bija skatuves meistars Nacionālajā teātri, Eslingenas teātri Vācijā un Bostonas teātri Ame-

Neatkarības pasludināšanas brīdī, otrs, ka toreizējā Valda Švanka bijusi baletdejojāja un operdziedātāja. Tas līdz šim atklātībā nebija zināms. Viņas intervijas ieraksta kopija 1990. gados tika aizsūtīta Latvijas radio. Vai tā tika izmantota, nezinu. Kādreiz būtu vērts publicēt visu

siem. Atklāšanas runu teicis Gustavs Zemgals, jo prezidents Jānis Čakste nebija ieradies. Zemgals uzaicinājis dziedāt jaunās valsts himnu. Pirmais „Dievs, svētī Latviju” dziedājums bijis vairāk kā koņa priekšnesums. Toties otrs un īpaši trešais skanējis ar sajūsmu un pacilāti, jo dziedājuši visi gan uz skatuves, gan publikā. Runas nav bijušas gaŗas, un gribējies tās klausīties. Nekādas lielās ovācijas pēc runām un arī beigās nav bijušas. Ļaudis izkļūduši un gājuši mājās. Kad vaicāju par viņas pašas izjūtām, Valda nožēlo, ka toreiz nav bijusi lielāka izpratne par notiekošo. Ir bijusi liela neziņa un nedrošība.

Bijušas runas, ka pilsētas augstākās instances varētu šo aktu aizliegt. Sajūsma mijusies ar neziņu un bažām par to, kas gaidāms tālāk. Bet jaunie ļaudis ticēja jaunajai Latvijai. Daži no vecākās paaudzes raizējušies, vai tik maza valsts kā Latvija spēš pastāvēt. Bet jaunie ticēja. Klausoties ierakstu, šķiet, šī ticība sadzirdama Valdas balsī. Pēc daudzajiem gadiem ir labi to dzirdēt un saklausīt.

P.S. Pēc kāzām ar Jāni Lejiņu Valda atteicās no savas mākslinieces karjeras, kļūdamā par ģimenes balstu un divu meitu māti. Abi pieredzēja zelta kāzas, un Valda pārkāpa 100 gadu sliekšni.

Valdas un Jāņa Lejiņa kāzu uzņēmums, 1927.g.

rikā. Viņš savu mūžu nodzīvoja puīša kārtā. Viņa vienīgā līgava bija un palika latviešu teātris.

JAUNIE TICĒJA

Saruna ar Valdu Lejiņu radās pavisam nejauši. Uz Latvijas 65. gadadienu viņas vīrs Jānis Lejiņš bija apsolijs pastāstīt par izrādi Krustpili, kas notika nedēļu pēc Latvijas valsts proklamēšanas. Jānis Lejiņš Bostonā bija liela personība. Kā izcils aktieris, režisors, lugu autors, gleznotājs, dekorators un arī kā persona, kas piedalījās latviešu sabiedriskajā dzīvē, bija klāt daudzos sarīkojumos. Intervija tika ierakstīta skaņu lentē. Pēc tam tērējot, man bija divi pārsteigumi. Pirmais, ka Valda bija bijusi klāt

interviju, šoreiz daži izvilki.

1918. gada 18. novembra rītā, ejot pa Kaļķu ielu, Valda satikusi paziņas, kas stāstījušas, ka viņas teātri notiks Latvijas proklamēšanas akts. Par to viņa neko nebija zinājusi. Teātri bijusi liela ļaužu kustība. Liela rosība arī uz skatuves. Pēc baleta mēģinājuma, administrācija aicinājusi palikt uz valsts dibināšanas aktu. Sākumā bija paredzēts dejojājiem būt uz skatuves. Bet tā kā operas koris stāvēja skatuves malās, tad viņi nolēma ieņemt vietas publikā, lai skatītāju pulks izskatītos lielāks. Kad ar Kārli Ulmani priekšgalā uz skatuves uznākusi jaunā valdība ar delegātiem, publika piecēlusies kājās un tos saņēmusi skaļiem aplau-

ZIEMSVĒTKU TIRDZIŅŠ

Salas baznīcā, 4 Riga Lane, Melville NY

Svētdien, 3. decembrī

Dievkalpojums 10:30 no rīta

Sekos pusdienas, izloze un tirdziņš
Pārdosim piparkūkas, pīrāgus, rudzu maizi, dzeltenmaizi, putraindesas, pelēkos zirņus, jāņusieru, galertu, šprotes un citus gardumus

Laipni ielūdz Salas novada dāmu komiteja

MATISS KUKAINIS

ADVOKĀTS AR TIESĪBĀM ASV UN LATVIJĀ.

- Mantošana.
- Īpašuma pirkšana un pārdošana.
- Meža apsaimniekošana un pārdošana.

Valņu iela 3, Rīga, LV-1050
matiss@sk-legal.com
+371 28390346

Flight from Latvia: a Six-Year Chronicle

A historical memoir by Dagnija Neimane

When Soviet invasion of their homeland forces an extended Latvian family into exile in 1944, the young and the elderly must pull together against seemingly impossible challenges to maintain survival and to nurture hopes for the rebirth of their homeland. *Flight from Latvia* is a true story of the resilience and survival of displaced persons, and also of those who fought for their homeland in a time of tragedy and loss.

The book is available for purchase at Amazon.com.

TRIMDADIMD BOOKS

Interesantas, lietotas un jaunas grāmatas latviešu valodā, trimdā un Latvijā izdotas - Literatūra, vēsture, folklorā un vēl!

LŪZDU, APMEKLĒJIET MANU INTERNETA KATALOGU!

www.trimdadimdbooks.com

Jānis Kļaviņš Telefons 1-905-545-9237
Ē-pasts: info@trimdadimd.com

SARĪKOJUMU UN DIEVKALPOJUMU SARAKSTU LASIET www.laiks.us

VALSTS SVĒTKU PĀRDOMĀM

Kā pagarināt dzīvi

ROLANDS MARECKIS,
filologs, tulkotājs

Klāt rudens ar gaļajām lietavām un tumšajiem vakariem, bet skumjas aizklīst, kad naktī pavēries zvaigžņu pilnās debesīs – jā, kad pēdējie ziedi nozied, zvaigznes debesīs uzdzied, un tu sajūti sev uz vaiga viņu elpu un kāda prieka lāse dvēselē ielīst. Prieks atbrīvo visvairāk, bet kauns arī nekavējas – tas rada stresu, bet varbūt vajag iet prom no televizora un doties ārā uz stadionu, kur jaunieši elektriskajā apgaismojumā spēlē bumbu skolas stadionā. Krievu skola – skaista kā konfekte pēdējos gados kļuvusi; bet ne daudz tālāk Rīgas 62. vidusskola (latviešu) likvidēta, tagad tur iekārtojušās trīs nopietnas iestādes: policija, pasts un bibliotēka. Kāds latvietis šajā pašā stadionā sarunājas ar krieviem angļiski...

“Mēs kļūsim kā Malta”, saka meita, kuŗa atgriezies no Itālijas, “nevis kā pilsēta Latgalē, bet kā sala Vidusjūrā.”

“Es pārāk ilgi esmu centusies visiem būt laba”, saka dzejniece Inese Zandere, kuŗa nopirkusi māju Daugavas krastā netālu no Tadenavas. Vieni stāda ozolus Mēmeles krastos, citiem tuvāka Daugava. Pirms kāda laika viņas pārraudzītais žurnāls *Rīgas Laiks* pareģoja, ka Putins glābs Krieviju, bet tagad šis glābējs noslauka kājas slāvu tautu draudzībā. Savukārt

latviešu ticējums – gluži, pretēji – saka: ja tu ej pa šo zemi, tad uzsmaidi tai, – un vislabāk ej ar basām kājām, kā mēs šovasar, stāigājot pa Vidzemes zemes ceļiem, kur Kaķīšu ezers pie Gaiziņa tā mīļi pamurrāja. Tad iegājām Rembates vietējā pamatskolā, kur strādājis pazīstamais pedagogs Jānis Greste, un redzam, ka viņa akmeņu kolekcija pēc nāves iznīcināta, bet mūs iepriecina uzraksts uz sienas:

No tēva radās Tēviņa,
Bet Brīvība no kā?
Mums viņa mūžam jāsarģā.

Ne karjēra, ne nauda, bet brīvība ir galvenais pasaulē, saka franču filozofs Žans Sartrs. Kāda skolotāja, kas atgriezies no Rumānijas, stāsta, ka Donavas deltā dzīvojošie vecticībnieki ir sabūvējuši savus lūgšanu namus, bet saprot un runā rumāņu valodā, daudzi sevi uzskata par rumāņiem, pamazām integrējas šīs Balkānu tautas vidū, un viņi brīnījās par Latgales staroveriem, kuŗi pieņēmuši Latvijas pilsonību, bet vairumam latviešu kultūra un valoda ir sve-ša. Bet kultūra jau ir pati dzīve; arī mūsu ornaments ir sava veida pērle, kas organizē ikvienu, visdemokrātiskākā veidā, bez vārdiem; te arī izpaužas mūsu tautas savdabīgais skaistums.

1654. gadā sākās latviešu aiz-

plūšana no Latgales, un vecticībnieku ienākšana tajā. Viņus vilināja Latgales auglīgā zeme, kas bagāta ar purviem, mežiem, ūdeņiem. Tā Latgali raksturo angļu mūks Pīters Glanvills 1230. – 1240. g., un vēl viņš slavē mūsu senču bezbailību cīņās – “latgaļi ir droši, kareivīgi ļaudis, bet neapvaldīti”. Mēs varām iedomāties, cik traģiska bija šī aiziešana, tauta bija novājināta pēc daudzajiem kariem, daži autori domā, ka, iespējams, tieši šajā laikā Dvina tika pārsaukta latviskā vārdā – Daugava, arī no tās vajadzēja aiziet no saviem austrumu apgabaliem somiem, pēc somu-krievu kara 1939. gadā? Kāds pēdējos gados cītīgi cenšas kontrolēt apkārtējo pasauli, kļūstot pats arvien nebrīvāks.

Tava laimīgākā diena ir tava dzimšanas diena, kad Laima tavu likteni liek.

Demoni ilgi meklēt meklējuši vietu, kur varētu laimi paslēpt. Varbūt kaut kur Annapurnā Himalajos, vai dziļi jūrā, vai kādā svētajā akā, kur neviens nemeklēs, beidzot pats viedākais teicis, ka laime jāpaslēpj pašā cilvēkā. Ne jau tikai laime – visa tev nepieciešamā informācija ir iekodēta tevī, un nekādi datori nav vajadzīgi, pat lai sajustu gaisā laika garu – *zeitgeist*.

Veidenbaums ar savu dzeju mūs ieveda Eiropā, toties padomju režīms atgriezta atpakaļ Krievijas imperijā, kuŗa bija iekrāsota sarkanajos toņos.

Imperialisti arī šodien dzīvo ar pārliecību, ka viņi jau zina, kā atrisināt citu cilvēku un tautu problēmas.

Grūti saprast, cik tas ir labs vai slikts tonis, bet jau Dostojevskis runāja ar pacilātību par Krievijas kā izredzētās lomu; tās vārdā jānes zināmi upuri, jāizārda mazo tautu ekonomiskā dzīve, jāaizliedz valoda, kā mums tuvākajiem – lībiešiem un vepsiem, un tā, iespējams, turpina zaudēt reālītātes sajūtu. Reizēm domāju, vai tiešām mēs vēl dzīvojam kokos...

Skaidriība ir klātesoša, bet tavš alkātīgais prāts šajā agrajā rīta stundā vēl nav modies. Kaudzēm gudrības, bet maz domu, jādzīvo ar iedomu.

Kāds mācītājs zvana un stāsta, ka viņš vārdu “maz” izrunā ar gaŗo “ā” – *māz* integrācijas; nacionālās attiecības ir vissarežģītākais, kas var būt, mums ir ne mazums spējīgu cilvēku, bet viņiem jāpaklusē.

Kā vairoto savu spēku, kā celt pašapziņu? Runājot latviski! Bet mēs to darām, runājot kādā citā valodā, tādējādi vairojot viņu spēku, lolojam viņas pārkuma apziņu, kuŗa jau tāpat iet pāri malām. Zāle, kad to pļauj, nekļiedz; *smert*.

1107. gadā zemgaļi sakauja krievus, tūkstošiem kritušo, daudz gūstekņu; šī uzvara atbalsojās visās kaimiņtautās un ir dzīva caur gadsimtiem mūsu genos. Laikam Dievs mūs ir radījis ar uguni dvēselē. “Dzelzs diezgan, tērauda trūkst” – kas radījis šo tautas parunu? Es teiktu, ka tērauda diezgan, dzelzs trūkst.

Kam par saldu saldēdiens, tas iet un meklē gruntsūdeni.

ĪSZIŅAS

Liepājā 9. novembrī 100 gadu jubileja apritēja Annai Almai Valdmanei, kuŗa pa gaisa pastu saņēma sirsnīgu apsveikumu no Valsts prezidenta Raimonda Vējoņa, bet klātienē ar ziediem un dāvanu sveica Liepājas pilsētas domes priekšsēdis Uldis Sesks. Liepājā mūža daļa aizritējusi darbā Liepājas Reģionālajā slimnīcā, kas pēc rekonstrukcijas ieguvusi jaunu veidolu.

Par godu Latvijas 99. dzimšanas dienai no 3. līdz 27. novembrim skatītājus visos valsts reģionos iepriecina IX Etniski stilizētais koncertuzvedums “Dod, Dieviņi”, kas ir Latvijas Radio 2 iedvesmots cieņas apliecinājums savai zemei. Tas jau noticis Ogrē, Valmierā, Alūksnē, Ventspilī, Rēzeknē, Cēsīs, Tukumā, Liepājā, Jelgavā, Jēkabpilī, bet **24. novembrī** būs Adažu kultūras centrā, **25. novembrī** – Kalnu kultūras namā Nīgrandē, **27. novembrī** un **5. decembrī** – Rīgā, Dailes teātrī. Ar dziesmas, dejas, maģisko spēka vārdu klātbūtni, video un gaismu partitūrām, īpašu skatuves scenogrāfiju koncertuzvedums veidots kā cilvēka dzīves ritējums laika griežos, akcentējot savas zemes, tautas mīlestību un Dieva klātbūtni it visā.

Daugavpils cietokšņa dārzā svinīgos apstākļos atklātais pieminētais Latvijas armijas Zemgales divīzijas 10. Aizputes kājnieku pulka karavīriem. Uzcelts 1924. gada 14. novembrī, ar divām granīta plāksnēm – “Atbrīvošanas cīņās 1918-1920 kritušiem 10. Aizputes Kājnieku pulka un bij. 1. Latvijas Strēlnieku bataljona karavīriem” un pulka devīzi: “Tava tauta nezudīs, kad tu iesi mirt par tautu.” Pieminētais atjaunots, pateicoties biedrības “Daugavpils mantojums” (priekšsēdis Jānis Ostrovskis) iniciatīvai, tautas ziedojumiem un pilsētas domes atbalstam.

Latvijā jau 13. reizi notiek konkurss “Eksporta un inovācijas balva 2017”, kuŗu rīko Latvijas Investīciju un attīstības aģentūra (LIAA) un Ekonomikas ministrija. Tika iesniegti 107 pieteikumi no uzņēmumiem visā Latvijā. Uz konkursa 2. kārtu izvirzīti 30 uzņēmumi. Kategorijā “Eksportspējīgākais komersants” mazo komercsabiedrību grupā – 12 uzņēmumi, arī SIA “GLEAR” (īpašnieks Artis Paegle) no Latgales – Jersikas pagasta, kur no kartupeļiem ražo ekoloģiskos čipsus. Tas izvirzīts kā viens no labākajiem arī konkursa kategorijās “Importa aizstājējprodukts” un “Inovativākais produkts”, jo Jersi-kas čipsi ir nopērkami arī Lietuvā, Igaunijā un Somijā.

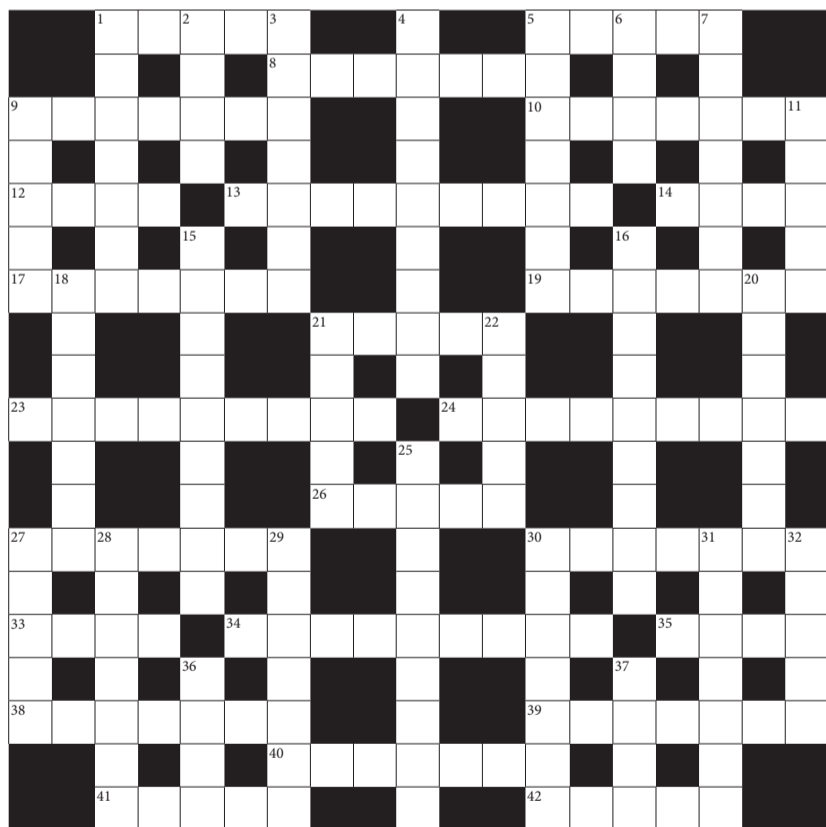
Cēsu kultūras un tūrisma centra pieteikums “Cēsis – kur senatne satiekas ar nākotni” atzīts par Eiropas izcilāko tūrisma galamērķi jeb EDEN (*European Destinations of Excellence*) šā gada nacionālajā konkursā “Kultūras tūrisms 2017”. Konkursa vērtēšanas komisijas vadītāja, LIAA Tūrisma departamenta direktore Inese Širava teic, ka aiz Cēsīm kā nākamie labākie bija Daugavpils pilsēta ar Marka Rotko mākslas centru un Daugavpils vēsturisko cietokšni, Turaidas vēsturiskais centrs, Limbažu novads ar pieteikumu “Hanzas pilsēta Limbaži” un Tukums “kā pērle Kurzemes vainagā”.

VAS “Elektroniskie sakari” līdz 18. novembrim realizē patriotisma projektu “Apsveikums Latvijai”, kur tiek īstenota pasaulē unikālākā sakaru nozares akcija, izmantojot Morzes signālus aplikācijā www.apsveikumslatvijai.lv, kā veltījumu Latvijas simtgadei. Pirms diviem gadiem pirmajā apsveikumu akcijā Morzes skaņas ierakstīja talantīgais Latvijas pianists Vestards Šimkus un apsveikumu sūtīšana-ņa iesaistījās 3 861 cilvēks. Šoreiz Morzes abēces skaņas ir veidotas kopā ar bērniem no Andžeja Grauda bangu skolas. Projekta patrons ir vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrs Kaspars Gerhards, kurš izvēlēsies labākos apsveikumus, kas tiks apkopotā speciālā grāmatā kā dāvanai Latvijai.

Īsziņas sagatavojuši Valija Berkina

KRUSTVĀRDU MĪKLA

Sastādījis KĀRLIS PĒTERSONS

Līmeniski. 1. Titāns sengrieķu mitoloģijā. 5. Akūta infekcijas slimība. 8. Kuģa apkalpe. 9. Vēsturisks novads Vācijā. 10. Lieta, parādība vai organisms, kas saglabāties kā palieka no seniem laikiem. 12. Mazalkoholisks dzēriens. 13. Valodniecības nozare. 14. Indiāņu ciltis. 17. Īss zobens (lietojuši persieši, skiti l. gs. p. m. ē.). 19. Neizpaužams. 21. Ziedkopa. 23. Valsts Dienvidāzijā. 24. Gipsa paveids. 26. Katoļu garīdznieks Francijā. 27. Asa, vircota. 30. No-

vada centrs Latvijā. 33. Latviešu grāmatizdevējs (1885-1941). 34. Literārā valoda Senajā un Viduslaiku Indijā. 35. Sievietes vārds (*jamv*). 38. G. Flobēra romāns. 39. Iespaids. 40. Nokrāsas. 41. Ventas pieteka. 42. Aizturētas raudas.

Stateniski. 1. Stumbra sukulentis. 2. Latviešu aktieris (1895-1973). 3. Možas, žirgtas. 4. Nesteidzīgi gājieni. 5. Pagaidu celtnes. 6. Pilsēta Francijas ziemeļos. 7. Laika mērvienība. 9. Mērin-

strumenta sastāvdaļa. 11. Rakstnieka izteiksmes veids. 15. Priekšmets, kas pēc ticējumiem nes laimi un veiksmi. 16. Ar bitumenu piesūcināts jumta kartons. 18. Spēljošs torņa pulkstenis. 20. Nemācēt. 21. Žurnāls Latvijā. 22. Aktu zāles augstskolās. 25. Apdzīvota vieta Smiltenes novadā. 27. Kārts, ko izmanto, izpildot akrobātiskus priekšnesumus. 28. Spožākā zvaigzne Ūdensvīra zvaigznājā. 29. Vēsturisks novads Spānijas ziemeļaustrumos. 30. Skatuves māksliniece. 31. Siļķveidīgo kārtas zivis. 32. Pilsēta Vācijā, Rūrā. 36. Eiropas un Āzijas robežupe. 37. Virieša vārds (*novembri*).

Krustvārdu mīklas (BL Nr. 42) atrisinājums Līmeniski. 7. Penelope. 8. Arleķins. 10. Īrisi. 11. Tesla. 12. Pasakalja. 16. Tenkas. 19. Peseta. 20. Kuldīga. 21. Eseri. 22. Talsi. 23. Fejas. 24. Liepa. 25. Malme. 28. Tirza. 30. Krējums. 31. Grants. 32. Treses. 36. Sanmarino. 40. Ostas. 41. Grīns. 42. Sarajeva. 43. Domkrats.

Stateniski. 1. Anīss. 2. Kolbas. 3. Renda. 4. Čalma. 5. Ilmāja. 6. Rīmes. 7. Parapets. 9. Salvetes. 13. Klade. 14. Manifests. 15. Testators. 17. Sumatra. 18. Egoisms. 26. Apraksts. 27. Sjena. 29. Ziedonis. 33. Raizes. 34. Intims. 35. Tauri. 37. Mucas. 38. Rinda. 39. Arkas.

Pārdodu zemi ar ēkām (no 98m² līdz 125 m²)
kopīpašumā vēsturiskajā centrā Rīgā, Brīvības ielā.
Par cenu varam vienoties.
Kontakti: gunta@externet.hu

IZDEVĪGI APDROŠINĀJUMI

LRFA.org
215.635.4137

Veselības | Medicare | Dzīvības | Ceļojumu

Sandevija PĒRK *Strādājam visā Latvijā*

MEŽA ĪPAŠUMUS
CIRSMAS
LAUKSAIMNIECĪBAS ZEMI **Augstākās cenas par mežu!**

PALĪDZAM ĪPAŠUMU TIESĪBU ATJAUNOŠANĀ
UN MANTOJUMA LIETU KĀRTOŠANĀ

T. 27137749 sandevija@inbox.lv

LATVIAN AMERICAN SHIPPING LINE

Kravas pārvadājumi starp ASV un Latviju!

Visāda veida kravas sūtījumi: **pārcelšanās** (uz vai no Latvijas), **auto transports, gaisa kravas** un arī naudas pārsūtījumi (caur Baltic Financial Services).

• Tagad ir laiks sūtīt lietas dārzam! Traktora sūtīšana (līdz 2 m³) - \$475. Citi rīku (griezēju, motorzāģu, plāvēju, u.c.) transports sākot ar \$75. (Muitas procedūra LV papildus.)

Zvaniet: 1-888-LATVIAN

Rakstiet: info@lasl.com • www.lasl.com

From Flames to Freedom:
FAITH RIDES THE RAILS

Latvian Refugee Girl's WWII Odyssey To Destinations Unknown

This memoir, based on a Latvian girl's diaries, recounts her experiences from a sunny childhood on the Baltic Sea to being catapulted into the turmoil of Soviet and Nazi occupations and World War II. She witnesses people deported to the Russian Gulag and comes face to face with Jewish children being marched to their graves by Hitler's SS men. Her childhood is engulfed in flames when her home in Jelgava turns to ashes and she becomes a refugee riding freight trains to Displaced Persons' camps in Austria. Told from a child's unbiased perspective, she relates how faith, courage, love, and resiliency allows her family to rise above despair, separation from loved ones, and threat of death to start all over again in a new homeland with new customs, strange language, and hard labor. With God as a traveling companion, the road eventually leads to freedom.

AVAILABLE FROM SKAIDRITE SPARKS WEBSITE:
www.fromflamestofreedom.com
in paperback for \$19.95 plus shipping and also from
AMAZON in paperback and Kindle formats

A MUST READ BOOK
A TRUE WWII STORY THROUGH LATVIAN REFUGEE GIRL'S EYES

SVEICAM LATVIJAS REPUBLIKAS
PROKLAMĒŠANAS 99. GADADIENĀ!

RADI UN DRAUGI
★★★★ VIESNĪCA • HOTEL

NIKLĀVS
RESTORĀNS

10. DECEMBRĪ 11:00
JONKERU BAZNĪCĀ

NUJORKAS LATVIEŠU KORA ADVENTA KONCERTS

Baltā Ziemas Roze

PROGRAMMĀ - A. Veismanes, A. Jansona, M. Brauna *Ziemassvētku Kantātes*
SOLISTI - Laila Liepiņa Southard, Ivars Stonins, Ilze Kancāne, Sarma Dindzāne Van Sant
DIRIĢENTE - Laura Padega Zamura

PĒC KONCERTA - *Cienājums, Ziemassvētku tirdziņš*

Tiksimies Nujorkas Latviešu Ev. Lut. Draudzes Baznīcā - 245 Valentine Lane, Yonkers

PALDIES PAR ATBALSTU

Nujorkas Latviešu Ev. Lut. draudze

NEW YORK STATE OF OPPORTUNITY
Council on the Arts

• IEEJA: \$25 (uzkodas iekļaujot)
Bērniem bez maksas

Latviešu Ziemsvētku Vecītis
ar īstu kažokādas garnitūru
arī tautiskas lelles no porcelāna
Dāvanas īpašos gadījumos
var ceļot no paaudzes uz paaudzi

Latvian Santa Claus
with Genuine Fur Trim
Also Porcelain Folk Dolls
Gifts for Special Occasions can be handed down
from Generation to Generation

Maija Steingart
262-786-1553
Maija@BalticSantas.com
www.BalticSantas.com

PĒRK

Latvijas uzņēmums
pērk mežu īpašumus
visā Latvijā.
Var būt izstrādāti
vai liegumos.
E-pasts:
mezuipasumi@inbox.lv.
Tāl. 28308131.

Lai mēs ikviens tā milētu Latviju...

Nule, valstssvētku mēnesī, š. g. 5. novembrī Mūžībā aizgāja mūsu uzticamā lasītāja un autore **Aina Rodriguez-Mata** (1918.12.11. – 2017.05.11.). Viņa tik ļoti gribēja savu simtgadi nosvinēt kopā ar Latvijas svētkiem...

Aizvadītājā vasarā saņēmu viņas pēdējo rakstīto vēstuli: „Ceru, ka būsi arī manā 100. dzimšanas dienā, jo svinēšu kopā ar Latviju un, ja Dievs dos, varbūt Rīgas pilī kopā ar Prezidentu un citiem simtgadniekiem. Kaut arī nespēcīga, tomēr vēl kustos, tikai garākus gabalus man jāveic ratīņkrēslā. Bet tik ļoti vēl gribētos redzēt manu dzimto zemi!!!”

Ainu allaž dēvēju par „praktisko patrioti” – kad cilvēks dara to, kas ir viņa spēkos, bet – galvenais – necieš klusu. Kolīdz Latvija bija brīva, Aina bija klāt, un viņas rūpniecības ielas dzīvokli valdīja dzīva rosība – te nāca ne tikai radi un draugi, arī tādas personas, kā zināmais baltiešu draugs, *The Economist* žurnālists Edvards Lūkass, jo – „ieejas kartē” šeit bija krietnums, patriotisms un patiesa dzimtenes mīlestība. Un nevis vārdos izteikta vien – tā bija jāpierāda

darbos. Aina rādīja piemēru – lai arī pašas ģimene nebija bērniem svētīta, savas 95. dzimšanas dienas svinību viesiem dāvanas vietā viņa aicināja ziedot naudu ģimenēm, kuŗas vēlas bērnus, bet medicīniski iemesli to liedz. Intervijā *Laikam* viņa teica: „Mūsu tautas demografiskā situācija ir traģiska – latviešu tauta izmirst. Dzimst maz bērnu, jo Latvijas latvieši tos nevar atļauties, cilvēki aizbrauc no valsts. Kāda būs mūsu nākotne?! Tie šausmīgie 50 okupācijas gadi ir sabojājuši latviešu raksturu. Diemžēl. Un ko mēs varam sagaidīt, ja skolās nemāca Latvijas vēsturi. Esmu Ulmaņlaiku bērns, un tos gadus atceros kā gadus, kad nepiedzīvojām, piemēram, zagšanu. Durvis mūsu mājās bija neaizslēgtas, un es neatminos, ka jēl kas būtu nozagts. Nevaru iedomāties, ka Ulmaņa valdībā kāds ministrs vai cits augsts ierēdnis būtu apzadzies. Pamatskolā jau no 4. klases mācīja Latvijas vēsturi, un es esmu pārliecināta, ka tieši tas mani padarīja par patrioti. Man izskaidroja, ka, 700 gadus būdami vergu tauta, latvieši tomēr saglabājuši savu kultūru, dabas miles-

tību, darba tikumu un no mutes mutē to nodeva tālāk no paaudzes paaudzē. Vai tas nav brīnums?! Un to iespēja viena maza tauta Baltijas jūras krastā, diemžēl vienā sliktā vietā – vienā *crossroad country*, kas pievilinājusi gan krievus, poļus, gan vā-

gudra, sakopta, vienmēr „formā”. Kad intervijā vaicāju, kā tas iespējams tik cienījamā vecumā, nodzirkstot skatienam, viņa atbildēja: „Paldies Dieviņam, pašai par lielu pārsteigumu, – fiziski jūtos gluži lieliski! Garīgi – esmu ļoti norūpējies par

īpašuma iegādi Latvijā ir pašnāvība. Šobrīd okupē nevis ar tankiem, bet ar naudu, un tas ir briesmīgi. Par to ir sašutuši arī mani draugi Amerikā un Spānijā. Ko es varu darīt?! Rakstu vēstules amatpersonām – tas man dod sirdsmieru, lai gan es, protams, nezinu, vai kāds tās ņem vērā, vai ne. Rakstu, kad esmu ļoti laimīga un kad esmu ļoti nelaimīga, rakstu, kad esmu par kaut ko priecīga un kad esmu sašutusi. Kaut kas taču jādara!”

Un tā ikreiz – ikviena saruna aizvērpās nevis par pašas, bet par Latvijas likteni. Par savu grūto dzīves ceļu, kādu pazīst ikviens trimdnieks, Aina nekad nerunāja – tikai uz priekšu!

„Un vēl – ik dienu pateicos Dieviņam, ka viņš man devis raibu, notikumus un pārmaiņām bagātu mūžu. Man dzīvē laimējās satikt brīnišķīgu spāņu vīrieti, kas bija mans vīrs, satikt daudz dažādu tautību draugu, ar dažu labu no viņiem mana draudzība ilgst nu jau 50 gadu un ilgāk. Vāru pateikties e-pastam, ka man ir ļoti dzīva sarakste gan ar bijušajiem darbabiedriem, gan ar latviešu un ārzemju draugiem Madridē un Čikāgā, kur abi ar vīru pavadījām mūsu dzīves interesantākos un laimīgākos gadus.”

Kad Ainai jautāju, kāds tad īsti ir viņas lieliskā izskata noslēpums, viņa sev raksturīgajā šķelmīgumā atbildēja: „Divreiz dienā pucēt zobus un nebāzt degunu svešās darišanās...” Tā, lūk!

Nedziestošs optimisms, gaišums un neaptverams garīgais spēks, izpratne, ieinteresētība valsts un cilvēku likteņos bija Ainas *Rodriguez-Matas* raksturotāji.

Viņa no sirds priecātos, ja šādu cilvēku starp latviešiem būtu daudz, daudz... īstenībā – visi!

Sit tibi terra levis!

Gaišā piemiņā paturot –

Ligita Kovtuna,
Laika izdevēji
un redakcija Rīgā

ciešus un zviedrus. Visi gājuši cauri un pāri. Nu vai nav traģiski!”

Mēs visi, kas pazīnām Ainu, viņu apbrīnojām – skaista,

Latvijas nākotni. Latviju izpārdod krieviem. Pēc manām domām, likums par uzturēšanās

atļaujām pret nekustamā

IZGLĪTOJOŠIE

CEĻOJUMI UZ LATVIJU 2018. GADA VASARĀ “Sveika, Latvija!”, “Heritage Latvia” “Hello, Latvia” / “Sveika, dzimtene!”

Pieteikšanās termiņš Amerikas latviešu apvienības 2018. gada vasaras izglītojošajiem ceļojumiem šogad būs **2017. gada 15. decembris**. Termiņu šogad liekam agrāk, lai varētu nodrošināt dalībnieku piedalīšanos Latvijas simtgades pasākumos. Pieteikuma papilddokumentus braucēji varēs aizpildīt vēlāk, bet ALAs ceļojumu koordinātorēm gan Latvijā, gan šeit ASV vajadzīga informācija par dalībniekiem jau decembrī, lai nodrošinātu viņiem vietu nākamās vasaras programmās. Nākamā gada vasarā notiks gan jūnija “Sveika, Latvija!” ceļojums (2018. gada 14. – 28. jūnijā), gan augusta “Sveika, Latvija!” ceļojums (2018. gada 11. – 25. augustā). Jau tiek plānoti izglītojošie ceļojumi arī angļu valodā – “Heritage Latvia” brauciens 13 - 16 g. v. latviešu izcelsmes jauniešiem (2018. gada 25. jūnijā – 9. jūlijā) un “Hello, Latvia”/“Sveika, dzimtene!” ceļojums pieaugušajiem un ģimenēm (2018. gada 5. – 18. jūlijā). Lūdzam interesentus pieteikties, izpildot īsu un vienkāršu 2018. gada veidlapu, kas ir pieejama ALAs mājaslapā Izglītības nozares sadaļā: <http://www.alausa.org/lv/ko-tu-vari-darit/apciemot-latviju/>. Vairāk informācijas rakstot uz alaprojects@alausa.org vai zvanot uz +1 301 340 8719.

TRIO Šmite Rancāne Cinkuss viesturneja Ziemeļamerikā 2017. gadā

Turneju atbalsta Kultūras ministrija caur PBLA un ALA

TORONTO* – sestdien, 18. nov., plkst. 19:00
Kanādas Latviešu Centrā – 4 Credit Union Dr. Toronto, Ont.
Rīko Kanādas latviešu centrs Toronto – Alberts Upeslācis 416 222-4021

PRIEDAINE* – svētdien, 19. nov., plkst. 13:00
Priedainē – 1017 Hwy 33, Freehold, NJ
Rīko Nūdžersijas latviešu biedrība – Jānis Students 732 836-9750
*daļa no Valsts svētku akta

Turneju rīko Latviešu kultūras biedrība TILTS
sadarbībā ar vietējām organizācijām.

JAUNLAUCIŅI

NEKUSTAMO ĪPAŠUMU

- PIRKŠANA • PĀRDOŠANA • APSAIMNIEKOŠANA
- ATGŪŠANA • VĒRTĒŠANA VISĀ LATVIJĀ

MANTOJUMA

- DOKUMENTU KĀRTOŠANA

MEŽA ĪPAŠUMA

- VĒRTĒŠANA • IZSTRĀDE • PĀRDOŠANA

BEZMAKSAS KONSULTĀCIJA

- MEŽA APSAIMNIEKOŠANĀ

ZVĒRINĀTA ADVOKĀTA PAKALPOJUMI

ASV – Ivars A. Petrovskis

504 Grand Avenue N. E.
Grand Rapids, MI 49503
Tel.: (616) 975-2705
zipetro@att.net

LV – Arnis Zvaigzne

Duntes 28-192,
Rīga, LV-1005
Tel.: (371) 291-15477
arniszv@gmail.com

ASV – Sigurds Strautmanis

4906 S 19th St,
Milwaukee, Wisconsin
Unit J, 53221
Tel.: (414) 616-1657

Zvērināts advokāts

Andris Kluss

Tel.: (371) 291-52494

andris.kluss@advokataprakse.lv

AKTUĀLĀ INTERVIJA

"Ir daudz iemeslu lepoties ar Latviju!"

LIGITA KOVTUNA

Jau vairāk nekā septiņus gadus trīs jaunas dāmas Latvijā darbojas šobrīd aktuālajā „ienākošā tūrisma” individuālajā biznesā, t. i. – viņu uzņēmums apkalpo tos ceļotājus, kuri grib redzēt vairāk par „klasisko” Latviju (Vecrīga, Jūgendstils u.c.), bet individuāli vai nelielā domubiedru grupā aplūkot un izziņāt par mūsu zemi kaut ko vairāk un dziļāk. Uzņēmuma „Travel Jam” vadītāja **Laura Plūmiņa** ir mākslas zinātņu maģistre, šobrīd Itālijā turpina izstrādāt doktora darbu, ar viņu mūsu saruna.

Tā kā esmu mākslas vēsturniece, protams, arī Latvijas viesiem vislabprātāk rādu to, kas visvairāk patīk pašai, tātad tieši tas, kas saistīts ar vēsturi, kultūru, arhitektūru, mākslu. Manas partneres un arī gidi ir cilvēki, kas apguvuši ne tikai tūrisma biznesu, bet specializējas citās jomās – mākslas vēsturnieki, ģeografi, archeologi, pilsētplānotāji, žurnālisti u.c. jauni cilvēki, kas līdztekus savai pamatprofesijai gatavi strādāt ar tūristiem, precīzāk – ar ceļotājiem, kuri interesē sniedzas tālāk par pilsētas apskati un „šoppingu”.

Kas ir jūsu klienti?

Cilvēki, kuri ārpus stereotipiem – „Rīga – jūgendstila pērle” utt. vēlas saņemt vairāk informācijas, jo ir sagatavoti. Tātad mūsu klientu vidū ir vēstures un arhitektūras interesenti un studenti, cilvēki, kam interesē, piemēram, pilsētplānošana un viss cits, kas saistīts ar laikiem un vietām Latvijā un Baltijā. Tie ir cilvēki, kuri zina, ko grib redzēt – vai tā būtu Rīgas Miera iela kā „hipsteru” iela, Centrāltirgus kā lielākais slēgtais tirgus Eiropā, kas strādā katru dienu un kur var nopirkt itin visu, vai unikālā mūsu koka arhitektūra. Un viņi ir priecīgi ieraudzīt, ka Rīgas Jūgendstila muzejā ir redzama arī tā laika sadzīve.

„Jūgendstila pērle” Alberta iela gan var lepoties labi ja ar atjaunotām fasādēm vienā ielas pusē. Vai tev un gidiem nenākas te sarkt?

Ekskursija nebūtu pilnīga, ja mēs nenorādītu uz acimredzamo un to neskaidrotu. Jā, viena no Rīgas skaistākajām ielām, kas minēta vai ikvienā ceļveidī, ir bēdīgā stāvoklī, taču būtu muļķīgi, ja mēs to izliktos nemanām. Bet „zaļie tīkli” ap namiem, kas tiek atjaunoti, vēsta par to, ka kaut kas tiek darīts. Skaidrojām, ka daudziem namiem ir privātipašnieki, kas nedzīvo Latvijā un privātipašums ir neaizskarams, līdz ar ko īpašnieku nevar piespiest namu pārdot vai atdot valstij vai pašvaldībai, ja pats netiek galā. Un cilvēki no ārzemēm saprot, ka daudz kas te ir no „padomju mantojuma” 50 gadu garumā, kad par vēsturiskajām celtnēm nerūpējās vispār. Ir arī ceļotāji, kas te bijuši 1990. gadu sākumā, un viņi ļoti atzinīgi novērtē to, kas jau izdarīts, atzīmē, ka Rīga izskatās arvien eiropiskāka. Cil-

vēki arī, viņuprāt, ir mainījušies – kļuvuši rimtāki, smaidīgāki, atvērtāki, runā svešvalodās. Protams, vēlamies, lai pārmaiņas būtu straujākas, taču, jāatzīst, ka Rīgas saimnieki dara iespējamo – nule saņemam ziņu, ka pieņemti radikāli soļi, lai tiktu galā ar bēdīgi slavenu namu Marijas un Elizabetes ielu stūrī, ir ieviestas nozīmīgas nodokļu atlaides par restaurēto vēsturisko namu, tostarp koka arhitektūras namu fasāžu atjaunošanu. Ir pacelti nodokļi un noteiktas sankcijas graustu īpašniekiem.

Kad vēl jums jānokaunas? Un kad gavilējat lepnumā?

Lielākoties tomēr ir gandarījums. Īpaši, koka arhitektūras paraugus rādot. Par kaunēšanos – nu, jā, kad mūsu viesi, kas vēlas ar pilsētas tramvaju izbraukt pa Rīgu no Centrāltirgus pa bulvāru loku, jāved pa kanālmalu, kur ir tik daudz dzērāju un bomžu...

Te nu teikšu attaisnojuma – tik daudz bomžu, narkomānu un tamlīdzīgu deklasēto elementu kā pirms neilga laika redzēju skaistajā Sanfrancisko, Rīgā nav gan! Iemesls esot Sanfrancisko lojālie likumi attiecībā uz šo ļaunību tiesībām.

Nu, jā, Rīgā jau viņu vidū migrantu nav – tie ir mūsu pašu dzērāji un bomži. Pati kādu laiku dzīvoju Grīziņkalna rajonā, kur arī tādu ir papildinām. Galvenokārt virieši, sievietes parasti stāigā ar iepirkumu saiņiem un suniņiem... Bet Grīziņkalnā ir arī brīnišķīgi atjaunotā Mūrnieku iela, pats šis unikālais *landshaft-parks* ir skaisti atjaunots, te ir „Koka Rīgas” nams Krāsotāju ielā, netālu Ziedoņdārzs un Avotu iela ar tās pagalmiem un vārtiem. Viens brīnišķīgs rajons, kas noteikti pārdzīvos šos laikus un kļūs par krāšņu rotu Rīgas sejā. Vispār Rīga ir skaista un bagāta tās daudzveidībā, ikviens rajons ir ievērojams – vai tie būtu „Rīgas vārti” – Kalnciema kvartāls, Āgenskalns, arī Maskavas

forštate. Mēs, latvieši, esam pārāk kritiski pret sevi, cilvēki no malas mūsu pilsētu redz „procesa”. Es pati esmu saradusi ar domu, ka mums vienkārši vēl daudz kas jāpadara.

Runājot par to pašu Grīziņkalnu, – te dzīvojot, nekad nejutu nekādu apdraudējumu, „kriminālu”. Jā, šeit mīt daudz nabadzīgu cilvēku, bet te mīt arī jaunieši, kas redz potenciālu. „Griškenē”, tāpat kā Āgenskalnā, ir pieejami mazi dzīvokļi ar attiecīgi zemu īres un komunālo maksu. Kā Parīzē, kur cilvēki novērtē katru kvadrācentimetru cenu. Ir daudz iemeslu lepoties ar Rīgu un ar Latviju.

Lūdzu, raksturo savu tipisko ceļotāju!

Tie ir cilvēki galvenokārt no zemēm, kur runā angliki – no Amerikas, Lielbritānijas, Austrālijas, „tuvējās Eiropas”, tostarp Skandināvijas, italieši, francūži, spāņi, nīderlandieši. Un, protams, vācieši, kuriem te daudz

sakņu. Brauc arī no Krievijas, bet viņi gan vairāk izvēlas citas tūrisma firmas. Vecuma ziņā mūsu ceļinieki ir ļoti dažādi – studenti, seniori, pat 80 – 90 gadu vecumā, daudz ceļojuši un viņu ceļojuma iemesls ir: nekad te vēl neesam bijuši, bet zinām. Kā citkārt pieredzējuši ceļotāji, viņi ir daudz lasījuši, gudri, ieinteresēti, saprotoši un tolerantā. Viņi grib redzēt un izziņāt kaut ko īpašu, piemēram, pilsētībūvniecības nianse, kādu noteiktu rajonu, vēsturiskās saistības. Un ne vienmēr tie ir viduslaiki vai 19. gadsimts – interesē arī 20. gadsimts un viss, kas ar to saistīts. Parasti viņi nesteidzas, nežāvājas, ir sagatavoti un ieinteresēti.

Tava „lielā mīlestība” ir koka arhitektūra. Vai tā interesē pasaules ceļotājus, kas nolēmuši iegriezties Rīgā?

Koka arhitektūra tiešām ir man vistuvākā tema, par ko rakstīju savu bakalaura un arī maģistra darbu. Sāpīga tema, jo –

koka arhitektūra Latvijā ir visapdraudētākā. Ceru, ka to apvers, vēl pirms šīs ēkas aizies bojā, līdz ar to tiktu iznīcināts vēl viens spilgts mūsu pilsētas vaibsts. 19. un 20. gadsimta mijā Rīga bija nozīmīga Eiropas metropole, viena no 48 pasaules pilsētām, kur iedzīvotāju skaits pārsniedza pusmiljonu. Šai pilsētā koka ēkas mijās ar mūra namiem, ko pirms 100 gadiem bija atļauts būvēt tikai Vecpilsētā. Koka nami nedrīkstēja pārsniegt divu stāvu augstumu, tā ir draudzīga vide dzīvošanai – redzamas debesis un koku lapotnes... Jāatzīmē tā lieliskā iniciatīva, ko iesāka *Berga bazāra* īpašnieku pārstāve Ieva Laukers un īstenoja brāļi Dambergi un kas arī starptautiski novērtēta – runa ir par Kalnciema kvartālu, kur šobrīd ir ne tikai atjaunoti koka arhitektūras nami, bet arī iecienīts tirdziņš, Mākslas telpa, restorāns. Kopumā Rīgā ir apmēram 4000 koka ēku, unikālas, milīgas, skaistas. Un vēl aptuveni 800 jūgendstila māju. Nu, ir taču iemesls lepoties.

Bet ārpus Rīgas?

Mūsu maršruti ved uz – Vidzemi, Zemgali, Kurzemi, Latgali. Un arī te ir par ko lepoties. Kuldīga – pilsēta, kas pratusi saglabāt savu seju (te pat nav atļauti plastmasas pakešu logi!), te ir ko redzēt, baudīt, darīt. Ungurmuiža, baltvācu mantojums pie Cēsīm, restaurēta tik precīzi, cik vien vēsturiskam piemineklim pieklājas, turklāt saglabājot mīlīgu, elegantu gaisotni. Apkārt parks ar ozolu audzi, vecajā skolā ierīkots labs restorāns, gādājot par šodienas ceļinieku prasībām. Latgalē paveras cita pasaule, bagātināta ar katoļu, vecticībnieku, poļu tradīcijām. Rēzekne ar vēsturiskajiem un mūsdienu objektiem, kas saista ar arhitektūras kvalitāti un saturu (*Gors, Zeimuļs!*), Daugavpili – Rotko mākslas centrs atjaunotajā cietoksnī, Aglonā – katedrāle un Maizes muzejs. Un, protams, Sigulda, Rundāle...

Vairāk skat. www.traveljam.lv

KULTŪRA

Toronto aicina uz Latviešu dziesmu un deju svētkiem Kanādā

JURIS ĶENIŅŠ, Latviešu Dziesmu svētku biedrības Kanādā valdes priekšsēdis, speciāli *Jauno Laikam*

XV Latviešu dziesmu un deju svētki Kanādā – 2019.g. no 4. līdz 7. jūlijam

Ierodoties savās jaunajās pātvērumu zemēs, Otrā pasaules kara bēgļi tūlīt sāka organizēties un rīkot: vispirms draudzes, tad skolas, korus un deju grupas un pavisam drīz domāja par Dziesmu svētkiem, kādi tie bija skanējuši dzimtenē. Kanādas un ASV latviešiem paveicās sasaukt tautu uz svētkiem 1953. gadā Čikāgā un Toronto.

Protams, pirmie svētki nebija lieli – bet tie bija! Tajos piedalījās topošā sabiedrības vadība, Kanādā tie bija LNAK ilggadējais vadītājs Tālvāldis Kronbergs, Zigurds Miežītis, viņa izredzētā Solveiga Vītola, vēlāk Miežīte.

Idejai bija spēks, un pēc piecīģajiem pirmajiem soļiem svētki abās valstīs sāka augt, kulmināciju sasniedzot septiņdesmitajos gados, piepildot slavenu *Maple Leaf Gardens Toronto* stāvgrūdām pilnu ar dejām un dziesmām, ar skatītājiem un klausītājiem. Laika tecējumā dziesmu (un deju) svētki kļuva mazāki, bet ne mazāk dedzīgi, gandrīz nemanot sasniedzot savu pilngadību: ASV nesen sarīkoja brīnišķīgus svētkus Baltimorā, pēc skaita četrpadsmitos, savukārt Kanādas latvieši gatavojas saviem svētkiem 2019. gadā.

Varbūt lielākā starpība starp abām valstīm ir tā, ka ASV svētki ir skanējuši vairākās pilsētās – Čikāgā, Indianapolē, Klīvlāndē un Milvokus. Kanādā 13 no 15 svētkiem ir elpojuši Toronto gaisu, pēdējās divas reizes apciemojot burvīgo Hamiltonu. Vajag arī pieminēt jaukus un sirsnīgos Rietumkrasta dziesmu svētkus ASV, kuri sniedzas pāri robežām. Beidzamie svētki *San Jose*, Kalifornijā, bija īpaši jauki, mākslinieciski augstā līmenī ar atsaucīgiem klausītājiem un, kontrastā ar pārējiem Ziemeļamerikas svētkiem, starp palmām. No tiem jāizceļ Lolitas Ritmanes un viņas domu biedru fantastisko uzvedumu “Te nu mēs esam”, kas izpelnījās vēl 10 izrādes ASV un Kanādā.

Tagad, kad ir izskanējuši ASV svētki Baltimorā, tautieši var sākt domāt un plānot, kori un tautas deju grupas gatavoties, jaunieši var sākt mudināt savus vecākus un krāt naudu, (kurš jaunietis gan nevēlas būt Dziesmu svētkos?) lai varētu

aizbraukt uz Kanādu. Par svētkiem ir arī liela interese Latvijā.

Kāpēc braukt uz Kanādu? Nesen, laikraksts *New York Times* gadskārtējā sarakstā “52 places to go in 2017” Kanāda bija ierindota pirmajā vietā. Pielauju, ka līdz 2019. gadam, šie uzskati nebūs stingri mainījušies.

Ir taisnība, ka vajadzīga ārzemju pase, lai brauktu uz Kanādu. Taču no visiem ASV pilsoņiem šāda pase ir apmēram 36%. Latviešu vidū tādu noteikti ir vairāk, jo viņi tik bieži brauc uz Latviju. Nē, aizmirsīsim, ka Kanādas dolāra vērtība šobrīd ir apmēram 80 ASV centi.

Rīcības komiteja svētku saukli ietvērusi tautasdziesmas vārdus: “Dziedam visi vienu dziesmu, kas vienai istabā”. Latvijas “istaba” turpina augt, latviešiem atrodies visās pasaules malās, un, protams, dziedam daudz vairāk nekā tikai vienu dziesmu. Bet dziesmā un dejā esam vienoti un spēcīgi, varam visu veikt, kā teicis Rainis: “Mēs būsim lieli tik, cik mūsu griba.”

Rīcības komiteja griežas pie Toronto latviešu izcelsmes grafiķes Lijas *Dobson* ar lūgumu izgatavot svētku logotipu. (Kopš oktobra, viņa ir Lija *Houston*, un kopā ar savu vīru *Jon* dejo ar Toronto dejukopā “Daugaviņa”, viņi abi dejos Dziesmu svētkos Rīgā 2018.gadā). Esam lepnī par mākslinieces stilizēto auseklīti.

Esam jau čaki strādājuši pie programmas, un 20 mēnešus pirms svētkiem – varam piedāvāt bagātu un daudzveidīgu mākslas klāstu. Tradicionālie sarīkojumi – kopkora koncerts un tautasdeju lieluzvedums atgriežas vēsturiskajā *Maple Leaf Gardens*, kas ir mainījies, kopš latvieši pēdējo reizi tur dejoja un dziedāja. Grīda ir pacelta par kādiem 3 stāviem, un 3 000 sēdvietu arēna ir omulīga, ērta un dzesināta. Abos sarīkojums būs jaunrade: jaunas dejas, jaunas kora dziesmas. Sevišķi lepojamies, ka jau trešos svētkus no vietas deju soļi nebūs ierakstītās mūzikas Ne tikai dejas, bet arī koncerts būs Kristīnes Kārkle un ansambļa rokās. Kopkora atskaņos piecas jaunas dziesmas, kuru autori būs ASV, Austrālijas, Kanādas un Latvijas jaunie komponisti, latviešu profesionālu instrumentālistu pavadījumā.

Priecājamies par visu dalībnieku līdzdalību, bet varam jau izcelt dažas svētku “naglas”: Tā ir jau minētā Kristīne Kārkle, viņa ir uzstājusies Kanādā vairākos sastāvos: ar mātes vadīto ansambli “Ceiruleitis”, ar viņas pašas vadīto “Folkvakarū”, bet 2019. gadā tas notiks profesionālu draugu lokā. Šobrīd Kristīnes galvenais ansamblis ir “Raxtu raxti”, un, ceram, ka no šī draugu pulka arī būs dalībnieki Toronto svētkos.

7. Latviešu Dziesmu svētku gājiens Toronto, Kanādā, 1981. gadā

Apbrīnojama profesionālais Valsts Akadēmiskais koris “Latvija” – neapšaubāmi viens no pasaules izcilākajiem koriem, tas izpelnījies augstu atzinību arī Ņujorkā. Šis koris piedalīsies kopkora koncertā, un garīgās mūzikas koncertā, kā arī sniegs daudzveidīgu programmu latviešu un kanādiešu klausītājiem Toronto skanīgākajā koncertzālē *Koerner Hall*.

Tautasdeju ansamblis “Līgo” ir starptautiskām balvām bagāts, tā vadītājs Jānis Purviņš ir viens no Latvijas ražīgākajiem un sekmīgākajiem horeogrāfiem. “Līgo” piedalīsies lieluzvedumā, un sniegs arī patstāvīgu koncertu *Bluma Appel* teātrī, kur notiks arī jaundeju skate.

Kanādas svētku programmā atgriezies simfoniskā orķestra koncerts, to diriģēs Valsts Akadēmiskā kora “Latvija” diriģents Māris Sirmāis. Sadarbībā ar Toronto Latviešu Koncertapvienību plānots ierakstīt kompaktdisku par godu Latvijas simtgadei, īpaši izceļot Kanādas izcilākos latviešu komponistus Jāni Kalniņu (vijoles koncerts), Tālvāldi Ķeniņu (koncerts klavierēm un sitamiem instrumentiem) un Imantu Ramiņu (ārija vijolei un klavierēm), skanēs arī Tālvālda Ķeniņa (2019. gadā ir viņa simtgade) nesen atrastais “*Scherzo Concertante*” un Lolitas Ritmanes uvertūra “*Gaismai*”.

kas oktobrī skanēja Ņujorkas *Carnegie Hall*, *Orchestra Moderne NYC* izpildījumā.

Dziesmu svētkos, protams, netrūks izpriecu, baļļu, kabare vakaru katrai gaumei un visām paaudzēm – nevar taču dzīvot no mākslas vien!

Rīcības komiteja ir sarunājusi pilsētas centrā “*Hilton*” viesnīcu, kur notiks liela daļa sarīkojumu, izstādes un balles, arī sadziedāšanās vakari.

Tuvāka informācija par svētkiem atrodama svētku mājaslapā www.latviansongfest.com.

LAIKA GRĀMATAS JAUNUMS

GUNARS JANOVSKIS

After
Doomesday

Gunara Janovska romāns
“Pēc Pastardienas”
angļu valodā

Pirmizdevums 1968. gadā, 2. izdevums – 1970. gadā apgādā “Grāmatu Draugs”

Vēsturiski paties, emocionāli spēcīgs, literāri augstvērtīgs vēstījums par latviešu likteņgaitām pēc Otrā pasaules kara, skaudrā patiesība par latviešu leģionāriem.

Dāviniet saviem bērniem,
mazbērniem un ārzemju draugiem
un paziņām!

Par iegādāšanos sazinieties ar redakciju!

DAINIS MJARTĀNS

PLMC gatavojas plašai Latvijas simtgades izstādei

“Pasaules latviešu mākslas centrs” (PLMC) Cēsis arī rudens mēnešos notiek aktīva darbība. 25. septembrī Cēsis apciemoja Pasaules brīvo latviešu apvienības (PBLA) delegācija ar mērķi iepazīties ar PLMC darbību, kas tapusi ciešā sadarbībā ar Cēsu novada domi un kalpo par labu piemēru, kā diasporas latviešu organizācija var sadarboties ar kādu Latvijas pašvaldību.

Eiropas kultūras mantojuma dienā 9. septembrī PLMC izstāžu galerijā bija apskatāms viens no mākslinieka Kārļa Miesnieka darbiem, kurš savulaik mācījās ēkā, kur tagad iekārtots PLMC.

Turpinās sadarbību ar Latvijas muzejiem. PLMC ir nodevis izstādīšanai Madonas novadpētniecības un mākslas muzejā, Dzidras Mičeles gleznu un Ineses Birstiņas darbu “Kūniņa”, kas izstādīti izstādē “Atgriešanās mājās”.

Pašlaik tiek aktīvi strādāts pie PLMC mākslas kolekcijas datu bāzes veidošanas, lai ar laiku tai nodrošinātu arī publisku pieeju. Uzsākta sadarbība ar Cēsu vēstures un mākslas muzeju par vienas Cēsu mākslas programmas veidošanu.

Lai svinētu simto Latvijas neatkarības gadadienu, PLMC Cēsis ierosina vērienīgu izstādes projektu, kas apvienos diasporas latviešu māksliniekus un viņu kolēģus visā pasaulē. Projektu ar nosaukumu “Māksla nešķir, māksla vieno” finansiāli atbalsta Kultūras Ministrija, kā arī PBLA Kultūras fonds. Kā norāda PLMC izstāžu kuratore Lelde Kalmīte, katrs uzaicinātais diasporas latviešu mākslinieks varēs izstādīt vienu mākslas darbu kopā ar kādu Latvijā dzīvojošu mākslinieku. Aptuveni 50 šādas partnerības augļus (gleznas, grafikas, instalācijas, u.c.) paredzēts izstādīt PLMC galerijās Cēsis 2018. gada vasaras sezonā. Šādā veidā tiks veicināta sadarbība starp latviešu izcelsmes māksliniekiem ASV, Kanādā, Austrālijā, Zviedrijā, Anglijā un citur, un viņu kolēģiem Latvijā.

Pasaules Brīvo latviešu apvienības (PBLA) delegācija apmeklējuma laikā Cēsis

Izstāde 2018. gada vasarā tiks atklāta Cēsis, kas vēlāk ceļojošā izstādē būs apskatāma citos Latvijas muzejos.

Pašlaik PLMC galerijas apmeklētāji var apskatīt plašo diasporas latviešu mākslas izstādi “Ar Latvijas vārdu pasaules telpā”, kas

sastāv no jauniegūtajiem PLMC un Klāva Sīpoliņa fonda (Kanāda) kolekcijas darbiem.

AGATE VUCINA

Biedrība “Latgales tradicionālās kultūras centrs “Latgaļu sātā””, kas atrodas netālu no Vārakļāniem, Viļānu novada, Dekšāres pagasta “Madžuļos” jau vairākus gadus pazīstama, kā “Kokļu dienu” un tradicionālās kultūras nometņu organizētāja. Tajās piedalījušies arī latviešu bērni no ASV un Vācijas. Šovasar ar Valsts kultūrkapitāla fonda atbalstu “Latgaļu sātā” apmeklētāji varēja apgūt vairākas senās amatu prasmes. Radošo darbnīcu princips bija vērst uz praktisku darbošanos izmantojot “Latgaļu sātā” plašo uzskates materiālu klāstu, sākot ar arheoloģijas kolekcijas apskati, kas ietver eksponātus datētus ar neolīta laikiem, apskatāmas arī vairākas rekonstruētas celtnes, kādas latgaļu apdzīvotajā teritorijā tika būvētas bronzas laikmetā. Viesiem bija iespēja iepazīt kaula adatas adījumus un rekonstruētos latgaļu arheoloģiskos viriešu un sievas tērpus, savukārt darbnīcās bija iespējams apgūt celaiņu aušanu, kā arī aušanu uz stāvēllēm un trizuļu stāvēllēm.

Kā norāda biedrības “Latgaļu sātā” vadītāja Marika Zeimule, darbnīcu mērķis ir parādīt, ka aušana vēl aizvien pastāv ne tikai vēstures grāmatās un vecmāmiņas pūra lādēs un šo amatu prasmi jebkurā laikā var piekopt mūsdienās.

Maizes cepšana notika rekonstruētā maizes krāsnī, kāda Vārakļānu pagastā bija katrā lauku mājā pirms Otrā pasaules kara.

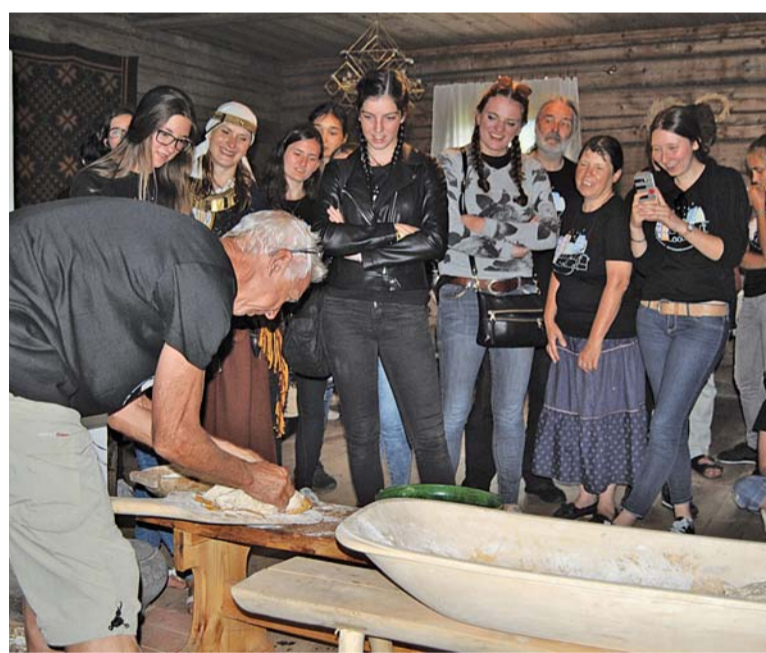

Marika Zeimule demonstrē aušanu uz stāvēllēm // Foto: Dainis Mjartāns

Vislielākais izaicinājums biedrības biedriem bija uzņemt piedesmit Šveices jauniešu orķestra “Zürich Crescendo” dalībniekus, kas ar lielu interesi centās apgūt kokles spēli, izzināt Latgales vēsturi un apgūt tradicionālo maizes cepšanu. Liels paldies “Latgaļu sātā” biedriem Astrīdai Vucinai, Ivaram Loginam, Ligitai Slūkai, Ivaram Mediniekam, Mārai Vucinai un Dainim Mjartānam.

Interese par “Latgaļu sātā” radošajiem pasākumiem ir patiešām liela. Vecāki vēlētos kopā ar bērniem pavadīt “Latgaļu sātā”

veselu nedēļas nogali, taču šādai viesu uzņemšanai un izguldināšanai nav piemērotu telpu. Šogad “Latgaļu sātā” tika uzsākta kūts rekonstrukcija par saieta telpām, taču ar piesaistītajiem līdzekļiem bija iespējams vienīgi nomainīt jumtu. Biedrība būtu pateicīga ikvienam atbalstītājam, lai kopīgi izveidotu Latgales tradicionālās kultūras centru, jo darāmā, lai Latvijā nodrošinātu tradicionālās kultūras ilgtspējīgu attīstību vēl gana daudz. Marika Zeimule uzskata, ka nepieciešams sniegt mērķtiecīgu valsts atbalstu tiem, kas organizē pa-

Šveices jauniešu orķestra dalībnieki raugās, kā viņu pedagogs tiek galā ar maizes kukuļa veidošanu // Foto: Dainis Mjartāns

sākumus, kuros jaunieši var apgūt izzūdošās amatu prasmes (aušanu, celošanu, podniecību, rotkalšanu, u.c.), kā arī tradicionālo mūzikas instrumentu (kokles, cītaras, cimbalas, ermonikas u.c.) spēlētprasmi. Tradicionālās kultūras apguvei būtu jāienem noteikta vieta skolu mācību programmā.

Pēc M. Zeimules domām, jāmaina līdzšinējā attieksme arī pret tradicionālo amatniecību, jo tai ir liela loma tūrisma veicināšanā. Laukos amatniecība apvieno pensijas vecuma ļaudis brīvā laika aizpildīšanai un pa-

pildu ienākumu gūšanai. Diemžēl vidējā un jaunā paaudzē reti par savas iztikas avotu izvēlas tradicionālo amatniecību, daudziem tas ir vienīgi hobijs vai piepelnišanās. Šāda attīstība var novest pie tā, ka daudzas Latvijā tradicionālās amatu prasmes izzudīs vispār un daudzas jau ir izzudušas. Esošajai amatnieku paaudzei nav kam nodot tālāk zināšanas, jaunās paaudzes vidū nav gribētāju. Veicināt interesi bērnos un jauniešus, nozīmē ielikt pamatu tradicionālo amatu prasmju ilgtspējai.

Tradicionālo amatu prasmju darbnīcas “Latgaļu sātā”

MĀRIS PŪLIS

“Kamoliņš” un “Dūdalnieki” viesosies Brazīlijā

Atsaucoties Dienvidamerikas un Karību Latviešu apvienības (DAKLA) aicinājumam, tautas deju kopa “Kamoliņš” kopā ar folkloras kopu “Dūdalnieki” no 09.11.2017. līdz 21.11.2017. 24 dalībnieku sastāvā dosies uz Brazīliju. Apmeklējot Novaodesas (*Nova Odessa*) un Ižu (*Iju*) pilsētas, abas Ziemeļanglijas latviešu mākslinieciskās kopas uzstāsies, vadīs un piedalīsies diskusijās par folkloru un dzīvi diasporā un kopā ar Brazīlijā dzīvojošajiem tautiešiem svinēs Latvijas Republikas proklamēšanas 99. gadadienu 18. novembrī.

Tautas deju kopa “Kamoliņš” (vad. Māris Pūlis) ir vecākā ārpus Latvijas darbojošā deju kopa, kas bez pārtraukuma aktīvi uzstājas kopš dibināšanas 1950. gadā Ziemeļanglijas pilsētā Lidsā (*Leeds*). Jau kopš izveidošanas deju kopas mērķis ir bijis izkopt etnografiskās tautas dejas, un tas netiek aizmirsts arī šobrīd. Pirmais deju kopas koncerts ārpus Lielbritānijas notika 1956. gadā Sicīlijā, un no tā laika deju kopa ir viesojusies daudzviet pasaulē. Pēdējo gadu nozīmīgāko “Kamoliņa” apmeklēto vietu vidū īpaši jāizceļ Sibīrija, kur kopīgi ar folkloras kopu “Dūdalnieki” dejojot uzstājās Omskā, Krasnojarskā un Augšbebros. Deju kopa regulāri piedalās Vispārējās latviešu Dziesmu un Deju svētkos, kā arī kultūras sarīkojumos Lielbritānijā un citās Eiropas valstīs.

“Dūdalnieki” ir latviešu folkloras kopa no Ziemeļanglijas, kuŗa Raimonda Dāles vadībā kopā

Sadraudzības sarīkojumā Mansfildā (*Mansfield*) kopā ar “Jauno Jaņu orķestri”

dzied, spēlē un danco jau no 1983. gada. Grupa svin latviešu gadskārtas un piedalās dažādos sarīkojumos, koncertē arī ārēmēs un regulāri piedalās folkloras festivālā *Baltica* Latvijā. “Dūdalnieku” dalībnieku senči nāk no dažādiem Latvijas novadiem,

tā ļaujot kopai svešumā pārstāvēt visu Latviju. Kopa dzied un spēlē melodijas no Kurzemes krasta līdz Latgales austrumu robežai, kā arī melodijas, kuŗas ir pierakstītas ārpus Latvijas robežām. 2017. gadā iznāca kopas piektais albums “Svešu zemi staigādams”.

Brazīlijas Latviešu Kultūras apvienības biedri

Novaodesā latvieši ir sākuši iebraukt jau kopš 1906. gada. Laika gaitā ir dibinātas vairākas latviešu organizācijas, kuŗas nu jau savu darbību ir pārtraukušas, toties 1979. gadā savu darbību uzsāka Brazīlijas Latviešu Kultūras apvienība, kuŗa joprojām turpina rūpēties par latviešu kultūras pieejamību Brazīlijā.

Ižu latvieši ir sākuši iebraukt kopš 1892. gada, bet Ižu Latviešu Kultūras centrs tika dibināts 1987. gadā.

1989. gadā tika dibināta pirmā latviešu tautas deju kopa Brazīlijā “Staburags”. Kopš 2004. gada “Staburaga” vadītājs ir Sandro Roberto Medeiros un tajā deju 24 dejotāji (16 vīrieši un 13 sievietes). “Staburags” regulāri piedalās tautas deju festivālos Brazīlijā un Argentīnā. 2014. gadā pirmo reizi arī viesojās Latvijā, kur tikās ar kultūras ministri Daci Melbārdi, piedalījās Jaunjelgavas pilsētas svētkos un uz-

laboja savu deju prasmi pie tautas deju kopas “Dancis”.

Šobrīd Ižu darbojas arī pusaudžu deju kopa “Jautrais pāris” un bērnu deju kopa “Ķipari”.

Mēs pateicamies mūsu draugiem – Daugavas Vanagu Anglijas fondam, Lidsas un Bradfordas Daugavas Vanagiem, Latviešu izglītības fondam Lielbritānijā, Latviešu Nacionālajai padomei Lielbritānijā un Pasaules brīvo latviešu apvienībai, kuŗi atbalstīja mūs, un ceram uz turpmāku sadarbību, vienojot diasporas latviešus un izrādot mūsu tautas kultūru un tradīcijas pasaulē.

Web resursi

facebook.com/KamolinsDancers
www.bradforddvf.co.uk

www.dudalnieki.co.uk
facebook.com/Dudalnieki

www.letoniabrasil.org
facebook.com/LetoniaBrasil
facebook.com/grupostaburags

Sirsnīgi un skanīgi pavadītas gadskārtējās Somugru dienas

Un nu jau ceturto gadu pēc kārtas somugru tautu dienas notika Latvijā (4. un 5. oktobrī) ar centrālo norises vietu Rīgas Latviešu biedrības (RLB) namā. Ja pirmajiem svētkiem tika atvēlēta viena diena *Māmuļā*, tad jau nākamajiem divas dienas Rīgā – Turaidā – Kolkā, pērn trīs dienas Rīgā – Cēsis – Ventspilī, bet šogad divas dienas Rīgā un Staicelē. Dalībnieku pārstāvēniecība nāca no Igaunijas, Ungārijas un, protams, Latvijas. Jāteic, ka Igaunijā ir īpašs valsts atbalsts somugru tautu pētījumiem un dažādām ar to saistītām iniciatīvām. Lai aktualizētu somugru tautu kultūras mantojuma pētniecību un kopšanu, Igaunijā katru gadu oktobrī notiek somugru *Radu tautu dienas* (*Höimupäevad*), un nu jau ceturto gadu *Asociācija Fenno Ugria* (ar tās direktori Vīa Kadi Raudalainenu (*Vīa-Kadi Raudalainen*) priekšgalā) piedāvā skaistu un daudzveidīgu kultūras programmu sarīkojumam Latvijā. Somugru tautu dienas Latvijā notiek sadarbībā ar Līvodu It/Līvu (Lībiešu) savienību, vadītāja Ieva Ernštreite, somugru tautu vēstniecībām Latvijā (Igaunija, Somija, Ungārija) un aktīvu Ungārijas goda konsules Arianas Župikar līdźdalību.

Maz vietu pasaulē, kur šodien iespējams baudīt somugru kultūru, taču nu Latvija par tādu ir kļuvusi. Un Rīgas Latviešu biedrības namā *Somugru dienu 2017* viesus

un dalībniekus skanīgi sagaidīja koklētājas Rozīte Katrīna Spīča un Dina Liepa, kā arī choreografs Ernests Spīčs un tautas mūzikante Aiga Auziņa. Sarīkojuma noskaņā visi tika ievirzīti ar *Tōnu Seilenth* fotoizstādi par Lenarta Meri organizētajiem pētījumiem somugru tautu ciemos un starptautiskā plenēra *Līvzeme 2017* mākslinieku darbu ekspozīciju *Baltajā zālē*. Par gleznotāju plenēru, kas nu jau vairākus gadus noris Mazīrbē, ir savs skatījums Ungārijas goda konsulei Latvijā Ariānai Župikai: ... *saglabāt gleznās lībiešu kultūru, vīdi (mājas, pagalmus, laivas, jūru un mežus), pašus lībiešus un viņu pēctečus portretējot – tāda ir šo plenēru ideja, bet tā autore un pasākumu kuratore ir māksliniece Agnija Ģērmane. Sākumā plenēra dalībnieki bija Agnijas labi draugi un paziņas – visi profesionāli mākslinieki. Tā kā draugu loks mākslinieku vidē viņai ir plašs, uz plenēru tika aicināti arī mākslinieki no Igaunijas un Lietuvas, vēlāk nāca klāt arī mākslinieki no Ungārijas, Somijas un citām valstīm...* Ar Mazīrbes (Līvzemes) plenēru tā rīkotājiem ir tālejošas ieceres, taču tas jau ir cits stāsts.

Bet krāšņajā *Līgo zālē* pēc svinīgi nodziedātās līvu (lībiešu) lūgšanas klātesošos sveica RLB Valdes locekle Skaidrīte Naumova, Igaunijas Republikas ārkārtējais un pilnvarotais vēstnieks Latvijā Teniss Nirks (*Tōnis Nirks*), Ungārijas

Setu ansambļa dalībnieces un Jānis Brikmans

vēstniecības Latvijā pilnvarotā lietvede Kinga Šimona, Somijas vēstniecības Latvijā konsule Anne Hāvisto (*Anne Haavisto*), Asociācijas *Fenno – Ugria* konsultants Jāks Prozes (*Jaak Prozes*), *starptautiskā mākslas plenēra Līvzeme 2017* organizātores māksliniece Agnija Ģērmane un biedrības *Rāndalist* valdes priekšsēde Veronika Millere.

Savus sveicienus atsūtīja Igaunijas Kultūras ministrijas Mazākumtautību kultūras padomes loceklis Juris Žīgurs – somugru svētki Latvijā ir viņa izauklēta un izlolota ideja.

Ļoti mājīgā un pretimnākošā noskaņojumā notika zinātnisko priekšlasījumu pēcpusdiena, kuŗu

vadīja igauņu un latviešu tautas mūzikas pētniece un izpildītāja Leanne Barbo. Šogad zinātnieki (etnomūzikologi) iepazīstināja ar somugru tautu tradicionālo dziedāšanu un līdztekus savam stāstījumam paši arī skandēja senās dziesmas, īpašu uzmanību ar to izpelnījās PhD Katalīna Lāzāre (*Lāzār Katalin*) no Ungārijas, vēstot un demonstrējot ungāru tradicionālo dziedāšanu. Zīgurds Ete (Latvija) iepazīstināja ar Dzintara Kļaviņa darbību lībiešu kultūrā.

Priekšlasījumus turpināja koncerts, kuŗā izskanēja vairākas somugru tautu tradicionālās dziedāšanas un mūzicēšanas programmas: līvu (lībiešu) – folkloras kopa “Rēvele”, vadītāja Laura Šmīde-

berga (Igaunija); udmurtu un besermeņu – Maria Korepanova (Igaunija), udmurtu – Pāvels Kūterģins un ansamblis “Ošmes” (Igaunija); erzu un mordviešu – PhD Natālija Jermakova (Igaunija); mariešu – Anna Mišina un Kristi Mūlinga (*Kristi Mühling*) (Igaunija); igauņu un ungāru – Katarīna Tirmaste (*Katariina Tirmaste*) un Monika Vāliste (*Monika Vāliste*) (Igaunija); ungāru – PhD Katalīna Lāzāre (*Lāzār Katalin*) (Ungārija); setu – folkloras kopa “*Sūdisōsarō*” (Igaunija).

Visus četrus gadus somugru tautu dienās notikusi nacionālo ēdienu degustēšana. Un arī šogad vēstniecības bija gādājušas – ungāri par gulašu, somi par somu pīrāgiem (kas ļoti līdzīgi mūsu sklandraušiem), igauņi par zirņu zupu.

Kā vērtējat un kādas pārdomas raisa somugru tautu svētku norises Latvijā? – pajautāju galvenajai rīkotājai RLB Folkloras komisijas vadītājai Margitai Porietei.

... *Interese par pasākumu (visu četru gadu laikā) nav mazinājusies. Gan lektori, gan folkloras kopas atkārtoti brauc uz šo sarīkojumu – ja nepatīktu, tad vienkārši nebūtu ... Manuprāt, viņi novērtē šeit doto iespēju radoši izpausties, improvizēt, ... jo folklorā savā būtībā taču ir improvizācijas māksla. Arī vēstniecības mums uzticas un labprāt atbalsta.*

Inese Raubiške